

Curaclam Teanga na Bunscoile

Primary Language Curriculum

Céim 3 agus 4
Stages 3 and 4
Dréacht/Draft

1. Réamhrá

Cuirtear i láthair sa doiciméad seo dréacht-sonraíocht an churaclaim do ranganna sinsearacha. Ag tús na sonraíochta faightear leagan ciorraithe d'Intreoir, Réasúnaíocht agus Aidhmeanna Churaclam Teangacha na Bunscoile. Ina dhiaidh sin faightear na Dréacht-Torthaí Foghlama do Léitheoireacht, Scríbhneoireacht agus Teanga ó Bhéal an Gaeilge T1 agus na Dréacht-Torthaí Foghlama do Léitheoireacht, Scríbhneoireacht and Teanga ó Bhéal na Béarla T2, chomh maith leis na Dréacht- Chontanaim Dhul chun Cinn/ Progression Continua do na trí snáitheanna. Cuirtear na Torthaí Foghlama/Learning Outcomes do naíonáin shóisearacha go dtí rang a dó san áireamh chun an leanúnachas agus an dul chun cinn trí ocht mbliana a bhunoideachais a léiriú. A dhála sin, cuireadh isteach na mionchéimeanna a úsáidtear leis na ranganna sóisearacha, chun leanúnachas a thaispeáint idir na ranganna sóisearacha agus na ranganna sinsearacha. Is dócha go mbeidh múinteoirí ag úsáid roinnt de na mionchéimeanna sin agus iad ag obair le páistí sna ranganna sinsearacha, go háirithe le páistí i ranganna a trí agus a ceathair. Úsáidtear aibhsiú buí leis na Torthaí Foghlama/Learning Outcomes agus leis na Contanaim Dhul chun Cinn/Progression Continua chun an t-ábhar a thaispeáint a forbraíodh mar chuid den tsonraíocht nua do ranganna sinsearacha.

Cé dó Curaclam Teanga na Bunscoile?

Tá Curaclam Teanga na Bunscoile ann le haghaidh múinteoirí páistí de gach cineál cumais i ngach comhthéacs scoile. I measc na gcomhthéacsanna scoile don churaclam seo tá scoileanna Gaeltachta, scoileanna lán-Ghaeilge, scoileanna arb é an Béarla an meán teagaisc iontu agus scoileanna speisialta.

Curaclam Gaeilge na Bunscoile agus Curaclam Béarla na Bunscoile (1999)	Curaclam Teanga na Bunscoile (2015)
Snáithe	
Snáithaonad	Gné
Snáitheanna agus snáithaonaid éagsúla don Ghaeilge agus don Bhéarla Cuspóirí Ábhair 35 I	Na snáitheanna agus na gnéithe céanna don Ghaeilge agus don Bhéarla Torthaí Foghlama 96
-	Contanaim Dul chun Cinn
Comhairle measúnachta i dtreoirínte	Samplaí d'fhoghlaim teanga na bpáistí in Uirlisí Úsáide Teanga na Bunscoile (ar líne)
Treoirínte	Ábhar Tacaíochta do mhúinteoirí in Uirlisí Úsáide Teanga na Bunscoile (ar líne)

Tábla 1: Curaclam don Ghaeilge agus don Bhéarla: 1999 agus 2015

Cén fáth a bhfuil Curaclam nua Teanga na Bunscoile ann?

Tá athruithe suntasacha tagtha ar shochaí na hÉireann le fiche bliain anuas. Úsáidtear níos mó ná 200 teanga in Éirinn anois, chomh maith le Caintis agus Teanga Chomharthaíochta na hÉireann. Tá athbhreithnithe ar an gcuraclam agus taighde a rinneadh i gcaitheamh na tréimhse sin tar éis béim a leagan ar na rudaí maithe agus ar na dúshláin a bhain le curaclam 1999 le haghaidh na Gaeilge agus an Bhéarla. Tá sé iarrtha ag múinteoirí nach mbeadh an curaclam chomh plódaithe céanna, agus go leagfaí níos mó béime ar chleachtadh agus ar thacú le dul chun cinn na bpáistí ó thaobh foghlama agus forbartha de. Léiríonn torthaí go bhfuil gá le Curaclam nua Teanga na Bunscoile

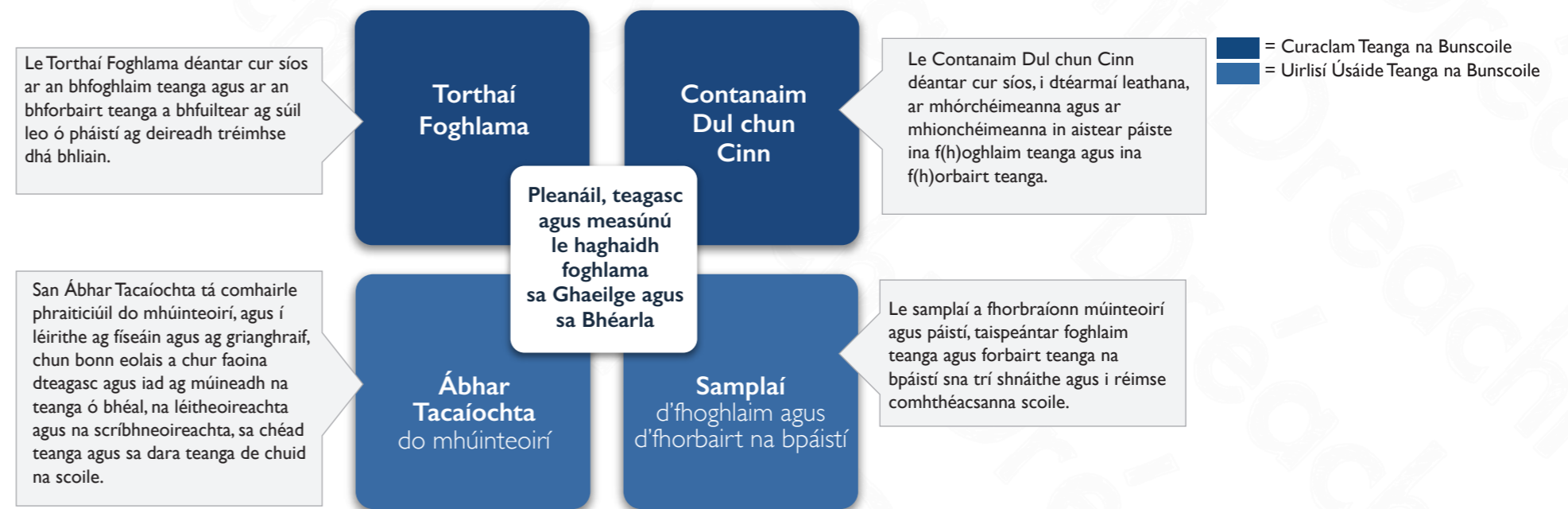
- ina ndéantar comhtháthú idir an Ghaeilge agus an Béarla in aon churaclam teanga amháin do gach páiste i ngach comhthéacs scoile
- a spreagann rannpháirtíocht na múinteoirí agus na bpáistí agus a thacaíonn leo chun dearcadh dearfach a fhorbairt i leith teagasc agus foghlaim teanga
- a thacaíonn le múinteoirí chun cabhrú leis na páistí dul chun cinn a dhéanamh ina gcuid foghlama agus forbartha teanga le linn bhlianta na bunscoile.

Conas atá an curaclam nua teanga difriúil le curaclam na bliana 1999 don Ghaeilge agus don Bhéarla?

Tá struchtúr Churaclam Teanga na Bunscoile éagsúil le curaclam 1999 don Ghaeilge agus don Bhéarla ar bhealaí éagsúla (Tábla 1).

Ceithre chuid den churaclam a bhfuil baint acu lena chéile

Déantar cur síos i Roinn 6 de Churaclam Teanga na Bunscoile, Gaeilge agus Béarla: Céim 1 agus 2, ar ceithre chuid a bhfuil baint acu lena chéile – Torthaí Foghlama, Contanaim Dhul chun Cinn, Ábhar Tacaíochta, agus samplaí d'fhoghlaim agus d'fhorbairt na bpáistí (tá siad le feiceáil i bhFíor 1).

Fíor 1: Na ceithre chuid idirnasctha de Churaclam Teanga na Bunscoile

2. Réasúnaíocht agus Aidhmeanna/Rationale and Aims

Cuireann foghlaim teanga ar chumas páistí an domhan mórthimpeall orthu a thuiscint agus cumarsáid éifeachtach a dhéanamh le daoine eile. Is iomaí cineál cumarsáide atá ann, ó chumarsáid neamhbhriathartha agus bhriathartha go téacsanna clóite agus digiteacha. Trí chaidreamh a dhéanamh go sóisialta le daoine fásta, téann páistí i dtaithe ar agus i ngleic le caidreamh cumarsáideach agus tosaíonn siad tríthu seo ar chumarsáid daoine eile a thuiscint, a léirmhíniú, brí a bhaint aisti agus í a mheas go criticiúil. Cuireann teanga ar chumas páistí a bheith rannpháirteach ó thaobh na mothúchán de, go sóisialta, go cognaíoch, go samhlaíoch agus go haeistéitiúil i gcaidrimh agus in eispéiris chultúrtha. Cumasaítear páistí lena smaointeoireacht, a bhfríotal, a machnamh, a gcumas criticiúil agus a n-ionbhá a fhorbairt, agus tugtar tacaíocht dóibh chun féin-éifeachtúlacht, féiniúlacht agus lánpháirtíocht sa tsochaí a fhorbairt chomh maith.

Cuireann Curaclam Teangacha na Bunscoile (lgh.18-20) síos ar cheithre phrionsabal foghlaim teanga:

- Múnlaítear tríd an teanga muid
- Próiseas forásach is ea foghlaim teanga
- Próiseas comhtháite is ea foghlaim teanga
- Is trí idirghníomhaíochtaí a fhoghlaimíonn páistí teanga.

Cuirtear aidhmeanna Churaclam Teangacha na Bunscoile (lgh.26-27) i láthair i dtrí ghrúpa: Páistí agus a saoil, Cumarsáid agus ceangail páistí le daoine eile, agus Foghlaim agus forbairt teanga na bpáistí.

1. Páistí agus a saoil

Is é aidhm Churaclam Teanga na Bunscoile tacaíocht a thabhairt do mhúinteoirí

- a chur ar chumas páistí tógáil ar eolas agus ar thaithí atá acu cheana féin ar theanga agus ar fhoghlaim teanga le cur lena bhfoghlaim teanga
- páistí a spreagadh le glacadh go dearfach leis an nGaeilge, agus ár bhféiniúlacht chultúrtha a chur chun cinn trí úsáid na Gaeilge
- páistí le teangacha agus cultúir éagsúla a spreagadh le bheith bródúil as a n-oidhreacht agus í a roinnt
- aitheantas a thabhairt don raon taithí, cumais agus stíle teanga a bhíonn ag páistí agus iad ag foghlaim teanga ar scoil mar chéad chéim le cur ar a gcumas a bheith rannpháirteach i gcaidreamh bríoch cumarsáideach.

2. Cumarsáid agus ceangail páistí le daoine eile

Is é aidhm Churaclam Teanga na Bunscoile tacaíocht a thabhairt do mhúinteoirí

- glacadh le huathúlacht na bpáistí trína meas ar a dteanga baile, a dtuiscint ar theanga agus ar ilghnéitheacht, agus a gcumas chun teangacha, gothaí agus uirlisí éagsúla a úsáid le cumarsáid a dhéanamh le daoine i gcomhthéacsanna agus i suímh éagsúla a chothú
- páistí a spreagadh agus a chumasú le cumarsáid éifeachtach a dhéanamh sa chéad teanga agus sa dara teanga de chuid na scoile agus cumarsáid a dhéanamh ina dteanga oidhreachta le haghaidh cuspóirí éagsúla
- páistí a chumasú le bheith rannpháirteach go hiomlán i réimse leathan d'eispéiris ábhartha bhríocha teanga agus cumarsáideacha le páistí ar comhaois leo agus le daoine fásta, agus le taitneamh a bhaint astu.

3. Foghlaim agus forbairt teanga na bpáistí

Is é aidhm Churaclam Teanga na Bunscoile tacaíocht a thabhairt do mhúinteoirí

- spéis ar feadh an tsaoil i bhfoghlaim teanga, agus grá d'fhoghlaim teanga, a chothú i bpáistí ar mhaithe le taitneamh agus saibhriú pearsanta agus, ar an gcaoi sin, dearcadh dearfach i leith cumarsáide agus teanga a chur chun cinn
- tuiscint páistí ar an domhan a leathnú trí éagsúlacht shaibhir eispéiris teanga agus trí fheasacht agus meas ar theangacha agus ar chultúir eile a chothú i dtimpeallacht foghlama a shaibhríonn iad
- páistí a spreagadh le bheith rannpháirteach go pearsanta i réimse leathan de théacsanna labhartha, geáitsíochta, scríofa agus il-mhodúlacha, agus smaoinemh go criticiúil orthu
- tacú le páistí lena scileanna liteartha a fhorbairt agus iad a chumasú le dul chun cinn a dhéanamh ar a luas foghlama féin sa teanga ó bhéal, sa léitheoireacht agus sa scríbhneoireacht
- feasacht teanga a chothú sna páistí, ionas go dtuigfidh siad agus go mbeidh meas acu ar ábhar agus ar struchtúr teangacha agus go bhfaighidh siad buntuisceant ar stair teangacha agus cultúr eile.

3. Pleanáil, teagasc agus measúnú le haghaidh foghlama/Planning, teaching and assessing for learning

Cabhraíonn Curaclam Teanga na Bunscoile le múinteoirí tacú le foghlaim agus le forbairt teanga páistí trí phróiseas pleanála, teagasc agus measúnaithe don fhoghlaim sa Ghaeilge agus sa Bhéarla. Bíonn ceithre chuid de Churaclam Teanga na Bunscoile ag obair le chéile le tacú le pleanáil, teagasc agus measúnú na múinteoirí d'fhoghlaim teanga: Torthaí Foghlama, Contanaim Dul chun Cinn, samplaí d'fhoghlaim agus d'fhorbairt na bpáistí, agus Ábhar Tacaíochta do mhúinteoirí.

Le chéile, cuireann na Torthaí Foghlama agus na Contanaim Dul chun Cinn pointí tagartha tábhachtacha ar fáil do mhúinteoirí le pleanáil agus breithiúnais a dhéanamh d'fhoghlaim teanga páistí, agus le cinneadh a dhéanamh faoi na chéad chéimeanna eile teagasc agus foghlama a chabhróidh le páistí dul chun cinn a dhéanamh sa Ghaeilge agus sa Bhéarla. Tacaíonn na Torthaí Foghlama agus na Contanaim Dul chun Cinn le múinteoirí nuair a bhíonn dul chun cinn foghlama an pháiste á thuairisciú do chomhghleacaithe, do thuismitheoirí agus do dhaoine eile i gcaitheamh na bliana, agus do mhúinteoirí eile mar chuid den phróiseas aistrithe taobh istigh de bhunscoileanna nó trasna bunscoileanna.

Foghlaim an dara teanga

Leanann formhór na bpáistí cosáin intuartha agus an dara teanga á foghlaim acu. Ní haon eisceacht í an Ghaeilge, mar go bhfoghlaimíonn páistí Gaeilge mar dhara teanga sa bhunscoil ar bhealaí aonair intuartha. Beidh an cosán céanna á leanúint ag páistí a fhoghlaimíonn Béarla mar theanga bhreise, ach beidh níos mó deiseanna acu teacht ar an teanga lasmuigh den scoil. I dtús báire tuigtear do pháistí de réir a chéile gur féidir cumarsáid agus brí a dhéanamh i dteangacha eile agus tosaíonn siad ag léiriú tuisceana. Nuair a bhíonn beagán focal faighte ag páistí sa teanga nua tosaíonn siad ag meascadh agus ag úsáid focail T2 in abairtí T1 mar fhriotal measctha. Má fhaightear an teanga nua i suíomh aitheanta, foghlaimeoidh na páistí focail agus frásaí a bhíonn in úsáid go rialta i rith an lae. De réir a chéile faigheann páistí focail agus frásaí coitianta sa dara teanga. Tá sé tábhachtach go mbeidh deiseanna ag na páistí na focail seo a athrá agus caint níos cruthaithí a fhorbairt. Tá Ábhar Tacaíochta le haghaidh

an dara teanga a mhúineadh do pháistí foilsithe in Uirlisí Úsáide Teanga na Bunscoile. Sna pointí thíos tugtar roinnt rudaí tábhachtacha le cur san áireamh agus páistí ag foghlaim an dara teanga.

An cur chuige cumarsáideach

Mar a bhí le curaclam 1999, tá an cur chuige cumarsáideach molta mar chur chuige leis an dara teanga a mhúineadh. Tá an foghlaimeoir lárnach sa chur chuige seo; cuirtear an phríomh-bhéim ar riachtanas cumarsáide a bheith á chomhlíonadh ag an bhfoghlaimeoir. Díreann sa chur chuige ar bhrí agus ar theachtaireachtaí a chur in iúl, agus an múinteoir ag múnú agus ag athúsáid na teanga i rith an lae. Cuirtear an bhéim ar chumarsáid thaitneamhach, idirghníomhach a bhfuil cuspóir léi agus úsáidtear an sprioctheanga chomh luath agus chomh minic agus is féidir sa cheacht teanga. Tá cur chuige cumarsáideach roinnte i dtrí thréimhse:

- An tréimhse réamhchumarsáide: múinteoir foclóir ó bhéal, feidhmeanna teanga nó struchtúir atá riachtanach don tasc teanga agus cleachtar iad le réimse tacaíochtaí agus gníomhaíochtaí.
- An tréimhse cumarsáide: baineann foghlaimeoirí úsáid as an bhfoclóir ó bhéal, feidhm teanga nó struchtúr nua chun tasc cumarsáideach a chur i gcrích. Tá na tascanna seo dírithe ar an bhfoghlaimeoir agus d'fhéadfadh súgradh, cluichí teanga, drámaí, díospóireachtaí, agallaimh agus mar sin de bheith i gceist. Agus an teanga in úsáid níos minice acu, tagann forbairt ar neamhspleáchas na bhfoghlaimeoirí de réir a chéile ó thaobh an teanga nua a úsáid agus sainaithníonn an múinteoir earráidí. Cuireann sé sin bonn eolais faoin bpleanáil agus faoin soláthar d'fhoghlaim a dhéanann an múinteoir ina dhiaidh sin.
- An tréimhse iarchumarsáide: Le tacaíocht an mhúinteora, daingníonn na foghlaimeoirí a gcuid foghlama agus aistríonn siad í go dtí gníomhaíochtaí eile. Féachann an múinteoir chun cinn go dtí an chéad chéim eile agus pleanálann i dtreo ionchur agus teagasc teanga amach anseo.

Mar chuid den athbhreithniú a dhéanann siad ar na trí thréimhse,

pléann an múinteoir agus na páistí an taithí foghlama a bhaineann le gach tasc. Agus an múinteoir ag tacú leo, spreagtar na páistí le gné ar bith den teanga a bhí ag teastáil ach nach raibh ar eolas acu a shainaithint. Maidir leis an múinteoir, d'fhéadfadh eolas a bailíodh san athbhreithniú bonn eolais a chur faoin tréimhse thosaigh de cheacht ina dhiaidh sin nó faoin bpleanáil chun ábhar nua a mhúineadh go neamhfhoirmiúil, e.g., gramadach. Is féidir tús a chur le ceacht le ceann ar bith de thrí thréimhse an chur chuige chumarsáidigh ó tharla go bhfuil siad sin timthriallach agus leanúnach. Is é an sprioc mhór don mhúinteoir ná tacú leis an bhfoghlaimeoir chun labhairt agus cumarsáid a dhéanamh sa dara teanga chomh luath agus chomh minic agus is féidir.

Feidhmeanna teanga

Tá na feidhmeanna teanga lárnach d'fhoghlaim an dara teanga. Tugtar 'feidhm teanga' ar an úsáid a bhaineann duine as an teanga chun cuspóir éigin cumarsáide a bhaint amach. Ionas go mbeidh páistí atá ag foghlaim an dara teanga in ann feidhmiú agus cumarsáid a dhéanamh ina dteanga nua, tá sé tábhachtach go mbeidh máistreacht acu ar fheidhmeanna na teanga. Cuireann feidhmeanna teanga ar chumas páistí iad féin a chur in aithne do dhaoine eile, ceisteanna a chur, smaointe a chur in iúl, iarratais a dhéanamh agus struchtúr a chur ar na freagraí a thugann siad ar dhaoine eile. Is féidir le páistí na feidhmeanna teanga a chomhlíonadh ní hamháin i suímh realaíocha ach freisin i suímh insamhlaithe ar nós rólimirt agus drámaíocht shochdhrámatúil. Ní féidir na samplaí de na feidhmeanna teanga a úsáid i bhfolús. Dá bhrí sin, d'fhonn freastal ar ábhar suime agus ar riachtanais teanga na bpáistí, moltar an teanga a mhúineadh i gcomhthéacs téamaí a bhaineann le saol na bpáistí. Cruthóidh na téamaí comhthéacsanna realaíocha le haghaidh samplaí a úsáid agus a mhúineadh sa cheacht Gaeilge. Tá tacaíocht do mhúinteoirí ar na feidhmeanna teanga ar fáil in Uirlisí Úsáide Teanga na Bunscoile.

Teanga agus feasacht chultúrtha

Díríonn feasacht teanga aird páistí ar mhodhanna agus ar theangacha difriúla a úsáideann daoine le cumarsáid a dhéanamh. Nuair a chothaítear feasacht páistí ar mhodhanna eile cumarsáide agus ar theangacha eile agus nuair a chothaítear a suim iontu, spreagtar iad le dul i ngleic go gníomhach leis na teangacha nua a chostar orthu. Nuair is féidir, is ceart páistí a spreagadh le modhanna éagsúla cumarsáide agus teanga a fhiosrú, agus na cosúlachtaí agus na difríochtaí idir a dteanga baile agus teangacha eile a aithint. Mealltar páistí le feasacht faoin gcultúr agus an oidhreacht a bhaineann le teanga nua agus tugann sé tuiscint dóibh ar chultúir agus ar nósanna atá éagsúil lena gcultúr féin. Nuair is féidir le páistí dul i ngleic go gníomhach méid áirithe leis an gcultúr a bhaineann le teanga, treisítear an méid spéise a bhíonn acu sa teanga. Tá sé tábhachtach go mbeadh deiseanna ag na páistí chun cur lena bhfeasacht ar chultúr na hÉireann.

I gcás páistí a labhraíonn teanga nach ionann í agus an teanga atá ag formhór na bpáistí sa rang, nó páistí ar cainteoirí dúchais de chuid na sprioctheanga iad, tá sé tábhachtach go ndearbhaíonn an múinteoir a gcuid scileanna teanga agus go dtugann sé/sí deiseanna dóibh chun cultúr agus nósanna na tíre nó na hoidhreachta lena mbaineann a dteanga a roinnt. Dearbhaítear teanga baile na bpáistí sin ar an gcaoi sin agus léirítear dóibh go bhfuil tábhacht lena dteanga baile.

Ilchineálacht Teangeolaíochta agus Curaclam Teanga na Bunscoile

Tá athrú mór tagtha ar sheomraí ranga bunscoile le blianta beaga anuas agus cuireadh fáilte roimh pháistí ó réimse cúlraí cultúrtha agus teangeolaíochta. Tá teanga agus féiniúlacht chultúrtha fite fuaite ina chéile agus tarraingíodh aird roimhe seo ar an tábhacht atá le teangacha baile na bpáistí a dhearbhu agus le haithneas a thabhairt do na teangacha sin i mbunscoileanna na hÉireann (CNCM 2005). Léiríonn Curaclam Teanga na Bunscoile an ilchineálacht teangeolaíochta a fhaightear i mbunscoileanna, Gaeilge, Béarla agus teangacha eile san áireamh. Cuireann an tagairt do 'theangacha eile' ar chumas múinteoirí tarraingt ar agus tacú le cumais teanga na bpáistí ina seomraí ranga. Mar shampla, b'fhéidir go spreagtar páistí

le téacsanna a léamh agus a scríobh ina dteangacha baile agus leis na téacsanna seo a roinnt le piaraí. Cuirtear feasacht teanga chun cinn sa seomra ranga nuair a spreagtar páistí lena dteangacha baile a úsáid agus leis an eolas atá acu ar theangacha a roinnt. Forbraíonn páistí feasacht ar struchtúr teangacha nuair a phléann siad na cosúlachtaí agus na difríochtaí idir an Ghaeilge, an Béarla agus teangacha eile.

Tumoideachas

Tarlaíonn an tumoideachas nuair a thumtar foghlaimeoirí teanga i dteanga atá difriúil lena dteanga baile nó lena dteanga dhúchais. I dtimpeallacht tumoideachais, sealbhaíonn páistí teanga na timpeallachta tumoideachais chomh maith lena dteanga baile. Tar éis don pháiste a bheith tumtha sa teanga nua ar feadh tréimhse, ba cheart na páistí a spreagadh leis na scileanna atá sealbhaithe acu sa teanga nua a aistriú go teangacha eile agus a mhalairt.

Bíonn páistí as teaghlaigh nach labhraíonn Gaeilge, agus a fhreastalaíonn ar scoil lán-Ghaeilge nó ar scoil Ghaeltachta, i suíomh tumoideachais. Ar mhaithe le cleachtas an tumoideachais i scoileanna Gaeltachta agus lán-Ghaeilge a éascú d'fhoghlaimoirí Gaeilge agus chun tacú d'fhorbairt chumais i dteanga an chainteora dúchais, beidh sé de rogha ag na scoileanna seo tréimhse tumoideachais iomlán a fheidhmiú go dtí deireadh rang na naíonán sinsearach, faoi réir ag faomhadh bhord bainistíochta na scoile agus tar éis dul i gcomhairle leis an bpátrún, le múinteoirí, agus le cumann na dtuismitheoirí.

Ní thosófar ar mhúineadh an Bhéarla agus scileanna foirmiúla litearthachta in T2 na scoile go dtí tar éis tréimhse tumoideachais iomlán a shocraíonn an scoil.

Déantar páistí a bhfuil an Béarla mar theanga bhreise acu (BTB) a thumadh i dteanga na scoile. Nuair a bhíonn teanga an phobail éagsúil le teanga an bhaile, is féidir le tuismitheoirí agus leis an scoil ról tábhachtach a imirt le teanga baile an pháiste a cheiliúradh agus a chothabháil.

Foghlaim Chomhtháite Ábhair agus Teanga (FCÁT)

Is bealach éifeachtach í an Foghlaim Chomhtháite Ábhair agus Teanga (FCÁT) le teagmháil na bpáistí leis an nGaeilge a mhéadú trí fhíorchomhthéacsanna a chruthú ina mbeidh an teanga á húsáid ag páistí. Tugann FCÁT deis do pháistí coincheapa, meonta agus scileanna i réimse ar leith den churaclam a fhoghlaim trí Ghaeilge, agus a muinín a fhorbairt trína scileanna nua teanga a úsáid i bhfíorchomhthéacsanna taobh amuigh den cheacht teanga scoite. Tugtar deiseanna do mhúinteoirí an Ghaeilge a chomhtháthú trasna an churaclaim ar bhealach gníomhach bríoch. Tosaíonn múinteoirí a gcuid pleanála trí ábhar a roghnú atá oiriúnach don FCÁT agus cruthaíonn siad deiseanna plé agus idirghníomhachta ó pháistí i ngrúpaí. Is féidir ábhair a theagasc ag úsáid FCÁT nuair a bhíonn an teanga nua atá ag teastáil don ábhar curtha ar fáil roimh ré ag na múinteoirí. Tá Ábhar Tacaíochta maidir le FCÁT a úsáid le fáil in Uirlisí Úsáide Teanga na Bunscoile.

Torthaí Foghlama/Learning Outcomes

Sna Torthaí Foghlama déantar cur síos ar an méid is ceart a bheith ar eolas agus ar a gcumas ag páistí de thoradh an phróisis teagaisc agus foghlama ag deireadh tréimhse dhá bhliain, nuair a chuirtear cumais agus cúinsí éagsúla an pháiste aonair san áireamh go cuí. Cabhraíonn Torthaí Foghlama le múinteoirí

- modhanna cuí teagaisc agus foghlama a phleanáil, a chur i bhfeidhm agus a mheas
- modhanna measúnaithe a úsáid a oireann do na Torthaí Foghlama atá beartaithe
- aiseolas spriocdhírithithe a thabhairt do pháistí agus do thuismitheoirí.

Na Torthaí Foghlama a thuiscint

Cén chaoi a gcuirtear na Torthaí Foghlama i láthair?

- Cuirtear na Torthaí Foghlama i láthair de réir chéad teanga na scoile, an Ghaeilge (T1), agus dara teanga na scoile, an Béarla (T2), ina dhiaidh sin.
- Déantar grúpáil ar na Torthaí Foghlama de réir snáithe, ag tosú leis an teanga ó bhéal, an léitheoireacht ina dhiaidh sin agus an scríbhneoireacht ina dhiaidh sin arís.
- Cuirtear na Torthaí Foghlama i láthair trasna ceithre chéim, ó naíonáin shóisearacha go rang a 6.
- Liostaítear na Torthaí Foghlama in ord agus úsáid á baint as na trí ghné. Ar dtús tá Caidreamh cumarsáideach a fhorbairt trí theanga, ansin Ábhar agus struchtúr na teanga a thuiscint, agus ansin Teanga a fhiosrú agus a úsáid.
- I gcás a lán de na Torthaí Foghlama i dteanga amháin, tá coincheapa agus scileanna ag baint leo ar féidir iad a aistriú trasna Torthaí Foghlama i dteanga eile na scoile. Taispeántar cén áit a dtarlaíonn an t-aistriú le nasc-chomhartha. In diaidh an nasc-chomhartha tá uimhir an Toraidh Foghlama nasctha i dteanga eile na scoile. Sa sampla thíos, is chuig Toradh Foghlama sonrath Béarla T2 an nasc.
- Tá na Torthaí Foghlama do gach céim ceangailte leis na Mórchéimeanna Dul chun Cinn ábhartha (a luath-j) ar na Contanaim Dul chun Cinn. Ní bhíonn réimse na Mórchéimeanna Dul chun Cinn mar an gcéanna an t-am ar fad, mar gheall go mbraitheann sí ar an gcéim, ar an snáithe agus ar an teanga – an í T1 nó T2 atá i gceist. Ar an ábhar seo, tá Mórchéimeanna Dul chun Cinn molta ag barr gach céime os cionn na dTorthaí Foghlama.

Contanaim Dul chun Cinn: Gaeilge agus Béarla/Progression Continua: Irish and English

Tagann páistí ar scoil le taithí éagsúil teanga agus bíonn siad ag staideanna éagsúla ina scileanna cumarsáide, ina bhfoghlaim teanga agus ina bhforbairt teanga. Bíonn siad ag foghlaim agus ag forbairt ag rátaí éagsúla freisin, go háirithe i luathbhlianta na bunscoile. Úsáidtear Contanaim Dul chun Cinn agus samplaí d'fhoghlaim agus d'fhorbairt teanga na bpáistí i gCuraclam Teanga seo na Bunscoile le cabhrú le múinteoirí trasna na dtrí chomhthéacs scoile le breithiúnais a dhéanamh faoin áit a bhfuil páistí ina dturas foghlama teanga agus leis na chéad chéimeanna eile foghlama a phleanáil dóibh i nGaeilge agus i mBéarla.

Tá trí Chontanam Dul chun Cinn ann, ceann le haghaidh gach ceann de na trí shnáithe – teanga ó bhéal, léitheoireacht agus scríbhneoireacht. Tá aon Mórchéim Dul chun Cinn dhéag i ngach contanam (a luath-j), ina ndéantar cur síos leathán ar fhoghlaim agus forbairt teanga páistí le haghaidh chéim 1 agus 2, i.e., ó naíonáin shóisearacha go rang a dó. Tá Mórchéim Dul chun Cinn j ceaptha le tacú le páistí ardghnóthachtála sna blianta sinsearach go h-áirithe. Tá Mionchéimeanna Dul Chun Cinn ag gach Mórchéim Dul chun Cinn, a úsáidtear le chéile le gnóthachtáil shuntasach a dhéanann páistí ina dturas foghlama teanga a mharcáil. Déantar cur síos sna céimeanna ar an gcuma a bhíonn ar fhoghlaim agus ar fhorbairt páistí agus iad ag gluaiseacht tríd an gContanam Dul chun Cinn i dtreo Torthaí Foghlama a bhaint amach.

Seans go mbíonn foghlaim agus forbairt teanga an pháiste laistigh de mhórchéim dul chun cinn ar feadh tréimhsí éagsúla ama, agus baineann páistí gnéithe difriúla de mhórchéim dul chun cinn amach le himeacht ama. Ní théann gach páiste ar aghaidh go dtí an chéad mhórchéim eile i gcónaí agus seans go bhfanfaidh siad laistigh de mhórchéim dul chun cinn. Ag brath ar scileanna agus ar fhorbairt teanga na bpáistí, d'fhéadfaidís bheith ag feidhmiú laistigh de mhionchéimeanna dul chun cinn difriúla do thorthaí foghlama difriúla. Ó am go ham, d'fhéadfaidh páistí bogadh chun cinn agus siar sna

contanaim agus ní bhogann siad ar bhealach líneach céim ar chéim i gcónaí. Tacaíonn na contanaim le múinteoirí cinn a dhéanamh bunaithe ar an bhfianaise atá ar fáil dóibh ag am ar leith. D'fhéadfaidh an fhianaise an gá atá le coincheap nó le scil ar leith a atreisiú, a fhorbairt nó an gá atá le dul siar air/uirthi a chur in iúl. Ní bhítear ag súil leis de ghnáth go mbeadh múinteoirí ranga ag úsáid mórchéimeanna dul chun cinn chun measúnú a dhéanamh ar an dul chun cinn atá déanta ag páistí aonair. Ina áit sin, cuireann siad eolas ar fáil chun tacú le planáil thréimhsiúil chomh maith le measúnú iomlánaíoch ar fhoghlaim páistí agus daoine óga.

Úsáid na gContanam Dul chun Cinn i gcomhthéacsanna éagsúla scoile

Tugann na Contanaim Dul chun Cinn solúbthacht do scoileanna le hionchais d'fhoghlaim agus d'fhorbairt teanga na bpáistí a aithint, bunaithe ar an gcomhthéacs ar leith foghlama teanga agus deimeagrafach ina bhfuil siad ag feidhmiú agus de réir na dTorthaí Foghlama do gach céim. Cé go bhfuil na Contanaim Dul chun Cinn mar an gcéanna go ginearálta do pháistí thar na trí chomhthéacs

Tábla 1: Mórchéimeanna Dul chun Cinn do dheireadh chéim 1 & 2: Cainteoirí dúchais Gaeilge i scoil Ghaeltachta nó lán-Ghaeilge*

	Céim 1: Naíonáin shóisearacha agus shinsearach	Céim 2: Rang a haon agus a dó	Céim 3: Rang a trí agus a ceathar	Céim 4: Rang a cúig agus a sé
T1 Gaeilge: Teanga ó bhéal	e	f	g	h
T1 Gaeilge: Léitheoireacht agus scríbhneoireacht	d/e	f	g	h
T2 Béarla: Teanga ó bhéal	c	d	e	f
T2 Béarla: Léitheoireacht agus scríbhneoireacht	b	c/d	d/e	e/f

foghlama teanga, tá siad solúbtha, agus mar sin is féidir le scoileanna dul chun cinn na bpáistí a aimsiú trasna ranganna, agus spriocanna cuí a leagan síos dá gcomhthéacs teanga féin.

I dTáblaí 1 go 3 imlínítear an méid atáthar ag súil le bheith bainte amach ag formhór na bpáistí ag deireadh gach céime sa chéad agus sa dara teanga de chuid na scoile. Dirítear i ngach tábla ar cheann de na trí chomhthéacs teanga scoile a ndéantar cur síos orthu sa réasúnaíocht, i.e., scoileanna Gaeltachta, scoileanna lán-Ghaeilge (Gaelscoileanna) agus scoileanna arb é an Béarla an meán teagaisc iontu.

Tugtar léargas i dTábla 14 ar a mbeifí ag súil le bheith bainte amach ag páistí a bhfuil Gaeilge ó dhúchas acu i scoil Ghaeltachta nó lán-Ghaeilge in T1 agus T2 ag deireadh gach céime.

Tugtar léargas i dTábla 15 ar a mbeifí ag súil le bheith bainte amach ag páistí nach bhfuil Gaeilge ó dhúchas acu i scoil i scoil Ghaeltachta nó lán- Ghaeilge in T1 agus T2 ag deireadh gach céime.

Tugtar léargas i dTábla 16 ar a mbeifí ag súil le bheith bainte amach ag páistí i scoil arb é an Béarla an meán teagaisc inti in T1 agus T2 ag deireadh gach céime.

Table 3 indicates what the majority of native Irish speaking children in an Irish-medium school might be expected to achieve in L1 and L2 at the end of each stage.

Tábla 2: Mórchéimeanna Dul chun Cinn do dheireadh chéim 1 & 2: Cainteoirí neamhdhúchais Gaeilge i scoil Ghaeltachta nó lán-Ghaeilge

	Céim 1: Naíonáin shóisearacha agus shinsearacha	Céim 2: Rang a haon agus a dó	Céim 3: Rang a trí agus a ceathar	Céim 4: Rang a cúig agus a sé
T1 Gaeilge:Teanga ó bhéal	d	e/f	f/g	g/h
T1 Gaeilge: Léitheoireacht agus scríbhneoireacht	d/e	e/f	f/g	g/h
T2 Béarla:Teanga ó bhéal	d	f/g	g	h
T2 Béarla: Léitheoireacht agus scríbhneoireacht			g	h

Tábla 3: Mórchéimeanna Dul chun Cinn do dheireadh chéim 1 & 2: Scoileanna arb é an Béarla an meán teagaisc iontu

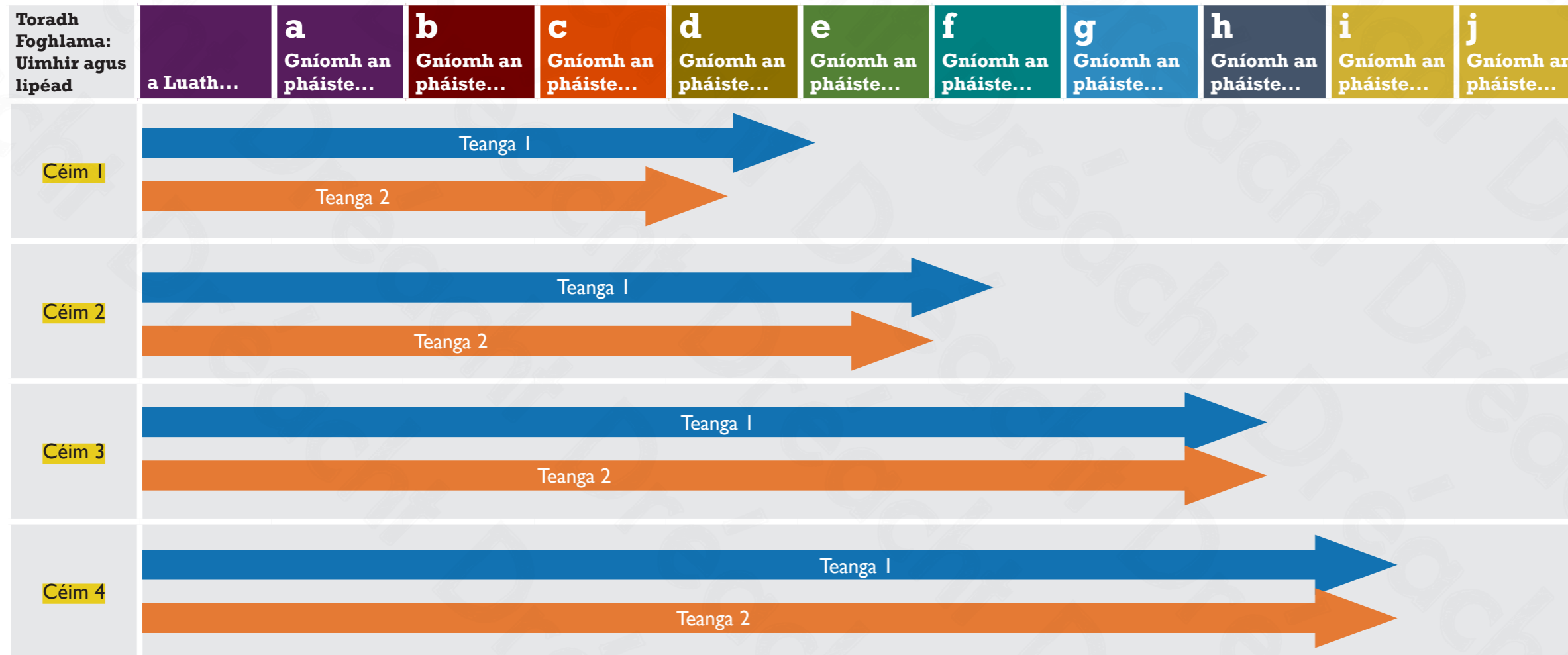
	Céim 1: Naíonáin shóisearacha agus shinesracha	Céim 2: Rang a haon agus a dó	Céim 3: Rang a trí agus a ceathar	Céim 4: Rang a cúig agus a sé
T1 Béarla:Teanga ó bhéal	e	f	g	h
T1 Béarla: Léitheoireacht agus scríbhneoireacht	d/e	f	g	h
T2 Gaeilge:Teanga ó bhéal	d	f/g	g	h
T2 Gaeilge: Léitheoireacht agus scríbhneoireacht	c	f/g	g	h

*Tuigean an Roinn Oideachais agus Scileanna gur córas éifeachtach agus rathúil é tumoideachas luath agus tá cead ag scoileanna teagasc foirmiúil Béarla a chur siar go dtí deireadh théarma 1 sna naíonáin shinsearacha, ar a laghad. Moltar tréimhse níos faide do scoileanna i limistéir Ghaeltachta. Tugtar breac-chuntas ar pholasaí na Roinne Oideachais agus Scileanna in Imlitir 0033/2017, Polasaí don Oideachas Gaeltachta 2017-2022, Scéim Aitheantais Scoileanna Gaeltachta do Bhunscoileanna agus Scoileanna Speisialta i Limistéir Pleanála Teanga na Gaeltachta. Le go n-ainmneofar bunscoil ina scoil Ghaeltachta faoi théarmaí na Scéime Aitheantais, caithfidh sí clár lántumtha dhá bhliain a chur i bhfeidhm trí Ghaeilge i ranganna na naíonán. Ní mhúinfeadh aon Bhéarla sna ranganna seo agus múinfeadh gach ábhar trí Ghaeilge. Ligeann sé seo do pháistí a gcumas Gaeilge a fhorbairt níos fearr i ranganna na naíonán.

Sa chás go gcuirtear tréimhse shuntasach thumoideachais i bhfeidhm, beidh an amlíne do dhul chun cinn na bpáistí ó Chéim 1 go dtí Céim 2 don Bhéarla (T2) difriúil le scoileanna nach gcuireann tumoideachas ar fáil. Socróidh fad na tréimhse tumtha a chuireann an scoil i bhfeidhm é seo. Mura dtugtar an Béarla isteach go dtí rang a haon, tosóidh an múinteoir i rang a haon leis an mBéarla agus é/í ag díriú ar Chéim 1. Ba chóir go rachadh an chuid is mó de dhaltáí trí go leor de na torthaí foghlama sách tapa ag an gcéim seo mar gheall ar 'thraschur scileanna'. Beidh a lán de na torthaí foghlama bainte amach sa Ghaeilge/trí Ghaeilge cheana féin agus beidh na scileanna céanna i gceist leis an mBéarla. D'fhéadfadh páiste bogadh ar aghaidh go tapa go dtí Céim 2 i gcás a lán de na torthaí foghlama.

Agus múinteoirí ag tosú ar an gcuraclam seo a úsáid, d'fhéadfadh an t-ábhar sna táblaí seo agus sna táblaí sa chuid eile den roinn seo athrú le himeacht aimsire mar fhreagra ar thaithí na scoileanna agus ar riachtanais na bpáistí i gcomhthéacsanna éagsúla scoile.

Figiúr 3: Réimse ginereálta na Mórchéimeanna Chun Cinn sna trí snáithe do chéimeanna 1, 2, 3 agus 4: scoileanna lán-Gaeilge

* Nuair a chuirtear cumais agus cúinsí éagsúla san áireamh.

Dreacht - Torthaí Foghlama maidir leis an Teanga ó Bhéal (Gaeilge T1)

Snáithe: Teanga ó Bhéal (éisteacht agus labhairt)

Gné	Toradh Foghlama: Uimhir agus lipéad	Céim 1: Naíonáin shóisearachacha agus naíonáin shinsearachacha (Páiste nach cainteoir dúchais é/í: Mórchéimeanna Dul Chun Cinn a-d) (Cainteoir dúchais: Mórchéimeanna dul chun cinn a-e) Trí eispéiris chúí foghlama spráúla, ba cheart do pháistí a bheith in ann*	Céim 2: Rang 1 agus rang 2 (Páiste nach cainteoir dúchais é/í: Mórchéimeanna Dul Chun Cinn c-g) (Cainteoir dúchais: Mórchéimeanna dul chun cinn d-h) Ba cheart do pháistí a bheith in ann*	Céim 3: Rang a Trí agus Rang a Ceathair Ba cheart do pháistí a bheith in ann*	Céim 4: Rang a Cúig agus Rang a Sé Ba cheart do pháistí a bheith in ann*
Cumarsáid	1. Rannpháirtíocht, éisteacht agus aird	Spéis agus comhaird a léiriú, straitéisí tuisceana a úsáid agus stór focal a shealbhú trí éisteacht ghníomhach a dhéanamh le Gaeilge shuibhir á labhairt i réimse comhthéacsanna agus i nguthanna/canúintí eile chomh maith le guth/canúint an mhúinteora ar mhaithe le spraoi agus cúiseanna faoi leith, cé nach gá go dtuigfeadh sé/sí gach focal LO1 , S1+2.		lad féin a aithint mar éisteoirí agus cainteoirí, iad rannpháirteach go fiúntach agus go comhbhách le daoine eile. A bhféiniúlacht a chur in iúl ó bhéal (lena n-áirítear úsáid teangacha éagsúla) Éisteacht go gníomhach agus brí agus sult a bhaint as comhráite agus as téacsanna** i réimse de sheánraí [∠] agus, nuair is féidir, i dteangacha éagsúla	Éisteacht go gníomhach agus measúnú a dhéanamh ar an tslí a dtéann an chúis, an suíomh agus lucht éisteachta/éisteoir i bhfeidhm ar réim, canúint agus blas an chainteora
	2. Inspreagadh agus rogha	Roghnaigh téacsanna, éist leo, freagair dóibh, agus cruthaigh téacsanna** i réim seánraí trasna an churaclaim i gcomhair pléisiúir agus suime.		Roghnaigh téacsanna, éist leo, freagair go criticiúil dóibh, agus cruthaigh téacsanna** i réim seánraí trasna an churaclaim i gcomhair pléisiúir, suime agus cuspóirí áirithe.	
Tuiscint	3. Gnásanna sóisialta agus feasacht ar dhaoine eile	A aithint go n-athraíonn an stíl chainte ag brath ar an ngaol idir dhaoine agus ar an lucht éisteachta agus tuiscint a léiriú ar riachtanais an éisteora agus comhráite ar thopaicí pearsanta agus ar thopaicí curaclaim a thosú, a leanúint, páirt a ghlacadh iontu agus freagra a thabhairt ar dhaoine eile i bhfocail nó go neamhbhriathartha le tacaíocht de réir mar is gá LO2 , S1 Gaeilge a úsáid go muiníneach chun oibriú i bpáirt le daoine eile agus torthaí na hoibre a roinnt le lucht éisteachta a aithníonn siad agus nach n-aithníonn siad LO3 , S1+2	Leas a bhaint as noim shóisialta chúí chun comhráite ar thopaicí pearsanta agus ar thopaicí curaclaim a thosú, a bheith páirteach iontu agus iad a choimeád ar siúl agus tuin oiriúnach chainte agus scileanna cúí léirithe a úsáid a oirfidh don lucht éisteachta LO2 , S2	Gnásanna sóisialta teanga a úsáid go solúbtha agus go comhbhách nuair a bhítear ag tionscnamh, ag cothú agus ag dul i mbun comhráite ar thopaicí pearsanta agus iad siúd atá bunaithe ar an gcuraclam Stíl, tuin, luas, stór focal, gothaí gnúise agus comharthaíocht choirp a chur in oiriúint do lucht éisteachta éagsúil agus iad i mbun cumarsáide ó bhéal i réimse de sheánraí	A fhiosrú conas a théann cultúr agus féiniúlacht i bhfeidhm ar an tslí a ndéanann daoine cumarsáid lena chéile ó bhéal agus go neamhbhriathartha Éisteacht agus labhairt go muiníneach agus go hoilte chun comhoibriú le daoine eile agus chun aiseolas, smaointe, cinntí agus torthaí a chomhroinnt le réimse de lucht éisteachta
	4. Struchtúr abairte agus gramadach	Úsáid a bhaint as abairtí comhleanúnacha leis an aimsir cheart, le hord ceart na bhfocal agus le struchtúr ceart na habairte agus sainmhíniú cúí a thabhairt is an abairt ag éirí níos cuimsithí de réir a chéile, le tacaíocht de réir mar is gá LO4 , S1	Úsáid a bhaint as abairtí comhleanúnacha a bhíonn ag éirí níos deacra de réir a chéile le hord ceart na bhfocal agus struchtúr ceart na habairte agus úsáid a bhaint as nascaigh, as comhabairtí agus as abairtí casta chun sainmhíniú cúí a thabhairt LO4 , S2	Éagsúlacht a bheith i struchtúr, fad, agus gramadach abairtí, bogadh go réidh idir abairtí simplí, comhshuite agus casta, de réir mar a fheileann don lucht éisteachta, don fheidhm agus don teanga atá á labhairt	
	5 & 6. Stór focal a shealbhú agus a úsáid	Úsáid a bhaint as straitéisí éagsúla ar nós gheáitsí an chainteora, tuin chainte, focail atá ar eolas cheana, pictiúir, struchtúr na habairte, sainmhíniú agus cur síos chun tuiscint ar fhocail nua a léiriú agus iad a úsáid. LO5 , S1+2 Úsáid a bhaint as foclóir agus frásaí ó bhéal a bhíonn ag éirí níos sofaisticiúla de réir a chéile, ina measc teanga a bhaineann le téacs** agus le topaic agus teanga a bhaineann go sonrach le hábhar ar leith, agus teanga gan chomhthéacs a chur in iúl. Réimse leathan beannachtaí, nathanna cainte agus frásaí coitianta a úsáid is tuin agus foghraíocht chúí a úsáid agus iad a úsáid sa chomhthéacs cúí. LO6 , S1+2		Réimse de straitéisí a roghnú agus a fheidmiú chun réimse leathan d'fhocail agus de fhrásaí a shealbhú ó fhoinní éagsúla, ar nós litríochta, téacsanna sainbhair agus teangacha eile	Stór leathan focal agus frásaí ó bhéal a roghnú agus a úsáid go criticiúil, i gcás coincheapa agus topaic atá ar eolas, teibí agus sainiúil, de réir mar a fheileann do lucht éisteachta agus don fheidhm
	7. Léiriú tuisceana	Tuiscint a léiriú trí threoracha a thabhairt agus a leanúint agus insintí, míniúcháin agus cur síos a thuiscint, agus cás a dhéanamh go soiléir, lena n-áirítear tuairimíocht a dhéanamh, hipitéis a thabhairt, údar a thabhairt, idirbheartaíocht a dhéanamh, argóint a dhéanamh agus gearán a dhéanamh. LO7 , S1+2		Tuiscint a léiriú trí éisteacht go gníomhach le, tuiscint agus anailís a dhéanamh ar théacsanna i réimse de sheánraí [∠]	Tuiscint a léiriú trí éisteacht go gníomhach le agus anailís a dhéanamh ar chomhráite agus ar théacsanna i réimse de sheánraí [∠] agus iad a chur i gcomparáid agus a mheasúnú
				Freagairt go cruthaitheach agus go criticiúil den mhéid atá cloiste agus feicthe acu	

* Nuair a chuirtear cumais agus cúinsí éagsúla san áireamh.

[∠] Is féidir na scileanna atá foghlamtha sa toradh foghlama seo a aistriú ó thoradh in T1 na scoile. LO=Learning Outcome. S=stage.

** Cuimsíonn 'téacs' gach toradh ar úsáid teanga: ó bhéal, geáitsíocht, comharthaí, scríofa, Braille, físiúil, tadhlaigh, leictreonach agus digiteach.

[∠] Is cineálacha struchtúir téacs ilabairte ó bhéal nó scríofa iad seánraí a d'éirigh ina ngnáthstruchtúir ar chúiseanna sainiúla ina mbíonn patrúin a mbítear ag dúil leo, le cois gnéithe teanga a bhaineann le réim, m.sh. i bhfoirm scéil, faisnéiseach, áititheach agus ilseánra. Chun é a rá go simplí, tagraíonn seánra do rogha foirmeacha ó bhéal agus scríofa d'fhonn athinsint, míniú, siamsa a chur ar fáil, faisnéis a chomhroinnt, treoracha a thabhairt, insint, áitiú agus tuairimí a chosaint. Áirítear, ach ní liosta cuimsitheach é, le foirmeacha ó bhéal; drámaíocht, filíocht ó bhéal, óráidí, díospóireachtaí, scannáin agus meáin amhail podchraoltaí, físeáin, fógraíocht, craoladh teilifíse agus raidió.

Dreacht - Torthaí Foghlama maidir leis an Teanga ó Bhéal (Gaeilge T1)

Snáithe: Teanga ó Bhéal (éisteacht agus labhairt)

Gné	Toradh Foghlama: Uimhir agus lipéad	Céim 1: Naíonáin shóisearacha agus naíonáin shinsearacha (Páiste nach cainteoir dúchais é/í: Mórchéimeanna Dul Chun Cinn a-d) (Cainteoir dúchais: Mórchéimeanna dul chun cinn a-e) Trí eispéiris chúf foghlama spráúla, ba cheart do pháistí a bheith in ann*	Céim 2: Rang 1 agus rang 2 (Páiste nach cainteoir dúchais é/í: Mórchéimeanna Dul Chun Cinn c-g) (Cainteoir dúchais: Mórchéimeanna dul chun cinn d-h) Ba cheart do pháistí a bheith in ann*	Céim 3: Rang a Trí agus Rang a Ceathair Ba cheart do pháistí a bheith in ann*	Céim 4: Rang a Cúig agus Rang a Sé Ba cheart do pháistí a bheith in ann*	
Fiosrú agus úsáid	8. agus 9. Iarratais agus ceisteanna	Riachtanais agus roghanna pearsanta a chur in iúl agus iarratais a dhéanamh ar bhealach muiníneach. LO8 , S1+2	Ceisteanna oscailte agus dúnta a chur agus a fhreagairt, chun cabhair a lorg, cabhrú le heolas agus tuiscint a fháil agus chun smaointeoireacht a shoiléiriú agus a leathnú LO9 , S1	Ceisteanna oscailte agus dúnta a chur agus a fhreagairt, chun cabhair a lorg, cabhrú le heolas agus tuiscint a fháil agus chun smaointeoireacht a shoiléiriú agus a leathnú LO9 , S2	Riachtanais, tuairimí agus roghanna pearsanta a chur in iúl agus a ndearcadh a mhíniú agus a chosaint	A roghnú cén bealach agus cén uair le réimse ceisteanna a chur agus a fhreagairt - oscailte agus iata, reitriciúil, treoircheisteanna - agus cúis shoiléir leo
	10. Catagóirí	Réimse daoine, rudaí, imeachtaí agus eispéireas a ainmniú, iad a chatagóiriú agus eolas níos doimhne ar an ábhar agus níos mó tuisciana ina leith a léiriú, le tacaíocht de réir mar is gá LO10 , S1+2	Éisteacht le gnéithe aeistéitiúla, samhlaíocha agus cruthaitheacha na teanga agus freagairt dóibh, agus teanga a úsáid ar bhealach spráúil, cruthaitheach LO12 , S1+2	Éisteacht le gnéithe aeistéitiúla, cruthaitheacha de theanga, iad a aithint, agus freagairt dóibh ag leibhéal fuaimne, focail, abairte agus téacs.	Catagóiriú a mhíniú agus a chosaint trasna an churaclaim agus tuiscint a léiriú go mbíonn catagóirí ag síorathrú agus iad éagsúil lena chéile	Teanga a úsáid go spráúil agus go cruthaitheach ina gcomhrá agus a dtéacsanna féin
	11. Athinsint agus mionléiriú	Scéalta agus insintí pearsanta a bhíonn ag dul chun castachta a insint agus a athinsint san ord ceart do lucht éisteachta a aithníonn siad agus nach n-aithníonn siad agus iad ag úsáid aimsirí agus stór focal ó bhéal cúf. LO11 , S1+2	Pointí eolais a sholáthar agus a mhíniú, agus údar a thabhairt leo do lucht éisteachta a aithníonn siad agus nach n-aithníonn siad, ag úsáid teanga shainiúil an ábhair, le tacaíocht de réir mar is gá LO13 , S1+2	Eolas a anailísiú agus a roghnú le smaointe agus tuairimí a chur in iúl ar réimse de chúiseanna, ar nós eolas a thabhairt, díospóireacht, míniú, cosaint agus áitiú ar dhaoine	Insintí a chruthú agus scéalta agus eachtraí a athinsint - idir fíor agus samhailteach - do lucht éisteachta éagsúla, ag úsáid teanga shamhlaíoch agus mheafarach, ag tabhairt míniú breise nuair is cúf	Cur síos ar ghníomhartha, ar eachtraí, próisis, mothucháin agus eispéiris a bhaineann le réimse leathan d' fhíorchoincheapa, agus coincheapa samhlaíocha, iad a thuar, machnamh agus measúnú a dhéanamh orthu
	12. Teanga a úsáid go spráúil agus go cruthaitheach	Éisteacht le gnéithe aeistéitiúla, samhlaíocha agus cruthaitheacha na teanga agus freagairt dóibh, agus teanga a úsáid ar bhealach spráúil, cruthaitheach LO12 , S1+2	Cur síos a dhéanamh ar ghníomhartha, ar imeachtaí agus ar phróisis a bhaineann le fíor-chomhthéacsanna agus le comhthéacsanna samhlaíocha, iad a thuar, machnamh agus measúnú a dhéanamh orthu LO14 , S1+2	Cur síos ar ghníomhartha, ar eachtraí, próisis, mothucháin agus eispéiris a bhaineann le réimse leathan d' fhíorchoincheapa, agus coincheapa samhlaíocha, iad a thuar, machnamh agus measúnú a dhéanamh orthu	Cur síos ar ghníomhartha, ar eachtraí, próisis, mothucháin agus eispéiris a bhaineann le réimse leathan d' fhíorchoincheapa, agus coincheapa samhlaíocha, iad a thuar, machnamh agus measúnú a dhéanamh orthu	
	13. Eolas, míniú agus údar a thabhairt	Pointí eolais a sholáthar agus a mhíniú, agus údar a thabhairt leo do lucht éisteachta a aithníonn siad agus nach n-aithníonn siad, ag úsáid teanga shainiúil an ábhair, le tacaíocht de réir mar is gá LO13 , S1+2				
	14. Cur síos, tuairimí agus machnamh	Cur síos a dhéanamh ar ghníomhartha, ar imeachtaí agus ar phróisis a bhaineann le fíor-chomhthéacsanna agus le comhthéacsanna samhlaíocha, iad a thuar, machnamh agus measúnú a dhéanamh orthu LO14 , S1+2				

* Nuair a chuirtear cumais agus cúisí éagsúla san áireamh.

Is féidir na scileanna atá foghlamtha sa toradh foghlama seo a aistriú ó thoradh in T1 na scoile. LO=Learning Outcome. S=stage.

** Cuimsíonn 'téacs' gach toradh ar úsáid teanga: ó bhéal, geáitsíocht, comharthaí, scríofa, Braille, físiúil, tadhlaigh, leictreonach agus digiteach.

◊ Is cineálacha struchtúir téacs ilbairte ó bhéal nó scríofa iad seánraí a d'éirigh ina ngnáthstruchtúir ar chúiseanna sainiúla ina mbíonn patrúin a mbítear ag dúil leo, le cois gnéithe teanga a bhaineann le réim, m.sh. i bhfoirm scéil, faisnéiseach, áititheach agus ilseánra. Chun é a rá go simplí, tagraíonn seánra do rogha foirmeacha ó bhéal agus scríofa d'fhonn athinsint, míniú, siamsa a chur ar fáil, faisnéis a chomhroinnt, treoracha a thabhairt, insint, áitiú agus tuairimí a chosaint. Áirítear, ach ní liosta cuimsitheach é, le foirmeacha ó bhéal; drámaíocht, filíocht ó bhéal, óráidí, díospóireachtaí, scannáin agus meáin amhail podchraoltaí, físeáin, fógraíocht, craoladh teilifíse agus raidió.

Mionchéimeanna Dul chun Cinn - Teanga ó Bhéal

Gné	Toradh Foghlama: Uimhir agus lipéad	a a Luath...	a Gníomh an pháiste...	b Gníomh an pháiste...	c Gníomh an pháiste...	d Gníomh an pháiste...	e Gníomh an pháiste...	f Gníomh an pháiste...	g Gníomh an pháiste...	h Gníomh an pháiste...	i Gníomh an pháiste...	j Gníomh an pháiste...
Cumarsáid	1. Rannpháirtíocht, éisteacht agus aird		Tugann an páiste aird ar spreagthaí, coinneáil amharc na síl orthu agus leanann amharc súl duine fásta chun aird a thabhairt ar rud le chéile. Déanann an páiste aithris ar ghníomhartha agus ar fhuaimneanna.	Tugann an páiste aird ar feadh treimhsí níos faide ar spreagthaí suimilá nó coitianta lena n-áirítear: gníomhartha, gothai, tuin ghutha, comhráite agus scéala a léitear os ard, agus glacann páirt i rann, amhrán agus cluichí.	Glacann an páiste páirt i gcomhrá trí úsáid a bhaint as teagmháil súl chun agus aird acu ar chomharthaíocht coláinne, gothai agus tuin ghutha. Úsáideann an páiste na cinn sin in éineacht le comhthéacs chun focail/frásaí nua a thuiscint.	Éisteanann an páiste le heolas faoi éispéirí nua, lena n-áirítear ficean agus nearnfhicean agus nearnfhicean a éiríonn níos casta de réir a chéile. Éisteanann an páiste le duine fásta ag léiriú teanga nua ar bhfeidre a lán focal nach eol dóibh a bheith inti.	Éisteanann an páiste le cur síos ag úsáid tuine, gothai agus roinnt focal a thugtear chun príomh-theachtacht a léiríniú. Tugann an páiste aird ar eolas a chuirtear i léibhair ar théacs (leabhair, fuaim etc).	Tugann an páiste aird ar chumarsáid bhriathartha agus nearnbhriathartha i gcomhthéacsanna eagsúla. Éisteanann an páiste le daoine nach bhfuil aithne acu orthu ag léiriú focail/frásaí nua. Déiríonn an páiste ar an bhfuaimniú ceart ó thaobh na canúna de.	Faigheann an páiste léargas ó bheith ag éisteacht le heolas nua ar réimse leathan abhar. Éisteanann an páiste le heolas á chur i lathair ó dhá thaobh d'argóint.	Éisteanann an páiste a chumarsáid go dtéann sí chun aird a thabhairt ar léitear agus tuairimí. Forbairíonn an páiste a thuiscint ar fáil a ghlaicadh i gcomhráite agus le téacsanna ó bheal. Éisteanann an páiste le agus léitear, cuspoir agus léitear, mar atá curáil faoi léitear, cuspoir agus léitear éisteacht an mbealach a ndéanann daoine cumarsáid	Glacann an páiste le agus déanann measúnú ar a stíl éisteachta agus labhartha ar léitear agus léitear eile. Ceisteanann, léargas agus tuairimí.	
	2. Inspreagadh agus rogha		Léiríonn suim i dtéacsanna, baineann taitneamh astu, agus freagraíonn dóibh ag úsáid gothai gnúise, guth, fuaimneanna agus gothai corp.	Éisteanann le téacsanna, cruthaíonn téacsanna, agus glacann páirt i gcomhráite faoi ar abhair suime agus rogha pearsanta iad, ag úsáid abhair bunúsacha agus focail líthochlacha	Glacann páirt i gcomhrá le daoine eile, roghaíonn agus cruthaíonn téacsanna d'fhonn éisteacht leo i gcomhráite agus ar eolas faoi thópac ar abhair suime agus an eolas sin a chomhráint.	Cruthaíonn agus roghaíonn téacsanna chun éisteacht leo, agus cuireann tús le comhráite le daoine eile d'fhonn teacht ar eolas faoi thópac ar abhair suime agus an eolas sin a chomhráint.	Cuireann roghanna in iúl nuair a ghlacann sé páirt i gcomhráite agus nuair atá sé ag cruthú téacsanna agus ag éisteacht leo.	Aithníonn cuspoirí éagsúla chun téacsanna a chruthú, chun éisteacht leo go dtéann sí chun páirt a ghlacadh i gcomhráite faoi abhair suime pearsanta.	Cuireann tús le comhráite faoi abhair suime pearsanta, agus léiríonn ar síl iad. Roghnaíonn téacsanna, éisteanann leao, agus cruthaíonn téacsanna le haghaidh cuspoirí áirithe.	Roghnaíonn agus cruthaíonn téacsanna, téann i dtéagmháil leo le haghaidh cuspoirí áirithe, agus déanann tús a téacsanna seo a mheas agus cuspoirí geicte.	Cruthaíonn agus roghaíonn téacsanna, baineann ar abhair suime pearsanta agus le haghaidh cuspoirí áirithe. Aithníonn cluastéacsanna agus téacsanna ó bheal a chaitheáil focail, eolas agus suimeanna.	Cruthaíonn, roghaíonn agus measann téacsanna a eascraíodh roghaínn trasna an churaic. Measann na focail a rinneadh agus téacsanna á roghnú i gcomhráite éisteacht nó le haghaidh cuspoirí áirithe.
Tuiscint	3. Gnásanna sóisialta agus feascacht ar dhaoine eile		Léiríonn an páiste feascacht ar thuin, comharthaíocht chorp, gothai, luas, guthaíochtaí agus aird, agus nó úsáideann iad, chun dul i bhfeidhm ar an gcumarsáid. Taispeánann an páiste sealaíocht bhriathartha/ neamhbhriathartha le comhpháirtí cumarsáideach. Déanann an páiste tús le cumarsáid neamhbhriathartha le duine fásta/ píarál a bhfuil aithne aige/aici orthu. Glacann an páiste páirt i mairtú suntasach briathartha/ neamhbhriathartha le comhpháirtí cumarsáideach, agus baineann taitneamh as.	Freagraíonn an páiste d'aird ó dhúine fásta, lorgaíonn an aird sin agus aithníonn a ainm féin, freagraíonn dó agus tá séisi in ann é a rí. Freagraíonn an páiste do spreagthaí trí úsáid a bhaint as guth, fuaimneanna agus gothai caint chun cumarsáid a dhéanamh. Freagraíonn an páiste do spreagthaí trí úsáid a bhaint as guth, fuaimneanna agus gothai caint chun cumarsáid a dhéanamh.	Glacann an páiste páirt i gcluichí aithrise agus sealaíochta, rann agus amhrán. Labhraíonn an páiste go hinchoilte agus go ceili ag aird chuí, idirghníomhaíocht thar líon beag sealanna le daoine aonair agus tosáíonn ag déanamh cumarsáide go héasca le daoine eile sa seomra leana. Déanann an páiste tús le cumarsáid le duine fásta/ píarál a bhfuil aithne aige air.	Comhróinneann an páiste scéilín pearsanta agus freagraíonn do chionnra ar abhair nach bhfuil taithi pearsanta aige air. Beanaíonn an páiste agus freagraíonn do chionnra ar abhair nach bhfuil taithi pearsanta aige air. Aithníonn an páiste stíl labhartha chun dul in oiriúint don lucht éisteacht. Glacann an páiste páirt i bplé i ngrúpaí beaga ar thópac aitheanta. Léiríonn feascacht ar rialacha éisteara-cainteora agus bíonn ar a chumas na rialacha sin a liostú.	Cuireann an páiste tús le comhrá ar abhair nach bhfuil taithi pearsanta aige air. Freagraíonn an páiste ceisteanna ach fágann ar lár roinnt eolais agus tosáíonn ag déanamh iarratais indreacha. Aithníonn an páiste stíl labhartha chun dul in oiriúint don lucht éisteacht. Glacann an páiste páirt i bplé i ngrúpaí beaga ar thópac aitheanta. Léiríonn feascacht ar rialacha éisteara-cainteora agus bíonn ar a chumas na rialacha sin a liostú.	Úsáideann an páiste uainíocht, teagmháil súl agus comharthaíocht coláinne chun cur le topaic agus a léithniú, chun scéal comhleánaigh nó cuntas sothugtha a chumadh. Labhraíonn an páiste faoi smaointe agus faoi ríomhchúiní daoine eile agus glacann páirt i gcomhrá le duine fásta anáidh ina ngrábhann siad chucu féin nó iad chun lucht éisteacht. Oibríonn an páiste i mbeirteanna/ grúpaí agus glacann páirt i bplé grúpa agus tógann siad ar an bplé sin. Léann an páiste síochant sa Chaighdeán nó i gcaint eile ach aithníonn é agus éil ag úsáid leaganacha teanga atá nádúrtha dó.	Cuireann an páiste breis sonraí isteach ar mháthe leis an éistear agus úsáideann gothai, dreacha agus comharthaí mar is cuí. Aithníonn an páiste tionschar gothai, an inéid chuí agus tuin ghutha agus comharthaíocht eolaine ar éistear. Oibríonn an páiste i mbeirteanna/ grúpaí agus tuairiscíonn príomhphointe pié do lucht éisteacht. Úsáideann an páiste canúint nuair is cuí.	Tugann an páiste dóthain sonraí chun cabhrú leis an éistear an comhthéacs a thuiscint. Oibríonn an páiste mar bhall de ghrúpa, tuigeanann ról gach duine sa ghrúpa agus glacann leis. Úsáideann an páiste an Ghaeilge chui don éistear. Freagraíonn an páiste do chanúint eile.	Cuireann an páiste smaointe ábhartha i lathair, cuireann in ord is in eagar iad agus fágann ar lár sonraí nach bhfuil riachtanach. Déanann an páiste iarratais indreacha bhéasacha agus úsáideann réimse téarmaí foirmúla agus neamhfoirmúla chun labhairt le duine. Ballaíonn an páiste aisdeola ó dhúine eile ina ghrúpa maidir le tionscadal grúpa ar réimse comhbhíoch agus cur in iúl torthaí tionscadail nó taitis. Idirghníomhú le lucht éisteacht le tuilleadh sonraí a sholáistí agus nó a chur ar fáil de réir mar a iarrtar.	Bíonn an páisteag cur a stíl éisteachta agus labhartha in oiriúint chun freagracht go comhbhíoch, do réimse de lucht éisteachta ar chuisneanna éagsúla. Oibríonn an páiste ar bhonn comhbhíoch mar chuid den ghrúpa, aithníonn aisdeola éarfach, freagraíonn go criticiúil agus go cruthaitheach nuair a bhíonn tionscadal nó tasc a phlé agus nuair a bhíonn sé á chur in oiriúint agus a fhorbairt chun é a chur i lathair do lucht éisteachta agus don teanga a bhíonn á labhairt. Roghnaíonn an páiste an teanga agus na struchtúir is feilithe don bheidhm, don lucht éisteachta agus don teanga a bhíonn á labhairt.
	4. Structúr abairte agus gramadach		Úsáideann an páiste ráite aonfhocla agus nascann le guthaíochtaí iad.	Úsáideann an páiste ráite líthochlacha agus fráisi coitianta gearra agus úsáideann abairt bunúsacha agus éil ag déanamh aithrise ar dhúine nó ag rá rudaí in éineacht le duine.	Úsáideann an páiste abairtí iontána bunúsacha agus úsáideann an páiste hinchoilte agus le fríoch soláir mar a oireann dá chéim forbraíochta. Úsáideann an páiste nasc-fhocal le habairtí gearra a cheangal. Críochnaíonn an páiste rann choitianta agus déanann athra ar rann gearra.	Úsáideann an páiste an tuiséal tabharthach, forainmneacha réamhfhocla, an chopail agus claonáint níos minice. Úsáideann an páiste an inscne chui le hainmfhocal agus aidichtaí i bhfrásaí aitheanta. Tosaíonn an páiste ag labhairt go hipitéiseach níos minice de réir a chéile ag úsáid ciall le 'da' (modh coinmiollach) i bhfrásaí áirithe.	Úsáideann an páiste aimsir chaithe, an aimsir láithreach agus an aimsir fháistineach in abairtí coitianta. Úsáideann an páiste an tuiséal tabharthach, forainmneacha réamhfhocla, an chopail le frásaí aitheanta. Tosaíonn an páiste ar an inscne chui le hainmfhocal agus aidichtaí i bhfrásaí aitheanta. Tosaíonn an páiste ar an inscne chui le hainmfhocal agus aidichtaí i bhfrásaí aitheanta.	Úsáideann an páiste aimsir chaithe, an aimsir láithreach agus an aimsir fháistineach in abairtí coitianta. Úsáideann an páiste an tuiséal tabharthach, forainmneacha réamhfhocla agus an chopail le frásaí aitheanta. Úsáideann an páiste an inscne chui le hainmfhocal agus aidichtaí i bhfrásaí aitheanta. Tosaíonn an páiste ar an inscne chui le hainmfhocal agus aidichtaí i bhfrásaí aitheanta.	Úsáideann an páiste ciall sa focal mar trí ghrethaí bhíochas riamh agus sealtbhairteach focal ón gcur síos a dhéanann daoine eile orthu. Tugann an páiste stór focal agus fráisi ó scéala, ó dhéacsanna = fíricíúla agus ó thópac atá bunaithe ar an forainmneach atá ag meádu. Tosaíonn ar na focail sin a úsáid i gcomhthéacsanna nua. Úsáideann an páiste focail ón gCaighdeán nó ó chanúint eile ag tagairt do scéala srl.	Úsáideann an páiste ciall sa focal mar trí ghrethaí bhíochas riamh agus sealtbhairteach focal ón gcur síos a dhéanann daoine eile orthu. Tugann an páiste stór focal agus fráisi ó scéala, ó dhéacsanna = fíricíúla agus ó thópac atá bunaithe ar an forainmneach atá ag meádu. Tosaíonn ar na focail sin a úsáid i gcomhthéacsanna nua. Úsáideann an páiste focail ón gCaighdeán nó ó chanúint eile ag tagairt do scéala srl.	Úsáideann an páiste ciall sa focal mar trí ghrethaí bhíochas riamh agus sealtbhairteach focal ón gcur síos a dhéanann daoine eile orthu. Tugann an páiste stór focal agus fráisi ó scéala, ó dhéacsanna = fíricíúla agus ó thópac atá bunaithe ar an forainmneach atá ag meádu. Tosaíonn ar na focail sin a úsáid i gcomhthéacsanna nua. Úsáideann an páiste focail ón gCaighdeán nó ó chanúint eile ag tagairt do scéala srl.	Úsáideann an páiste ciall sa focal mar trí ghrethaí bhíochas riamh agus sealtbhairteach focal ón gcur síos a dhéanann daoine eile orthu. Tugann an páiste stór focal agus fráisi ó scéala, ó dhéacsanna = fíricíúla agus ó thópac atá bunaithe ar an forainmneach atá ag meádu. Tosaíonn ar na focail sin a úsáid i gcomhthéacsanna nua. Úsáideann an páiste focail ón gCaighdeán nó ó chanúint eile ag tagairt do scéala srl.
	5. agus 6. Stór focal a shealbhú agus a úsáid		Aithníonn an páiste rudaí tagartha pearsanta agus/nó caighdeánaithe. Tugann an páiste aird ar stór focal méadaithe i dtéacsanna* agus freagraíonn dó.	Aithníonn an páiste daoine agus rudaí agus fráisi coitianta agus tuigeanann forainmneacha agus réamhfhocail choitianta. Tosaíonn an páiste ar cur síos ar threithe gnáthrudal agus, le cabhair, úsáideann focail agus fráisi ó scéal agus é a aithnínt. Tugann an páiste stór focal agus fráisi ó scéala éagsúla agus ó chuntais fíricíúla agus úsáideann na focail agus fráisi sin go cuí i gcomhthéacs.	Úsáideann an páiste focal aonair agus fráisi abairtí gearra simplí. larrann an páiste rudaí agus iarrann arís nó go n-athrófaí an ghníomhaíocht. Úsáideann focail cheisteacha go cuí, beanaíonn do dhaoine, fágann slán leag daoine agus easaontaíonn le daoine. Tugann an páiste stór focal agus fráisi ó scéala éagsúla agus ó chuntais fíricíúla agus úsáideann na focail agus fráisi sin go cuí i gcomhthéacs. Tosaíonn an páiste ag tabhairt faoi deara go bhfuil difríochtaí idir canúintí ó thaobh focla agus fograíochta.	Baineann an páiste ciall sa focal mar trí ghrethaí bhíochas riamh agus sealtbhairteach focal ón gcur síos a dhéanann daoine eile orthu. Tugann an páiste stór focal agus fráisi ó scéala, ó dhéacsanna = fíricíúla agus ó thópac atá bunaithe ar an forainmneach atá ag meádu. Tosaíonn ar na focail sin a úsáid i gcomhthéacsanna nua. Úsáideann an páiste focail ón gCaighdeán nó ó chanúint eile ag tagairt do scéala srl.	Úsáideann an páiste ciall sa focal mar trí ghrethaí bhíochas riamh agus sealtbhairteach focal ón gcur síos a dhéanann daoine eile orthu. Tugann an páiste stór focal agus fráisi ó scéala, ó dhéacsanna = fíricíúla agus ó thópac atá bunaithe ar an forainmneach atá ag meádu. Tosaíonn ar na focail sin a úsáid i gcomhthéacsanna nua. Úsáideann an páiste focail ón gCaighdeán nó ó chanúint eile ag tagairt do scéala srl.	Úsáideann an páiste ciall sa focal mar trí ghrethaí bhíochas riamh agus sealtbhairteach focal ón gcur síos a dhéanann daoine eile orthu. Tugann an páiste stór focal agus fráisi ó scéala, ó dhéacsanna = fíricíúla agus ó thópac atá bunaithe ar an forainmneach atá ag meádu. Tosaíonn ar na focail sin a úsáid i gcomhthéacsanna nua. Úsáideann an páiste focail ón gCaighdeán nó ó chanúint eile ag tagairt do scéala srl.	Úsáideann an páiste ciall sa focal mar trí ghrethaí bhíochas riamh agus sealtbhairteach focal ón gcur síos a dhéanann daoine eile orthu. Tugann an páiste stór focal agus fráisi ó scéala, ó dhéacsanna = fíricíúla agus ó thópac atá bunaithe ar an forainmneach atá ag meádu. Tosaíonn ar na focail sin a úsáid i gcomhthéacsanna nua. Úsáideann an páiste focail ón gCaighdeán nó ó chanúint eile ag tagairt do scéala srl.	Úsáideann an páiste ciall sa focal mar trí ghrethaí bhíochas riamh agus sealtbhairteach focal ón gcur síos a dhéanann daoine eile orthu. Tugann an páiste stór focal agus fráisi ó scéala, ó dhéacsanna = fíricíúla agus ó thópac atá bunaithe ar an forainmneach atá ag meádu. Tosaíonn ar na focail sin a úsáid i gcomhthéacsanna nua. Úsáideann an páiste focail ón gCaighdeán nó ó chanúint eile ag tagairt do scéala srl.	Úsáideann an páiste ciall sa focal mar trí ghrethaí bhíochas riamh agus sealtbhairteach focal ón gcur síos a dhéanann daoine eile orthu. Tugann an páiste stór focal agus fráisi ó scéala, ó dhéacsanna = fíricíúla agus ó thópac atá bunaithe ar an forainmneach atá ag meádu. Tosaíonn ar na focail sin a úsáid i gcomhthéacsanna nua. Úsáideann an páiste focail ón gCaighdeán nó ó chanúint eile ag tagairt do scéala srl.	Úsáideann an páiste ciall sa focal mar trí ghrethaí bhíochas riamh agus sealtbhairteach focal ón gcur síos a dhéanann daoine eile orthu. Tugann an páiste stór focal agus fráisi ó scéala, ó dhéacsanna = fíricíúla agus ó thópac atá bunaithe ar an forainmneach atá ag meádu. Tosaíonn ar na focail sin a úsáid i gcomhthéacsanna nua. Úsáideann an páiste focail ón gCaighdeán nó ó chanúint eile ag tagairt do scéala srl.
	6. Tréithe Breise – Gaeilge Cainteoirí dúchais											
	7. Tuiscint a léiriú		Freagraíonn an páiste do heideanna bhriathartha agus neamhbhriathartha a bhaineann le gnáthainm chumarsáideacha a bhfuil taithi aige/aici orthu. Tugann an páiste freagra go seasta ar cheisteanna fíricíúla a bhfuil taithi aige/aici orthu.	Aithníonn an páiste a ainm féin agus focail choitianta eile agus freagraíonn dóibh. Leanann an páiste treoracha aonchéimne agus léiríonn tuisicint i gcomhthéacsanna éagsúla trí iarracht a dhéanamh bheith ag déanamh aithrise ar an méid a chomhcas agus a chualas séisi. Freagraíonn an páiste treoracha aonchéimne agus léiríonn tuisicint i gcomhthéacsanna éagsúla trí iarracht a dhéanamh bheith ag déanamh aithrise ar an méid a chomhcas agus a chualas séisi. Léiríonn an páiste tuisicint ar an abhair, na carachtair agus an stór focal a bhíonn i scéalaíochta, agus ar chuntais fíricíúla agus próisis céim ar cheim.	Freagraíonn an páiste gnáthcheisteanna agus leanann treoracha a bhfuil céim amháin nó dhá chéim iontu. Léiríonn an páiste tuisicint ar an abhair, na carachtair agus an stór focal a bhíonn i scéalaíochta, agus ar chuntais fíricíúla agus próisis céim ar cheim.	Éisteanann an páiste le ficean agus le nearnfhicean a éiríonn níos casta de réir a chéile agus tosáíonn ag baint brí as comhthéacs. Tá an páiste in ann treoracha a bhfuil trí chéim iontu a léirínt agus freagra cuí a thabhairt ar fhrásaí a úsáidear go ráta i dtimpeallacht na scoile.	Cuireann agus freagraíonn an páiste réimse níos leithne ceisteanna agus freagraíonn do threoracha a bhfuil níos mó ná trí chéim iontu. Tugann an páiste freagraíonn an páiste réimse níos leithne ceisteanna agus freagraíonn do threoracha a bhfuil níos mó ná trí chéim iontu.	Freagraíonn an páiste do shraith treoracha ina bhfuil ciall agus coincheapa éagsúla. Déanann an páiste anailís agus machnamh ar thópac le daoine eile agus aithníonn go mbíonn a lín geithe i geist. Is féidir leis an bplé freagracht do shraith treoracha agus iad a thabhairt.	Déanann an páiste anailís agus machnamh ar thópac le daoine eile agus aithníonn go mbíonn a lín geithe i geist. Is féidir leis an bplé freagracht do shraith treoracha agus iad a thabhairt.	Déanann an páiste anailís ar eolas sula dtugann séisi freagra agus ar eolas nach mbaineann le hábhar. Déanann an páiste anailís ar eolas sula dtugann séisi freagra agus ar eolas nach mbaineann le hábhar. Déanann an páiste anailís ar eolas sula dtugann séisi freagra agus ar eolas nach mbaineann le hábhar.	Éisteanann an páiste le comhráite agus piosaí éisteachta agus déanann anailís orthu. Déanann an páiste aitheagán, déanann machnamh agus athbhíniú ar an méid a chloistear, aithníonn an seánra agus aithníonn na gnéithe dáteacsanna, na príomhshainní agus conas a chloistear ord. Úsáideann an páiste a bhfuil cloiste aige/aici chun bonn eolais a chur faoi chruithi a théacsanna féin	Déanann an páiste comparáid agus measúnú ar chomhráite agus piosaí éisteachta, ag machnamh ar thionchar na teanga na smaointe, agus na teicnící a úsáidtear. Baineann an páiste ciall as gnéithe atá intuigthe Úsáideann an páiste na gnéithe aeistéitíúla teanga labhartha (mar shampla ríveanna, meartaí focail, uaim, comhshondas, maíochtaí fuaimne, ceol) ina gcomhráite agus téacsanna féin
	8. Tréithe Breise – Gaeilge											

◊ Is cineálacha struchtúir téacs ilabairte ó bheal nó scríofa iad seánraí a d'éirigh ina ngnáthstruchtúir ar chúiseanna sáinúla ina mbíonn patrúin a mbítear ag dúil leo, le cois gnéithe teanga a bhaineann le béim, m.sh. i bhform scéil, faisnéiseach, áititheach agus iléidna. Chun é a rá go simplí, tógairíonn seánra do rogha foirmeacha ó bheal agus scríofa d'fhonn aithnínt, miní, siamsa a chur ar fáil, faisnéis a chomhráint, treoracha a thabhairt, insint, áitiú agus tuairim a chosaint. Áirítear, ach ní iosta cuimhtheach é, le foirmeacha ó bheal; drámaíocht, líocht ó bheal, óráid, díospóireachtaí, scannáin agus meáin amhail podchraoltaí, fseáin, fógraíocht, croladh teilifíse agus raidió.

* Ag úsáid a chanúna féin mar is cuí

Mionchéimeanna Dul chun Cinn - Teanga ó Bhéal

Gné	Toradh Foghlama: Uimhir agus lipéad	a Gníomh an pháiste... a Luath...	b Gníomh an pháiste...	c Gníomh an pháiste...	d Gníomh an pháiste...	e Gníomh an pháiste...	f Gníomh an pháiste...	g Gníomh an pháiste...	h Gníomh an pháiste...	i Gníomh an pháiste...	j Gníomh an pháiste...			
Fiosrú agus úsáid	8. agus 9. Iarratais agus ceisteanna	Cuireann an páiste in iúl céard iad na rudai agus/ nó gníomhaíochtaí is fearr leifeál agus diúltaiom do nithe nach fearr leis/leí. Maidir le rudai nó imeachtaí, iarrann an páiste athbhíannamh agus/ nó agús/ nó níos mó agús/ nó athrú. Déanann an páiste iarratas ríochas in iúl, go briathartha nó go neamhbhriathartha.	Úsáideann an páiste urabhra, fuaimneama agus/ nó guthaí chun tosú/leá a léiriú, roghanna a dhéanamh agus iarratas a dhéanamh. Taispeánann an páiste go soiléir na rudai atá uaidh agus diúltaiom do na rudai nach bhfuil uaidh. Freagraíonn an páiste gnáthcheist go briathartha agus/ nó go neamhbhriathartha.	Déanann an páiste roghanna agus iarratais shimpli agus cuireann ceisteanna simpli. Iarrann an páiste rudai agus imeachtaí go briathartha agus déanann soiléir roghanna dá chuid féin, ag iarratas go ndéanfaí rud arís, go n-athrófaí imeachtaí.	Le tacaíocht, téann an páiste i gcomhairle le duine fásta anáthnóid chun eolas a thabhairt nó a lorg nó chun eochtra a thabhairt chun cuimhne. Cuireann agus freagraíonn an páiste gnáthcheisteanna.	Cuireann an páiste teanga go muiníneach chun tagairt dá gcuid smaointe féin agus do smaointe duine eile. Úsáideann an páiste ceisteanna oscailte agus diútaí agus luann cúiseanna le hiarratais phearsanta.	Cuireann agus freagraíonn an páiste ceisteanna faoina nuacht féin agus eolas atá acu agus tugann míniú níos fearr ar na cúiseanna atá le hiarratais phearsanta.	Chionn an páiste a chuid freagraí.	Ceistíonn an páiste eolas nua a chuirtear i láthair agus cosnaíonn a seasmh agus déanann an páiste cas ar son ríochas nó achainí phearsanta.	Déanann an páiste anailís ar ríochas, tuairimí agus roghanna phearsanta agus cuireann in iúl go soiléir iad. San am céanna, tá sé/ sí sásta éisteach le dearchtaí eile, dearchtaí atá ag cultúr eile san áireamh.	Déanann an páiste anailís agus léiríonn ar a cheisteanna féin agus ar cheisteanna daoine eile, chun bonn eolas a chur faoi thuilleadh ceisteanna agus freagraí.	Déanann an páiste ceisteanna go heifeachtach agus cuireann iad ag an meandar cúl, chun cúl fíolach a bhaint amach.		
	9. Tréithe Breise - Gaeilge					Úsáideann an páiste an fhoirm cheart den bhriathar sa fhearg Gaeilge.			Miníonn an páiste a chuid freagraí agus tugann údar leo.					
	10. Catagóirí		Díríonn an páiste aird ar ghnáthrudai aitheanta.	Tugann an páiste ainm ar ghnáthrudai aitheanta.	Ranglaíonn an páiste rudai aitheanta sa timpallacht.	Déanann an páiste catagóirí ar réimse rudai.	Tugann an páiste cúiseanna le bailiúcháid rudaí i gcataigóirí áirithe.	Tugann an páiste cúiseanna le rud amháin a bheith i gcataigóir áirithe.	Cuireann an páiste síos ar, agus déanann catagóirí ar, rudai agus imeachtaí nach bhfuil son chur amach aige arthu agus é/ ag úsáid teanga a oireann don topaic chun an catagóir a mhíniú.	Cuireann an páiste síos ar, agus déanann catagóirí ar, rudai agus imeachtaí nach bhfuil cur amach aige arthu agus é/ ag úsáid teanga a oireann don topaic chun an catagóir a mhíniú.	Déanann an páiste anailís ar conas agus cad chuide a cruthaíonn catagóirí agus tugann míniú ar agus eachtraí agus taithí nach bhfuil cur amach aige arthu agus é/ ag úsáid teanga a oireann don topaic chun an catagóir a mhíniú.	Scrúdaíonn agus pléann an páiste cineálacha éagsúla ceisteanna; aithníonn go gcuirtear ceisteanna ar réimse sílte agus cuireann a gceistí féin in oiriúnt dá gcús féin.	Déanann an páiste anailís ar conas agus cad chuide a cruthaíonn catagóirí agus tugann míniú ar agus eachtraí agus taithí nach bhfuil cur amach aige arthu agus é/ ag úsáid teanga a oireann don topaic chun an catagóir a mhíniú.	Atchruithaíonn an páiste catagóirí ar brath ar soláraithe agus déanann meastóireacht ar agus ag cosaint a gcataigóirí nua.
	11. Athinsint agus mionléirí	Glacann an páiste páirt agus scéal, gníomhaíocht nó imeacht a bhfuil taithí aige/aici air, nó atá pearsanta, á roinnt go briathartha/ neamhbhriathartha.	Le cabhair, úsáideann an páiste guth, fuaim guthaí agus frapaí chun dul i bpáirt leis an duine fásta ag canadh amhrán, ag aidiús rann, ag athinsint scéala, ag tabhairt cuntas, ag cur tús le comhráite agus ag cur rudai agus nuachta i láthair.	Le cabhair, roinneann an páiste scéal, gníomhaíocht nó imeacht pearsanta aithníodh, ag úsáid focail aonair nó a lán focal. Le cabhair, aithníonn an páiste príomhcharachtair agus cuireann na príomhphointí i scéal in ord. Cuireann an páiste scéal le chéile bunaithe ar tháithí agus, le tacaíocht, insíonn ó bhéal do ghrúpa é.	Malartaíonn an páiste eolas ar espéreas i bpáirt. Le cabhair, aithníonn an páiste príomhcharachtair agus cuireann na príomhphointí i scéal in ord. Cuireann an páiste scéal le chéile bunaithe ar tháithí agus, le tacaíocht, insíonn ó bhéal do ghrúpa é.	Aithníonn an páiste príomhphointí eachtra aonair nó combrá do lucht éisteacha a bpiari ag úsáid struchtúr soiléir. Cuireann an páiste scéal gearr ina sainníonn sé/ sí príomhcharachtair agus príomhimeachtaí agus insíonn sé/ sí príomhphointí a chuid nuachta féin. Aithníonn an páiste scéal aitheanta ag cur príomhimeachtaí in ord. Míníonn an páiste cuntas fíriciúil óna tháithí féin do ghrúpa, cuireann topaic i láthair, leagann amach próis agus cuireann síos orthu.	Cuireann an páiste nuacht a nuacht féin san ord ceart agus freagraíonn ceisteanna fúthi. Ainmníonn an páiste fadhb, cuireann síos uirthi, tugann na príomhshonraí agus tugann réitigh a bheith ar an bhfadhb. Aithníonn an páiste réimse níos leithne imeachtaí san am atá thart, san am i láthair agus sa tóidhail agus tuarann torthaí.	Úsáideann an páiste réimse níos fearr. Úsáideann an páiste réimse níos fearr. Úsáideann an páiste réimse níos fearr.	Úsáideann an páiste réimse níos fearr. Úsáideann an páiste réimse níos fearr. Úsáideann an páiste réimse níos fearr.	Léiríonn an páiste struchtúr soiléir i bplataí scéil ina bhfuil tos, fadhb, pleán agus réiteach. Úsáideann an páiste tagairt siar agus chun cinn chun tuilleadh sonraí a thabhairt ar phointí atá déanta.	Ceapann an páiste scéala fada, a bhfuil go leor sonraí iontu, ar choincheapa agus ar imeachtaí éagsúla. Aithníonn an páiste scéala agus é/ ag úsáid teanga a oireann don topaic chun an catagóir a mhíniú.	Cruthaíonn an páiste scéala suniúla ó bhéal, ag úsáid teanga shamhlaíoch, mheafarach agus ionmhána. Breathnaíonn agus déanann anailís orthu agus tugann míniú ar agus eachtraí agus taithí nach bhfuil cur amach aige arthu agus é/ ag úsáid teanga a oireann don topaic chun an catagóir a mhíniú.	Pléann an páiste a stíl scéalaíochta ó bhéal agus stíl daoine eile agus déanann machnamh ar chaitheamh agus na feiniúlachtaí ar an nós scéalaíochta. Déanann an páiste anailís ar scéalaíochtaí agus ar eachtraí, bailíonn iad agus aithníonn go spontáineach iad, á leasú agus/ nó ag tabhairt tuilleadh sonraí ar chúis ar leith.	
	12. Teanga a úsáid go spráilí agus go cruthaitheach		Éistean an páiste le rainn agus le hamhrán aitheanta agus tugann aird orthu.	Éistean an páiste le rainn, le hamhrán agus glacann páirt iontu.	Freagraíonn an páiste ó fhíochtaí, rainn agus amhrán trí gheobai, agus úsáid focail aonair nó a lán focal. Déanann an páiste iardhealú idir focail gan bhí agus fórfhocal agus baineann spraoi astu. Úsáideann an páiste teanga a oireann don topaic chun cnámha scéil simpli samhlaíoch a chur i bhfeidhm agus le daoine fásta.	Úsáideann an páiste teanga go spráilí agus go cruthaitheach, ag soláthar deirí difriúla do rainn agus an rím á coimeád sián acu. Úsáideann an páiste teanga ó tháithí agus ó threasa. Úsáideann an páiste teanga a oireann don topaic chun cnámha scéil simpli samhlaíoch a chur i bhfeidhm agus le daoine fásta.	Úsáideann an páiste réimse níos fearr. Úsáideann an páiste réimse níos fearr. Úsáideann an páiste réimse níos fearr.	Úsáideann an páiste réimse níos fearr. Úsáideann an páiste réimse níos fearr. Úsáideann an páiste réimse níos fearr.	Úsáideann an páiste réimse níos fearr. Úsáideann an páiste réimse níos fearr. Úsáideann an páiste réimse níos fearr.	Úsáideann an páiste réimse níos fearr. Úsáideann an páiste réimse níos fearr. Úsáideann an páiste réimse níos fearr.	Aithníonn an páiste gnéithe aeistéiticiúla de chluastear agus teanga mheafarach agus bíonn ag sgrádh leo (mar shampla rabhloga, rimeanna, inearcáil focal, uain, comhionannas, onamataipé, ceol agus amhrán, maisíochtaí fuaine, samhlaíoch, meafair) ar son pléisiúir, speise agus chun a gcomhráite agus teacsanna féin a shabhrú.	Fiosraíonn an páiste gnéithe aeistéiticiúla agus cruthaitheacha de theanga, ag ceapadh fuaimneama, focal agus teacsanna nua.		
	13. Eolas, míniú agus údar a thabhairt	Déanann an páiste cumarsáid chun mionchúis a chur in iúl go briathartha nó go neamhbhriathartha. Cuireann an páiste ábhar speise tuairimí in iúl le réimse modhanna cumarsáide briathartha nó neamhbhriathartha.	Roghnaíonn an páiste rudai tagartha chun tuiscint a léiriú agus chun bri a roinnt, agus cuireann leis an mbri trí nasc a dhéanamh le rudai tagartha.	Insíonn an páiste a bhfuil ar síd aige agus ainmníonn agus cuireann síos ar dhaoine, ar bheagán agus ar gníomhaíochtaí a bhfuil cur amach aige orthu.	Tugann an páiste cur síos nó míniú ar rud nó ar dhéanú atá le feiceáil. Agus é/ ag athinsint scéil atá closte aige cheana le tacaíocht ó dhúine fásta, úsáideann an páiste teanga na mbaineann leis an gcomhráite na tha chun míniú a ranga, ar fhadhbanna agus bealaí chun na fadhbanna sin a réiteach a mhólaidh.	Ainmníonn an páiste rudai, daoine, imeachtaí, coincheapa agus ábhar aitheanta, míniú iad, cuireann síos orthu agus tugann príomhphointí nó príomhheidhmeanna. Úsáideann an páiste teanga a oireann don topaic chun míniú a ranga, ar fhadhbanna agus bealaí chun na fadhbanna sin a réiteach a mhólaidh. Tugann an páiste míniúcháin agus údar phearsanta lena chuid tuairimí nó freagraí ina léirithear a ghuth.	Míniú ar an páiste ábhar a léiríonn an príomhshonraí agus eolas agus baineann tatal. Tugann an páiste míniú ar phríomhphointí gníomhartha agus eachtraí fóra agus samhlaíochtaí. Tugann an páiste cur síos agus míniú ar phríomhphointí gníomhartha agus eachtraí fóra agus samhlaíochtaí.	Cuireann an páiste a chuid smaointe in iúl agus déanann machnamh orthu agus ar smaointe tríú páirtithe. Tugann an páiste míniú ar ábhar a léiríonn an príomhshonraí agus eolas agus baineann tatal. Ainmníonn an páiste fadhb, cuireann síos uirthi, tugann míniú níos fearr uirthi agus cuireann réiteach ar fáil.	Déanann an páiste léirmhíniú ar fhaisnéis nua, baineann tatal aisiú agus ceanglaíonn faisnéis le taithí atá aige cheana féin. Úsáideann an páiste réimse níos fearr uirthi agus cuireann réiteach ar fáil.	Úsáideann an páiste teanga a oireann don topaic chun míniú a ranga, ar fhadhbanna agus bealaí chun na fadhbanna sin a réiteach a mhólaidh. Tugann an páiste réimse níos fearr uirthi agus cuireann réiteach ar fáil.	Éistean an páiste le teanga agus eolas, déanann anailís orthu agus roghnaíonn iad le dearchtaí ar ábhar a chur in iúl. Sonraíonn an páiste a dhéanadh agus tuairimí bunaithe ar fhianaise agus ar tháithí phearsanta.	Éistean an páiste le teanga agus eolas, déanann anailís orthu agus roghnaíonn iad le dearchtaí ar ábhar a chur in iúl. Measúlaíonn an páiste a thairimí, déanann aithbhreithniú orthu agus athbhreithneáil iad de réir mar is cuí.		
	14. Cur síos, tuar agus machnamh	Léiríonn an páiste go bhfeidhfidh sé/ sí a bheith ag súil leis na chéad chéimeanna eile i ngníomhaíocht a bhfuil taithí aige/aici uirthi nua a chuirtear spraghadh ina láthair. Tuarann an páiste a bheith ar scéal nó imeacht a bhfuil nó nach bhfuil taithí aige/aici air agus é/ ag roghnú as deirí éagsúla a d'fheadhfidh a bheith ann.	Roghnaíonn an páiste rudai tagartha chun gníomhaíochtaí atá críochnaithe a chur in iúl, cuireann in iúl céard é an chéad rud eile na rithid leis a dhéanamh agus cé na hártha a bheith ag teastáil.	Insíonn an páiste a fadhb agus tosáinn an páiste teanga chun a chuid smaointe féin a chur in iúl agus chun feachtar ar smaointe daoine eile a léiriú. Tugann an páiste chun cuimhne/cuireann sé/ sí síos do dhaoine eile sa ghrúpa ar rud éigin a rinne sé/ sí sa rang.	Aithníonn an páiste fadhb agus tosáinn an páiste teanga chun a chuid smaointe féin a chur in iúl agus chun feachtar ar smaointe daoine eile a léiriú. Agus scéal aitheanta á insint acu, déanann an páiste léirmhíniú ar ionpráiocht agus déanann tuairimíocht faoi ábhar spreagtha na gcarachtar.	Úsáideann an páiste teanga go muiníneach chun tagairt dá smaointe féin iad ag cur topaic i léir. Tugann an páiste cur síos agus míniú ar phríomhphointí gníomhartha agus eachtraí fóra agus samhlaíochtaí.	Úsáideann an páiste teanga go muiníneach chun tagairt dá smaointe féin iad ag cur topaic i léir. Tugann an páiste cur síos agus míniú ar phríomhphointí gníomhartha agus eachtraí fóra agus samhlaíochtaí.	Úsáideann an páiste teanga go muiníneach chun tagairt dá smaointe féin iad ag cur topaic i léir. Tugann an páiste cur síos agus míniú ar phríomhphointí gníomhartha agus eachtraí fóra agus samhlaíochtaí.	Déanann an páiste plé agus machnamh ar gníomhartha agus eachtraí fóra agus samhlaíochtaí agus tugann míniú níos fearr ar thorthaí tuartha féideartha.	Míniú ar an páiste fadhbanna agus réitigh agus tugann cúiseanna le torthaí tuartha. Tugann an páiste réimse níos fearr uirthi agus cuireann réiteach ar fáil.	Déanann an páiste machnamh ar a nuacht féin agus tuarann imeachtaí atá le teacht ón bhfianaise a chuireann imeachtaí san am atá thart ar fáil. Tugann an páiste roinnt torthaí tuartha agus míniú níos fearr uirthi agus cuireann réiteach ar fáil.	Pléann an páiste a mhíniúcháin, espéiris agus gníomhartha féin agus míniúcháin, espéiris agus gníomhartha daoine eile, idir fhóir agus samhlaíoch. Cuireann an páiste síos ar thorthaí féideartha, idir fhóir agus samhlaíoch, espéiris agus imeachtaí, agus tuarann iad. Tuarann an páiste freagraí féideartha loigicúla agus mhóiltheacha do phróis, espéiris agus imeachtaí agus úsáideann iad seo chun ionpráiocht a athrú, nuair is cuí.	Déanann an páiste machnamh agus measúnú ar a mhíniúcháin, espéiris agus gníomhartha féin agus ar mhíniúcháin, espéiris agus gníomhartha daoine eile, idir fhóir agus samhlaíoch. Tuarann an páiste freagraí féideartha loigicúla agus mhóiltheacha do phróis, espéiris agus imeachtaí agus úsáideann iad seo chun ionpráiocht a athrú, nuair is cuí.	
	9. Tréithe Breise - Gaeilge									An aimsir fháistineach agus an modh coimhreach a úsáid sa tuar.				

Is cineálacha struchtúir téacs ilabairte ó bhéal nó scríofa iad seánraí a d'éirigh ina ngnáthstruchtúir ar chúiseanna sainiúla ina mbíonn patrúin a mbéar agus dúil leo, le cois gnéithe teanga a bhaineann le réim, m.sh. i bhfoirm scéil, faisnéiteach, áititheach agus léasna. Chun é a rá go simpli, tagraíonn seánra do rogha foirmeacha ó bhéal agus scríofa d'fhonn athinsint, míniú, siamsa a chur ar fáil, faisnéis a chomhráint, treochra a thabhairt, insint, áitiú agus tuairimí a chosaint. Áirítear, ach ní iosta cuimsíteach é, le foirmeacha ó bhéal, áráimíochtaí, píocáit ó bhéal, óráid, áiríochtaí, scannáin agus meáin amháin poeitríochtaí, físeán, fógraíochtaí, cruaitíúil teitíse agus rianúil.

Ag úsáid a chanúna féin mar is cuí

Draft - Learning Outcomes for Oral Language (English L2)

Strand: Oral Language					
Element	Learning Outcome: Number and label	Stage 1: Junior and senior infants (Progression Milestones a-d) Through appropriately playful learning experiences, children should be able to*	Stage 2: First and second classes (Progression Milestones c-h) Children should be able to*	Stage 3: Third and fourth class Children should be able to*	Stage 4: Fifth and sixth class Children should be able to*
Communicating	1. Engagement, listening and attention	Show interest in, demonstrate joint attention and actively listen and attend for enjoyment and for a particular purpose TF1 , C1+2		Recognise themselves as listeners and speakers, engaging purposefully and empathetically with others. Express their individuality orally (including the use of various languages) Listen actively and extract meaning and enjoyment from conversations and texts** in a range of genres and where possible, in various languages	Listen actively and evaluate how the purpose, situation and audience/listener influence the speaker's register, dialect and accent
	2. Motivation and choice	Choose, listen to, respond to and create texts** in a range of genres across the curriculum for pleasure and interest		Choose, listen to and critically respond to conversations and texts in a range of genres across the curriculum for pleasure, interest and specific purposes	
Understanding	3. Social conventions & awareness of others	Recognise that language style changes with different relationships and audiences and show understanding of the listener's needs while initiating, sustaining and engaging in conversations and responding non-verbally and verbally TF2 , C1 Use language with confidence to work collaboratively with others and share the outcomes with familiar and unfamiliar audiences. TF3 , C1+2	Use social conventions of language appropriately in order to initiate, sustain and engage readily in conversations on personal and curriculum based topics and use a language style and tone suited to the audience TF2 , C2	Use social conventions of language flexibly and with empathy whilst initiating, sustaining and engaging in conversations on personal and curriculum-based topics Adapt language style, tone, pace, vocabulary, gestures, facial expressions and body language to various audiences whilst communicating orally in a range of genres	Explore how culture and identity can influence how people communicate with others, verbally and non-verbally Listen and speak with confidence and skill to work collaboratively with others and to share feedback, ideas, decisions and outcomes with a range of audiences
	4. Sentence structure and grammar	Use coherent sentences with correct tense, word order and sentence structure, while elaborating appropriately to produce increasingly complex and comprehensive sentences TF4 , C1	Use coherent sentences of increasing complexity with correct tense word order and sentence structure, while using connectives and producing compound and complex sentences to elaborate appropriately TF4 , C2	Vary sentence length, structure and grammar, moving fluidly between simple, compound and complex sentences, as appropriate to audience, purpose and language being spoken	
	5. and 6. Acquisition and use of vocabulary	Use different strategies such as a speaker's gestures, tone of voice, known words, pictures, sentence structure, definitions and descriptions to acquire and show understanding of new words TF5 , C1+2 Use a broad range of vocabulary and phrases, including the language of text**, topic and subject specific language, and express and use decontextualised language TF6 , C1+2		Select and apply a variety of strategies to acquire a wide range of words and phrases from different sources, such as literature, subject-specific texts and other languages	Critically select and use a wide-ranging oral vocabulary and phrases for familiar, abstract and subject-specific concepts and topics, as appropriate to audience and purpose
	7. Demonstration of understanding	Demonstrate understanding through the ability to give and follow instructions, comprehend narratives and explanations, and clearly state a case, including speculating, hypothesising, justifying, negotiating, arguing and complaining TF7 , C1+2		Demonstrate understanding by listening actively to, understanding and analysing conversations and texts in a range of genres Respond creatively and critically to what they have heard and seen	Demonstrate understanding by listening actively to, analysing, comparing and evaluating conversations and texts in a range of genres

*When due account is taken of individual abilities and varying circumstances.

[TF](#) The skills learned in this Learning Outcome are transferable to a learning outcome in the school's L2. TF=Toradh Foghlama (Learning Outcome). C=céim (stage).

** 'text' to include all products of language use: oral, gesture, sign, written, braille, visual, tactile, electronic and digital.

◇ Genres are types of multi-sentence oral or written text structures that have become conventionalised for particular purposes with expected organisational patterns, as well as language features related to register, e.g. narrative, informational, persuasive and multi-genre. Simply put, genre refers to a selection of oral and written forms in order to recount, explain, entertain, inform, give instructions, narrate, persuade and justify opinions. Oral forms include, but are not limited to, storytelling, drama, poetry, speeches, debates, film and digital media such as podcasts, videos, advertising, tv and radio broadcasts

Draft - Learning Outcomes for Oral Language (English L2)

Strand: Oral Language					
Element	Learning Outcome: Number and label	Stage 1: Junior and senior infants (Progression Milestones a-d) Through appropriately playful learning experiences, children should be able to*	Stage 2: First and second classes (Progression Milestones c-h) Children should be able to*	Stage 3: Third and fourth class Children should be able to*	Stage 4: Fifth and sixth class Children should be able to*
Exploring and using	8. and 9. Requests and questions	Express personal needs and preferences, and make requests with confidence TF8, C1+2	Ask and answer a variety of open and closed questions to seek help, get information, develop understanding, clarify and extend thinking TF9, C2	Express personal needs, opinions and preferences, explaining and justifying their perspective	Select how and when to ask a variety of questions – open, closed, leading, rhetorical – with clear purpose
	10. Categorisation	Name, describe and categorise people, objects, and experiences showing increasing depth of knowledge and improved understanding TF10, C1+2	Ask and answer a variety of open and closed questions to seek help, get information, develop understanding, clarify and extend thinking TF9, C2	Explain and justify categorisation, across the curriculum, as appropriate, and demonstrate understanding that categories are fluid and can vary	
	11. Retelling and elaborating	Tell and retell stories and personal and procedural narratives of increasing complexity to familiar and unfamiliar audiences using appropriate sequencing, tense and oral vocabulary TF11, C1+2		Create narratives and retell stories and events, both real and imaginary, for various audiences, using imaginative and figurative language, elaborating where appropriate	
	12. Playful and creative use of language	Listen and respond to the aesthetic, imaginative and creative aspects of language and use language playfully and creatively TF12, C1+2		Listen to, identify and respond to the aesthetic and creative aspects of language at sound, word, sentence and text level. Use language playfully and creatively in their own conversations and texts	
	13. Information giving, explanation, and justification	Supply, explain and justify points of information to familiar and unfamiliar audiences using topic-specific language TF13, C1+2		Analyse and select information to communicate ideas and opinions for a variety of purposes, such as informing, debating, explaining, justifying and persuading	
	14. Description, prediction and reflection	Describe, predict and reflect upon actions, events and processes relating to real and imaginary contexts TF14, C1+2		Describe, predict, reflect upon and evaluate actions, events, processes, feelings and experiences relating to a wide range of real and imaginary contexts across the curriculum	

*When due account is taken of individual abilities and varying circumstances.

🔗 The skills learned in this Learning Outcome are transferable to a learning outcome in the school's L2. TF=Toradh Foghlama (Learning Outcome). C=céim (stage).

** 'text' to include all products of language use: oral, gesture, sign, written, braille, visual, tactile, electronic and digital.

◊ Genres are types of multi-sentence oral or written text structures that have become conventionalised for particular purposes with expected organisational patterns, as well as language features related to register, e.g. narrative, informational, persuasive and multi-genre. Simply put, genre refers to a selection of oral and written forms in order to recount, explain, entertain, inform, give instructions, narrate, persuade and justify opinions. Oral forms include, but are not limited to, storytelling, drama, poetry, speeches, debates, film and digital media such as podcasts, videos, advertising, tv and radio broadcasts

Progression Steps - Oral Language

Element	Learning Outcome: Number agus label	Early a...	The child...	The child...	The child...	The child...	The child...	The child...	The child...	The child...	The child...	The child...	
Communicating	1. Engagement, listening and attention.	indicates awareness of sensory stimuli in the learning environment shows consistent patterns of attending to stimuli/personnel/activities in the immediate environment engages in an activity requiring joint attention with one or more	attends to stimuli, keeps eye gaze and tracks adult's gaze to visually attend to an object jointly, imitates actions and sounds.	attends for longer to interesting or familiar stimuli including: actions, gestures, tone of voice, conversations and tone of voice and uses these cues with context in the immediate environment	takes part in conversations using appropriate eye-contact while attending to body language, gestures and tone of voice and uses these cues with context in the immediate environment	listens to an unshared experience including fiction and non-fiction of increasing complexity	listens to an adult modelling a new language where many words may be unknown.	listens to descriptions using tone, gestures and a few understatements to interpret main messages.	attends to verbal and non-verbal communication in a variety of contexts and listens to unfamiliar people speaking and modelling new words/phrases attending to the correct pronunciation of same.	gains insight from listening to new information on a wide range of subjects.	listens to information being presented from both sides of an argument.	listens carefully to interacting with questions, insights and opinions when appropriate further develops their listening skills by engaging in conversations and with oral texts listens for oral texts listens for the impact of culture, identity, situation, purpose and audience/listener on how people communicate	embraces and evaluates own and others' individual style of listening and speaking
	2. Motivation and choice		demonstrates interest in, enjoys and responds to texts using facial expressions, voice, sounds and gestures.	listens to texts and takes part in conversations with others on topics of interest and personal choice using multi-word utterances and basic sentences.	Initiates a conversation with others and chooses texts to listen to for enjoyment and based on personal interests.	Identifies a purpose for listening based on personal interests and sets personal goals for listening, with support e.g. to gain information on a topic of interest.	Chooses to join in or take part in a conversation based on personal interests, in pairs or in groups. Listens to chosen texts for enjoyment and interest and expresses preferences.	Identifies a variety of purposes for listening to texts and for engaging in conversations based on personal interests	Initiates and sustains conversations on topics of personal interest.	Chooses, listens to and creates texts to a specific purpose	Creates, chooses and engages with texts for specific purposes and evaluates these texts with a purpose in mind	Creates and chooses texts, based on own interests and specific purposes. Identifies aural oral texts which will engage and interests	chooses and evaluates aural/oral texts to facilitate learning across the curriculum Evaluates the choices made while selecting aural/oral texts for a listening preference or for a specific purpose
	3. Social conventions and awareness of others	shows awareness of and/or uses tone, body language, gestures, pace, vocalisations and volume to impact communication. demonstrates verbal/nonverbal turn-taking with a communicative partner. initiates verbal/non-verbal communication with a familiar adult/peers. engages in and enjoys a meaningful verbal/nonverbal exchange with a communicative partner.	responds to and seeks adult attention and recognises, responds to and says own name. responds to stimuli using voice, sounds and gestures and exchanges a smile and uses facial expressions, voice, sounds and gestures, signs or speech to communicate.	takes part in initiatives and games, rhymes and songs. speaks audibly and coherently at appropriate volume interacting over a short number of turns with individuals and beginning to communicate readily with others in class.	shares personal anecdotes and responds to conversation including fiction and non-fiction of increasing complexity.	initiates conversations on an unshared experience.	uses appropriate turn-taking, eye contact and body language to contribute to a topic, to build a coherent story or factual account.	converses on thoughts and feelings of others and takes part in conversation with an unfamiliar adult adopting appropriate language, style and tone.	works in pairs/ groups and reports the main points of discussion to an audience.	adds increased detail for benefit of the listener and uses gestures, expressions and signs where appropriate. recognises the impact of gestures, tone of voice and body language on listeners.	provides enough detail to help the listener understand the context. works as part of a group, establishing each person's role and adapting to it.	presents relevant ideas, organised speaking and omits unnecessary detail. makes polite indirect requests and uses a range of formal and informal terms of address. gathers feedback from others in their group on a group project on an unfamiliar area and reports the main points to an audience.	adapts style of listening and speaking to a variety of situations and genres, using social conventions effectively recognises and responds to cultural and individual differences in how people communicate communicates with peers when making decisions and sharing responsibilities during project or task work interacts with the audience/listener to clarify and/or to provide more detail as requested
Understanding	4. Sentence structure and grammar	uses single-word utterances and combines these with vocalisations.	uses multi-word utterances and short common phrases and uses basic sentences when imitating or choosing with someone.	uses complete basic sentences and speaks audibly and clearly, articulation as appropriate to developmental stage.	uses longer sentences with correct word order for the most part, basic connectives and uses plurals and simple pronouns.	uses past, present and future tenses in lengthier sentences while self-correcting.	flexibly uses appropriate tenses, affixes and reflexive pronouns and clearly articulates multi-syllabic words.	uses less common adjectives and longer phrases to elaborate.	uses a range of less familiar adverbial conjunctions and pronouns correctly and uses clauses and qualifiers to support answers. Increasingly speaks hypothetically using 'if' and 'so' clauses.	demonstrates an understanding of the impact of varying types and lengths of sentences when listening and speaking	uses functions of grammar effectively (for example, relative pronouns and adjectives, clauses, qualifiers, modifiers and connectives) to communicate simple and complex ideas, including proposing, hypothesising and theorising	demonstrates an understanding that sentence structure and grammar conventions are less rigid in spoken (as opposed to written) language and vary depending on the audience, purpose and language being spoken	selects language and structures most suited to the purpose, audience, listener and language being spoken
	5. agus 6. Acquisition and use of vocabulary	shows awareness of and/or uses tone, body language, gestures, pace, vocalisations and volume to impact communication. demonstrates verbal/nonverbal turn-taking with a communicative partner. initiates verbal/non-verbal communication with a familiar adult/peers. engages in and enjoys a meaningful verbal/nonverbal exchange with a communicative partner.	recognises people and objects and uses appropriate gestures to refer to an object, linking actions with objects.	uses single words and common phrases and understands common pronouns and prepositions. begins to describe properties of familiar objects and, with help, uses appropriate and clear phrases from a story when retelling it.	uses a wider range of single words and short, simple sentences. requests objects and recurrence or change in activity, uses question words appropriately and uses farewells, and protests.	infers the meaning of a new word by using gestures and context and infers the meaning of increasing depth from context.	uses words for objects never seen and acquires new vocabulary through others' descriptions. uses specific language for spatial, temporal and location contexts along with basic adjectives and adverbs and uses a range of question words appropriately.	uses an expanding vocabulary acquired from texts/relationships and explains the meaning of a word and topic-specific terms. refers to events in the future and begins to use figurative language.	uses more complex words and links these to more complex pronunciation and meanings. names words with the same and opposite meanings.	discusses various strategies used to source, learn and acquire new vocabulary from a range of sources whilst listening and speaking analyses and discusses the meaning, pronunciation and origin of words from a range of subject areas and other languages uses vocabulary to create a particular effect when conversing and when speaking in a range of oral genres and for a variety of purposes and audiences, recognising the literal and non-literal meaning of words and how to communicate meaning through tone, facial expressions etc.	critically assesses strategies to source vocabulary and to learn and acquire vocabulary whilst listening and speaking draws upon existing vocabulary to decipher words and phrases in unknown languages recognises and appreciates differences between subjective and objective language and demonstrates this understanding in conversations and when selecting vocabulary to create spoken texts recognises vocabulary which portrays prejudice, stereotyping or bias and is mindful of this whilst listening and speaking		
	7. Demonstration of understanding	responds to verbal and nonverbal cues related to familiar communicative routines. consistently responds to familiar factual questions.	recognises and responds to own name and other familiar words.	follows one-step instructions and shows understanding in a variety of contexts by attempting to imitate what they have seen and heard.	responds to familiar questions and follows one- and two-step instructions. shows understanding of familiar story content, characters and vocabulary and of factual accounts and step-by-step processes.	listens to fiction and non-fiction of increasing complexity and begins to infer meaning from context. can follow three-step instructions and responds appropriately to phrases used regularly in the school environment.	asks and responds to a wider range of questions and responds to instructions with more than three steps.	responds to a series of instructions containing a variety of clauses and concepts.	analyses and reflects on a topic with others recognising there are multiple dimensions and responds to and gives a series of complex instructions.	analyses information prior to responding, disregarding unnecessary information. what has been heard, identifying the genre and purpose of texts; the main ideas and how they are sequenced; and the register and techniques used	listens to and analyses conversations and oral texts paraphrases, reflects on and reframes what has been heard, identifying the genre and purpose of texts; the main ideas and how they are sequenced; and the register and techniques used	compares and evaluates conversations and aural texts, reflecting on the register of the language, ideas, register and techniques used on the audience/ listener(s) infers meanings which are not explicitly stated	uses aesthetic features of aural language (for example rhymes, puns, alliteration, assonance, sound effects, music) in their own conversations and texts
	8. agus 9. Requests and questions	indicates preferred objects and/or activities and refuses non-preferred items. requests repetition and/or more of and/or change of objects or events. makes a request and/or expresses a need, verbally or non-verbally	uses speech, sounds and/or gesture to show preferences, make choices and make requests. clearly indicates preferred objects and refuses non-preferred items. verbally and/or non-verbally responds to a familiar question.	makes simple choices and requests and asks questions verbally and makes clear self-directed choices, requesting repetition, change of objects or events.	with support, engages with an unfamiliar adult and actively seeks information or recall an event. asks and responds to familiar questions.	asks questions to clarify others' thoughts or actions and to gain new information and get help. uses complete questions and expresses personal needs and asks and responds to speculative questions leading to drawing inferences.	uses language confidently to refer to their own thoughts. uses open and closed questions and states reasons for personal requests.	invites and responds to questions on topics of interest and information and elaborates on personal responses for personal requests.	explains and justifies their responses.	questions new information presented and defends their position and presents a case for or against a request.	analyses and clearly expresses personal needs, opinions and preferences, whilst being open to alternative views and perspectives, including those from other cultures examines and discusses different question types; recognises that questions are asked in a variety of ways and adapts their questioning to suit their purpose	reflects on feedback in relation to their personal needs, opinions, preferences and biases, evaluating and adjusting their perspective, if necessary analyses and interprets their own and others questions, to inform further questioning and responses frames questions effectively and asks them at chosen moments, to achieve a clear purpose	
Exploring and using	10. Categorisation	attends to familiar toys and objects.	names familiar toys and objects.	categories familiar objects in the environment.	categories a range of objects.	explains reasons for category membership.	gives reasons for category membership and exclusion.	describes and categorises objects and events using appropriate language to explain categorisation.	describes and categorises objects, events and experiences using appropriate language to explain meaning and knowledge of an unexperienced topic or subject.	analyses and explains how and why categories are formed uses categories across the curriculum (for example, in relation to vocabulary) to organise their thinking and to identify and verbalise similarities and differences	re-constructs categories depending on new criteria, appraising and justifying their new categories evaluates the pros and cons of using categories to organise their thinking		
	11. Retelling, and elaborating	participates in the verbal/non-verbal sharing of familiar or personal story, activity or event	with help, uses voice, sound, gesture and props to join the adult in singing songs, reciting rhymes, retelling stories, providing communications and presenting objects and news.	with help, shares a familiar or personal story, activity or event using single or multiple words. with help, identifies main characters and sequences main points in a narrative. constructs a story drawing on experiences and orally narrates to a group with support. gives an direct experience sequence up to three key events.	retells the main points of an unshared event or conversation using a clear structure to an audience of peers. creates a short story, identifying main characters and events and tells main points of their own news. retells a familiar story sequencing key events. explains a factual account from direct experience to a group, introduces a topic, outlines and describes processes.	sequences events of own news in the correct order and responds to questions on it. names and describes a problem giving main details and possible solutions. retells a wider range of events in the past, present and future and predicts outcomes.	uses more narrative plots. retells stories, explaining events and outcomes, describing character, and identifying problems and predicting solutions. begins to sequence events forwards and backwards. describes news and events, elaborating to add detail to improve understanding for the listener.	shows a clear structure in narratives with beginning, problem, plan and a resolution. uses backwards and forwards referencing to elaborate on points made.	creates long and detailed narratives on complex concepts and events not encountered daily. retells stories, using appropriate language, sequencing, register, intonation, pace, and describes characters, sequences events, explains events and outcomes, describes problems and suggests solutions, predicts outcomes and identifies and discusses the moral of the story.	creates engaging oral narratives, making effective use of aesthetic, imaginative and figurative language elaborates using appropriate language, sequencing, register, intonation, pace, and describes characters, sequences events, explains events and outcomes, describes problems and suggests solutions, predicts outcomes and identifies and discusses the moral of the story.	discusses and reflects on their own and others' style of oral storytelling, recognising the influence of culture and identity in how stories are told analyses, synthesises and spontaneously retells stories, using language and imagery for specific purposes		
	12. Playful and creative use of language	listens and attends to familiar rhymes and songs.	listens to with rhymes, songs and language games.	responds to poetry, rhymes and songs and uses language creatively in providing alternative endings for rhymes while maintaining the rhyme. distinguishes between and has fun with nonsense words and real words. in pretend play, uses language to create elaborate imaginary scenarios with peers and adults.	uses language playfully and creatively in providing alternative endings for rhymes while maintaining the rhyme. in pretend play, uses language to create elaborate imaginary scenarios with peers and adults.	names, explains and describes familiar objects, people, events, concepts and subjects giving main points or functions. uses language suited to topic to explain how to play, construct, conduct a process, play a game or toy. gives brief explanations and justifications for their opinions or responses showing their individuality and voice.	explains and informs on a subject or historical event, reflecting the main idea and informs on the thoughts of third parties. shows increasing independence in presenting to class on topics, using appropriate manner and topic-specific language	informs and reflects on their thoughts and those of third parties. explains and informs on a subject reflecting the main idea, interpreting information and drawing inferences. names, describes and elaborates on a problem, providing a solution.	uses creative or imaginative language for a specific meaning or feeling, drawing on a range of experiences and texts**. begins to use figurative language to add detail.	uses a range of vocabulary from different sources to extend ideas and add more detail and effect. uses figurative language so an oral text** has particular impact on a listener.	identifies and plays with aesthetic features of aural and figurative language (for example tongue twisters, rhymes, puns, alliteration, assonance, music and songs, sound effects, similes, and metaphors) for pleasure, interest and to enrich their own conversations and texts	experiments with aesthetic and creative features of language, inventing new sounds, words and texts, often spontaneously and without prompt	
13. Information giving, explanation and justification	communicates to express feelings verbally or nonverbally expresses interests and opinions through a range of verbal or non-verbal communication methods	chooses objects of reference to show understanding and to share meaning, and extends meaning by linking objects of reference.	tells what they are doing and names and describes familiar people, toys and activities. in retelling a familiar story with adult support, uses language removed from the current context to explain, describe problems and suggest possible solutions.	names, explains and describes familiar objects, people, events, concepts and subjects giving main points or functions. uses language suited to topic to explain how to play, construct, conduct a process, play a game or toy. gives brief explanations and justifications for their opinions or responses showing their individuality and voice.	explains and informs on a subject or historical event, reflecting the main idea and informs on the thoughts of third parties. shows increasing independence in presenting to class on topics, using appropriate manner and topic-specific language	informs and reflects on their thoughts and those of third parties. explains and informs on a subject reflecting the main idea, interpreting information and drawing inferences. names, describes and elaborates on a problem, providing a solution.	interprets new information, drawing inferences and relating information to previous experience. explains and informs on a subject reflecting the main idea, interpreting information and drawing inferences. names, describes and elaborates on a problem, providing a solution.	uses language suited to the topic to give clear explanations and descriptions, sequencing main events and using backwards and forwards referencing to clarify. provides and justifies opinion about an event.	listens to, analyses and selects language and information to verbalise thoughts and beliefs about a subject, adapting their tone and register purposefully justifies their perspective and opinions based on evidence and personal experience	listens to, interprets and reflects on competing thoughts and beliefs about complex subjects evaluates, adjusts, reiterates and/or reframes their views, as appropriate			
14. Description, prediction and reflection	shows signs of anticipating next steps in a familiar activity when presented with a stimulus. predicts outcomes for a familiar or unfamiliar story or event choosing from a range of possible outcomes.	chooses objects of reference to indicate activities completed, indicates what they would like to do next and what materials will be needed.	says what they are doing and names and describes familiar people. recalls/describes something they have completed in class or other members of the group.	identifies a problem and begins to use language to express own thoughts and to show awareness of others' thoughts.	when telling a familiar story, identifies behaviours and speculates about characters' motives. describes and explains main points of real and imagined actions and events.	discusses and reflects upon real and imagined actions and events and elaborates on possible predicted outcomes.	explains problems and solutions and gives reasons for predicted outcomes.	reflects on their own news and predicts future events from evidence of past events. provides a number of predicted outcomes and explanations for each.	analyses and discusses their own and others' feelings, experiences and actions with empathy, as appropriate describes and predicts possible outcomes to real and imaginary experiences and events	reflects on and evaluates their own and others' feelings, experiences and actions, both real and imaginary predicts possible outcomes to real and imaginary responses to processes, experiences and events and uses these predictions to alter behaviour, where appropriate			

Genres are types of multi-sentence oral or written text structures that have become conventionalised for particular purposes with expected organisational patterns, as well as language features related to register, e.g. narrative, informational, persuasive and multi-genre. Simply put, genre refers to a selection of oral and written forms in order to recount, explain, entertain, inform, give instructions, narrate, persuade and justify opinions. Oral forms include, but are not limited to, storytelling, drama, poetry, speeches, debates, film and digital media such as podcasts, videos, advertising, tv and radio broadcasts.

Dréacht - Torthaí Foghlama maidir leis an Léitheoireacht (Gaeilge T1)

Snáithe: Léitheoireacht					
Gné	Toradh Foghlama: Uimhir agus lipéad	Céim 1: Naíonáin shóisearacha agus naíonáin shinsearacha Páiste nach cainteoir dúchais é/í: Mórchéimeanna Dul chun Cinn a-e) (Cainteoir dúchais: Mórchéimeanna Dul chun Cinn a-e) Trí eispéiris chuí foghlama spráíúla, ba cheart do pháistí a bheith in ann*	Céim 2: Rang 1 agus rang 2 Páiste nach cainteoir dúchais é/í: Mórchéimeanna Dul chun Cinn d-h) (Cainteoir dúchais: Mórchéimeanna Dul chun Cinn d-h) Ba cheart do pháistí a bheith in ann*	Céim 3: Rang a Trí agus Rang a Ceathair Ba cheart do pháistí a bheith in ann*	Céim 4: Rang a Cúig agus Rang a Sé Ba cheart do pháistí a bheith in ann*
Cumarsáid	1. Rannpháirtíocht	Páirt a ghlacadh i léitheoireacht agus sult a bhaint as bheith ag éisteacht léi, agus labhairt faoi bhrí agus faoi léirmhíniú focal scríofa agus léaráidí le daoine eile LO1, S1+2		lad féin a aithint mar léitheoirí. A suim/sásamh sa litríocht agus sa léitheoireacht i réimse seánraí trasna an churaclaim a fhorbairt. Dul i ngleic le téacsanna** atá níos casta agus téacsanna** i dteangacha eile a fhiosrú.	
	2. Inspreagadh agus rogha	Téacs** i réimse seánraí a roghnú, a léamh agus cumarsáid a dhéanamh ina thaobh, ar mhaithe le pléisiúr agus le spéis LO2, S1	Téacs** a roghnú i réimse seánraí, iad a léamh agus a phlé ar mhaithe le pléisiúr; ar mhaithe le cuspóirí ar leith agus ar mhaithe le spéis LO2, S2	Téacsanna** i réimse seánraí trasna an churaclaim a roghnú ar mhaithe le pléisiúr, spéis, agus cuspóirí ar leith. Léirmheas criticiúil a dhéanamh ar na téacsanna** sin.	
Tuiscint	3. Gnásanna cló agus struchtúr abairte	Gnásanna bunúsacha an chló a aithint agus a úsáid LO3, S1	Gnásanna an chló a úsáid mar chabhair chun brí a bhaint as téacs** LO3, S2	Comparáid a dhéanamh idir gnásanna cló i dtéacsanna** atá níos casta agus anailís a dhéanamh orthu. Anailís a dhéanamh ar struchtúr abairte i dtéacsanna**, lena n-áirítear abairtí simplí, abairtí comhshuite, agus abairtí casta. Comparáid a dhéanamh idir struchtúr abairte i dteangacha éagsúla.	
	4. Feasacht fhóineolaíoch, fhóinéimeach, agus feasacht teanga	Súgradh le fuaimeanna agus iad a aithint, e.g., siollaí, rím, túsfhoghar agus foghar deiridh agus fóinéimí i bhfocail labhartha LO4, S1		Comparáid a dhéanamh idir fuaimeanna agus pátrúin i bhfocail i seánraí éagsúla trasna an churaclaim. Fuaimeanna i bhfocail atá i dtéacsanna** Gaeilge, Béarla agus i dteangacha eile a aithint agus comparáid a dhéanamh eatarthu. Canúintí agus blasanna i dtéacsanna** a aithint agus a phlé.	
	5. Fónaic, aithint focal, agus staidéar ar fhocail	Gach litir cás fochtair agus cás uachtair ó aibítir na Gaeilge a aithint, a ainmniú agus a fhuaimniú chomh maith le patrúin choitianta litreacha, agus roinnt straitéisí aitheanta focal a úsáid agus iad ag léamh téacsanna** teagaisc agus ag leibhéal neamhspleách LO5, S1	Feasacht fóineolaíochta agus réimse de straitéisí aitheanta focal a úsáid go saoráideach agus go muiníneach agus iad ag léamh téacsanna** teagaisc agus ag leibhéal neamhspleách agus tuiscint a léiriú ar an difríocht idir fuaimniú na bhfocal sa chaint agus a leagan scríofa agus an tuiscint sin a chur i bhfeidhm ina gcuid léitheoireachta agus foghraíocht cheart na Gaeilge a úsáid LO5, S2	Feasacht fóineolaíochta agus réimse straitéisí a úsáid go solúbtha agus go muiníneach chun focail i dtéacsanna** a léamh. Leas a bhaint as teanga(cha) atá ar a dtoil acu chun brí a bhaint as téacs** i dteanga(cha) eile. Nodanna comhréire (eolas an léitheora ar ghramadach/struchtúr na teanga) agus nodanna séimeantacha (eolas an léitheora ar an domhan) a úsáid go solúbtha agus go muiníneach chun téacsanna** trasna an churaclaim ag a leibhéal teagaisc agus ag leibhéal neamhspleách a léamh.	
6. Foclóir léitheoireachta	Labhairt faoi stór focal nua léitheoireachta agus é a úsáid de réir mar a thagann sé aníos trí tharraingt ar chomhthéacs, focail le brí ionannach agus focail leis an bhfuaim chéanna ach le brí dhifriúil chun cabhrú leis an tuiscint LO6, S1	Réimse de straitéisí stór focal a úsáid chomh maith le heolas ar chomhchiallaigh, frithchiallaigh agus comhainmneacha, táthmhíreanna agus fréamhfhocail chun brí focal agus frásaí neamhaithnide a shoiléiriú agus a phlé de réir mar a thagann siad aníos LO6, S2	Réimse leathan de straitéisí stór focal agus eolas ar chomhchiallaigh, frithchiallaigh, comhainmneacha, iarmhíreanna, táthmhíreanna agus fréamhfhocail a úsáid go solúbtha agus go muiníneach chun focail/frásaí nua i dtéacsanna** a phlé agus chun brí a bhaint astu.		

* Nuair a chuirtear cumais agus cúinsí éagsúla san áireamh.

Is féidir na scileanna atá foghlamtha sa toradh foghlama seo a aistriú ó thoradh in T1 na scoile. LO=Learning Outcome. S=stage.

** Cuimsíonn 'téacs' gach toradh ar úsáid teanga: ó bhéal, géaísiocht, comharthaí, scríofa, Braille, físiúil, tadhlaigh, leictreonach agus digiteach.

Is cineálacha struchtúir téacs ilabairte ó bhéal nó scríofa iad seánraí a d'éirigh ina ngnáthstruchtúir ar chúiseanna sainiúla ina mbíonn patrúin a mbítear ag dúil leo, le cois gnéithe teanga a bhaineann le réim, m.sh. i bhfoirm scéil, faisnéiseach, áititheach agus ilseánra. Chun é a rá go simplí, tagraíonn seánra do rogha foirmeacha ó bhéal agus scríofa d'fhonn athinsint, míniú, siamsa a chur ar fáil, faisnéis a chomhroinnt, treoracha a thabhairt, insint, áitiú agus tuairimí a chosaint. Áirítear, ach ní liosta cuimsitheach é, le foirmeacha ó bhéal; drámaíocht, filíocht ó bhéal, óráidí, díospóireachtaí, scannáin agus meáin amhail podchraoltaí, fiseáin, fógraíocht, craoladh teilifíse agus raidió.

Dréacht - Torthaí Foghlama maidir leis an Léitheoireacht (Gaeilge T1)

Snáithe: Léitheoireacht						
Gné	Toradh Foghlama: Uimhir agus lipéad	Céim 1: Naíonáin shóisearacha agus naíonáin shinsearacha	Céim 2: Rang 1 agus rang 2	Céim 3: Rang a Trí agus Rang a Ceathair	Céim 4: Rang a Cúig agus Rang a Sé	
Fiosrú agus úsáid	7. Cuspóir, seánra agus guth	Páiste nach cainteoir dúchais é/í: Mórchéimeanna Dul chun Cinn a-e) (Cainteoir dúchais: Mórchéimeanna Dul chun Cinn a-e) Trí eispéiris chuí foghlama spráíúla, ba cheart do pháistí a bheith in ann*	Páiste nach cainteoir dúchais é/í: Mórchéimeanna Dul chun Cinn d-h) (Cainteoir dúchais: Mórchéimeanna Dul chun Cinn d-h) Ba cheart do pháistí a bheith in ann*	Ba cheart do pháistí a bheith in ann*	Ba cheart do pháistí a bheith in ann*	
	8. Freagairt agus intinn an údair	Taithí a fháil ar ghnéithe aestéitiúla, cruthaitheacha agus samhlaíocha téacs** agus freagairt dóibh, agus ar réimse seánraí, agus tosaíochtaí agus tuairimí a chur in iúl.	Taithí a fháil ar ghnéithe aeistéitiúla, cruthaitheacha agus samhlaíocha téacs** agus freagairt dóibh, agus ar réimse níos leithne seánraí, agus tosaíochtaí agus tuairimí a chosaint LO7, S2	Gnéithe de théacs** a chuireann cuspóir; seánra \diamond nó guthanna ar leith in iúl a ainmniú agus a phlé. Ciall a bhaint as téacs** cé nach bhfuil sé mínithe go soiléir. Freagairt do ghnéithe aeistéitiúla, cruthaitheacha agus samhlaíocha de théacsanna** i seánraí \diamond éagsúla trasna an churaclaim. A gcuid tuairimí agus a gcuid roghanna ar na gnéithe sin a chosaint agus údar a thabhairt leo.	An tionchar a bhíonn ag cultúr agus féiniúlacht ar chruthú téacs** i réimse seánraí \diamond a aithint agus a fhiosrú. Measúnú a dhéanamh ar an bhfreagairt a thug siad do na gnéithe aeistéitiúla, cruthaitheacha agus samhlaíocha de théacs** i seánraí \diamond éagsúla trasna an churaclaim.	
	9. Tuiscint	Pléigh agus comhroinn smaointe agus tuairimí ar théacsanna** i réim seánraí trasna an churaclaim. Déan machnamh agus plé ar intinn an údair.	Sonraí tábhachtacha i dtéacs** a thabhairt chun cuimhne, iad a phlé agus a athinsint san ord ceart agus na príomhphointí eolais i dtéacs** a aithint LO8, S1+2	Dul i ngleic le téacs** trí úsáid a bhaint ar bhealach solúbtha as raon inmhaltaithe de straitéisí tuisceana LO9, S2	Déan cíoradh agus machnamh criticiúil ar intinn an údair, agus pléigh bríonna éagsúla téacs** i réim leathan seánraí.	Straitéisí tuisceana a chur i gcomparáid lena chéile agus údar maith a bheith leis an rogha straitéise a úsáidtear chun dul i ngleic le téacs** i réimse seánraí \diamond trasna an churaclaim. Úsáid a bhaint as raon leathan straitéisí tuisceana ar bhealach solúbtha chun dul i ngleic le téacs** atá níos casta.
	10. Líofacht agus féincheartú	Téacsanna** teagaisc agus téacsanna** ag leibhéal neamhspleách a léamh i réimse seánraí le líofacht agus le tuiscint, agus féincheartú neamhspleách a dhéanamh LO10, S2	Dul i ngleic le téacs** agus brí a bhaint as trí raon straitéisí tuisceana a úsáid le linn obair a dhéanamh go neamhspleách nó i bpáirt LO9, S1	Dul i ngleic le téacs** trí úsáid a bhaint ar bhealach solúbtha as raon inmhaltaithe de straitéisí tuisceana LO9, S2	Téacsanna** i réimse seánraí \diamond a léamh go cruinn, go líofa, agus le brí/go briomhar dá lucht éisteachta.	Comparáid a dhéanamh idir eolas, tuairimí, agus smaointe ó fhoinní éagsúla i réimse téacsanna** agus an t-eolas ar fad a tharraing le chéile.

* Nuair a chuirtear cumais agus cúinsí éagsúla san áireamh.

[LO](#) Is féidir na scileanna atá foghlamtha sa toradh foghlama seo a aistriú ó thoradh in T1 na scoile. **LO=Learning Outcome. S=stage.**

** Cuimsíonn 'téacs' gach toradh ar úsáid teanga: ó bhéal, geáitsíocht, comharthaí, scríofa, Braille, físiúil, tadhlaigh, leictreonach agus digiteach.

\diamond Is cineálacha struchtúir téacs ilabairte ó bhéal nó scríofa iad seánraí a d'éirigh ina ngnáthstruchtúir ar chúiseanna sainiúla ina mbíonn patrúin a mbítear ag dúil leo, le cois gnéithe teanga a bhaineann le réim, m.sh. i bhfoirm scéil, faisnéiseach, áititheach agus ilseánra. Chun é a rá go simplí, tagraíonn seánra do rogha foirmeacha ó bhéal agus scríofa d'fhonn athinsint, míniú, siamsa a chur ar fáil, faisnéis a chomhroinnt, treoracha a thabhairt, insint, áitiú agus tuairimí a chosaint. Áirítear, ach ní liosta cuimsitheach é, le foirmeacha ó bhéal; drámaíocht, filíocht ó bhéal, óráidí, díospóireachtaí, scannáin agus meáin amhail podchraoltaí, físeáin, fógraíocht, craoladh teilifíse agus raidió.

Mionchéimeanna Dul chun Cinn - Léitheoireacht

Gné	Toradh Foghlama: Uimhir agus lipéad	a a Luath...	a Gníomh an pháiste...	b Gníomh an pháiste...	c Gníomh an pháiste...	d Gníomh an pháiste...	e Gníomh an pháiste...	f Gníomh an pháiste...	g Gníomh an pháiste...	h Gníomh an pháiste...	i Gníomh an pháiste...	j Gníomh an pháiste...	
Cumarsáid	1. Rannpháirtíocht	Leiríonn an páiste go bhfuil sé/sí gafa le teacsanna** agus ag baint taitneamh astu.	Taitníonn sé leis an bpaiste a bhfuil sé/sí gafa le teacsanna** agus ag baint taitneamh astu.	Taitníonn gníomhaíochtaí ina léitear os ard leis an bpaiste, labhairtíon sé/sí faoi léitear agus léann i suíomhanna sígártha.	Taitníonn gníomhaíochtaí ina léitear os ard leis an bpaiste, labhairtíon sé/sí faoi léitear agus léann i suíomhanna sígártha.	Taitníonn sé leis an bpaiste agus léitear os ard leis an bpaiste, labhairtíon sé/sí faoi léitear agus léann i suíomhanna sígártha.	Taitníonn sé leis an bpaiste agus léitear os ard leis an bpaiste, labhairtíon sé/sí faoi léitear agus léann i suíomhanna sígártha.	Taitníonn sé leis an bpaiste agus léitear os ard leis an bpaiste, labhairtíon sé/sí faoi léitear agus léann i suíomhanna sígártha.	Taitníonn sé leis an bpaiste agus léitear os ard leis an bpaiste, labhairtíon sé/sí faoi léitear agus léann i suíomhanna sígártha.	Taitníonn sé leis an bpaiste agus léitear os ard leis an bpaiste, labhairtíon sé/sí faoi léitear agus léann i suíomhanna sígártha.	Taitníonn sé leis an bpaiste agus léitear os ard leis an bpaiste, labhairtíon sé/sí faoi léitear agus léann i suíomhanna sígártha.	Taitníonn sé leis an bpaiste agus léitear os ard leis an bpaiste, labhairtíon sé/sí faoi léitear agus léann i suíomhanna sígártha.	Taitníonn sé leis an bpaiste agus léitear os ard leis an bpaiste, labhairtíon sé/sí faoi léitear agus léann i suíomhanna sígártha.
	2. Inspregadh agus rogha	Leiríonn an páiste go bhfuil sé/sí gafa le teacsanna** agus ag baint taitneamh astu.	Plocann an páiste suas leabhair, breathnaíonn orthu agus roghaíonn na cinn is fearr leis.	Roghnaíonn an páiste na leabhair is teann i ngleic le teacsanna** go dtéann na leabhair is fearr leis an páiste.	Roghnaíonn an páiste na leabhair is teann i ngleic le teacsanna** go dtéann na leabhair is fearr leis an páiste.	Roghnaíonn an páiste na leabhair is teann i ngleic le teacsanna** go dtéann na leabhair is fearr leis an páiste.	Roghnaíonn an páiste na leabhair is teann i ngleic le teacsanna** go dtéann na leabhair is fearr leis an páiste.	Roghnaíonn an páiste na leabhair is teann i ngleic le teacsanna** go dtéann na leabhair is fearr leis an páiste.	Roghnaíonn an páiste na leabhair is teann i ngleic le teacsanna** go dtéann na leabhair is fearr leis an páiste.	Roghnaíonn an páiste na leabhair is teann i ngleic le teacsanna** go dtéann na leabhair is fearr leis an páiste.	Roghnaíonn an páiste na leabhair is teann i ngleic le teacsanna** go dtéann na leabhair is fearr leis an páiste.	Roghnaíonn an páiste na leabhair is teann i ngleic le teacsanna** go dtéann na leabhair is fearr leis an páiste.	Roghnaíonn an páiste na leabhair is teann i ngleic le teacsanna** go dtéann na leabhair is fearr leis an páiste.
Tuiscint	3. Gnásanna cló agus struchtúr abairte	Laimhealaíonn an páiste leabhair agus bhfuil taitneamh astu.	Tuigeann an páiste go bhfuil taitneamh astu agus bhfuil taitneamh astu.	Tuigeann an páiste go bhfuil taitneamh astu agus bhfuil taitneamh astu.	Tuigeann an páiste go bhfuil taitneamh astu agus bhfuil taitneamh astu.	Tuigeann an páiste go bhfuil taitneamh astu agus bhfuil taitneamh astu.	Tuigeann an páiste go bhfuil taitneamh astu agus bhfuil taitneamh astu.	Tuigeann an páiste go bhfuil taitneamh astu agus bhfuil taitneamh astu.	Tuigeann an páiste go bhfuil taitneamh astu agus bhfuil taitneamh astu.	Tuigeann an páiste go bhfuil taitneamh astu agus bhfuil taitneamh astu.	Tuigeann an páiste go bhfuil taitneamh astu agus bhfuil taitneamh astu.	Tuigeann an páiste go bhfuil taitneamh astu agus bhfuil taitneamh astu.	Tuigeann an páiste go bhfuil taitneamh astu agus bhfuil taitneamh astu.
	4. Feasacht fhóineolaíoch, fhóineimeach agus feasacht teanga	Sainníonn an páiste feadhmaí agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste feadhmaí agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste feadhmaí agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste feadhmaí agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste feadhmaí agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste feadhmaí agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste feadhmaí agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste feadhmaí agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste feadhmaí agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste feadhmaí agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste feadhmaí agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste feadhmaí agus bhfuil taitneamh astu.
	5. Fónaic, aithníocht fochail agus staidéir ar fochail	Leiríonn an páiste go bhfuil taitneamh astu agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste fónaic agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste fónaic agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste fónaic agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste fónaic agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste fónaic agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste fónaic agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste fónaic agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste fónaic agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste fónaic agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste fónaic agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste fónaic agus bhfuil taitneamh astu.
	6. Foclóir léitheoireachta	Leiríonn an páiste go bhfuil taitneamh astu agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste foclóir agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste foclóir agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste foclóir agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste foclóir agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste foclóir agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste foclóir agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste foclóir agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste foclóir agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste foclóir agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste foclóir agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste foclóir agus bhfuil taitneamh astu.
	7. Tréithe Breise - Gaeilge	Leiríonn an páiste go bhfuil taitneamh astu agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.
	8. Tréithe Breise - Gaeilge	Leiríonn an páiste go bhfuil taitneamh astu agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.
	9. Tréithe Breise - Gaeilge	Leiríonn an páiste go bhfuil taitneamh astu agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.
	10. Tréithe Breise - Gaeilge	Leiríonn an páiste go bhfuil taitneamh astu agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.
	11. Tréithe Breise - Gaeilge	Leiríonn an páiste go bhfuil taitneamh astu agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.	Aithníonn an páiste tréithe Breise - Gaeilge agus bhfuil taitneamh astu.

Is cineálacha struchtúir téacs ilabairte ó bhéal nó scríofa iad seánraí a d'éirigh ina ngnáthstruchtúir ar chaiseanna sainiúla ina mbíonn patrúin a mbéar ag dúil le, le cois gnéithe teanga a bhaineann le réim, m.sh. i bhfoirm scéil, faisnéiseach, áititheach agus ilseánra. Chun é a rá go simplí, tagraíonn seánra de rogha foirmeacha ó bhéal agus scríofa d'fhonn aithnínt, minú, siamsa a chur ar fáil, faisnéis a chomhroinnt, treoraíocht a thabhairt, insint, áitiú agus tuairim a chosaint. Áirítear, ach ní liosta cuimsitheach é, le foirmeacha ó bhéal; drámaíocht, filíocht ó bhéal, óráid, diospóireachtaí, scannáin agus meáin amháil podchraoltaí, físeáin, fógraíocht, croidhíocht, croidhíocht, croidhíocht agus raidió.

Ag úsáid a chánaí fén mar is cuí

Mionchéimeanna Dul chun Cinn - Léitheoireacht

Gné	Toradh Foghlama: Uimhir agus lipéad	a Gníomh an pháiste...	b Gníomh an pháiste...	c Gníomh an pháiste...	d Gníomh an pháiste...	e Gníomh an pháiste...	f Gníomh an pháiste...	g Gníomh an pháiste...	h Gníomh an pháiste...	i Gníomh an pháiste...	j Gníomh an pháiste...
Fiosrú agus úsáid	7. Cuspóir, seánra agus guth		Táinigonn sé leis an bpáiste a bheith ag éisteacht le seánraí difriúla agus cuireann siad tosúochtaí agus tuairimí in iúl agus úsáideann teanga go raibinn, tomhais, greantaíochtaí, focail gan bhri agus amháin.	Táinigonn sé leis an bpáiste a bheith ag éisteacht le seánraí difriúla agus cuireann siad tosúochtaí agus tuairimí in iúl agus úsáideann teanga go raibinn, tomhais, greantaíochtaí, focail gan bhri agus amháin.	Táinigonn sé leis an bpáiste a bheith ag éisteacht le seánraí difriúla agus cuireann siad tosúochtaí agus tuairimí in iúl agus úsáideann teanga go raibinn, tomhais, greantaíochtaí, focail gan bhri agus amháin.	Táinigonn sé leis an bpáiste a bheith ag éisteacht le seánraí difriúla agus cuireann siad tosúochtaí agus tuairimí in iúl agus úsáideann teanga go raibinn, tomhais, greantaíochtaí, focail gan bhri agus amháin.	Táinigonn sé leis an bpáiste a bheith ag éisteacht le seánraí difriúla agus cuireann siad tosúochtaí agus tuairimí in iúl agus úsáideann teanga go raibinn, tomhais, greantaíochtaí, focail gan bhri agus amháin.	Táinigonn sé leis an bpáiste a bheith ag éisteacht le seánraí difriúla agus cuireann siad tosúochtaí agus tuairimí in iúl agus úsáideann teanga go raibinn, tomhais, greantaíochtaí, focail gan bhri agus amháin.	Táinigonn sé leis an bpáiste a bheith ag éisteacht le seánraí difriúla agus cuireann siad tosúochtaí agus tuairimí in iúl agus úsáideann teanga go raibinn, tomhais, greantaíochtaí, focail gan bhri agus amháin.	Táinigonn sé leis an bpáiste a bheith ag éisteacht le seánraí difriúla agus cuireann siad tosúochtaí agus tuairimí in iúl agus úsáideann teanga go raibinn, tomhais, greantaíochtaí, focail gan bhri agus amháin.	Táinigonn sé leis an bpáiste a bheith ag éisteacht le seánraí difriúla agus cuireann siad tosúochtaí agus tuairimí in iúl agus úsáideann teanga go raibinn, tomhais, greantaíochtaí, focail gan bhri agus amháin.
	8. Freagairt agus intinn an údair		Freagrólann do théacs i modhanna éagsúla, m.sh. trí úsáid gothai, gothai grúise, i léiriú pictiúrtha, ó bheal	Cuireann in iúl i modhanna éagsúla roinnt mothúcháin agus smaointe faoi na léite, agus úsáideann teanga go raibinn, tomhais, greantaíochtaí, focail gan bhri agus amháin.	Cuireann in iúl i modhanna éagsúla roinnt mothúcháin agus smaointe faoi na léite, agus úsáideann teanga go raibinn, tomhais, greantaíochtaí, focail gan bhri agus amháin.	Cuireann in iúl i modhanna éagsúla roinnt mothúcháin agus smaointe faoi na léite, agus úsáideann teanga go raibinn, tomhais, greantaíochtaí, focail gan bhri agus amháin.	Cuireann in iúl i modhanna éagsúla roinnt mothúcháin agus smaointe faoi na léite, agus úsáideann teanga go raibinn, tomhais, greantaíochtaí, focail gan bhri agus amháin.	Cuireann in iúl i modhanna éagsúla roinnt mothúcháin agus smaointe faoi na léite, agus úsáideann teanga go raibinn, tomhais, greantaíochtaí, focail gan bhri agus amháin.	Cuireann in iúl i modhanna éagsúla roinnt mothúcháin agus smaointe faoi na léite, agus úsáideann teanga go raibinn, tomhais, greantaíochtaí, focail gan bhri agus amháin.	Cuireann in iúl i modhanna éagsúla roinnt mothúcháin agus smaointe faoi na léite, agus úsáideann teanga go raibinn, tomhais, greantaíochtaí, focail gan bhri agus amháin.	Cuireann in iúl i modhanna éagsúla roinnt mothúcháin agus smaointe faoi na léite, agus úsáideann teanga go raibinn, tomhais, greantaíochtaí, focail gan bhri agus amháin.
	9. Tuiscint		Cuireann an páiste scéal a léigh séisi nó eispéireas pearsanta in ord agus éil ag úsáid 2-3 mharc, líníocht nó mhír. Aimsiann an páiste rudaí ar leith i scéalta a léitear dóibh agus freagróidh go neamhbhríathartha agus/nó bhríathartha do ráitis agus do cheisteanna simplí faoi phríomhimeacht nó faoi príomhcharachtar. Déanann an páiste tuairimí agus smaointe faoi na léite, agus úsáideann teanga go raibinn, tomhais, greantaíochtaí, focail gan bhri agus amháin.	Cuireann an páiste scéal a léigh séisi nó eispéireas pearsanta in ord agus éil ag úsáid 2-3 mharc, líníocht nó mhír. Aimsiann an páiste rudaí ar leith i scéalta a léitear dóibh agus freagróidh go neamhbhríathartha agus/nó bhríathartha do ráitis agus do cheisteanna simplí faoi phríomhimeacht nó faoi príomhcharachtar. Déanann an páiste tuairimí agus smaointe faoi na léite, agus úsáideann teanga go raibinn, tomhais, greantaíochtaí, focail gan bhri agus amháin.	Tosaíonn an páiste ar rihábhacht an eolais a chineadh agus athinsíonn príomhphointí scéil in ord. Tuairimíonn an páiste tuairimí agus smaointe faoi na léite, agus úsáideann teanga go raibinn, tomhais, greantaíochtaí, focail gan bhri agus amháin.	Éistean an páiste le scéalta, dánta agus téacsanna faoinne agus athinsíonn na príomhphointí agus iad in ord go pointe áirithe. Leasíonn an páiste tuairimí agus smaointe faoi na léite, agus úsáideann teanga go raibinn, tomhais, greantaíochtaí, focail gan bhri agus amháin.	Úsáideann an páiste teanga ó théacsanna chun príomhphointí a aithnínt agus cuireann príomhshonraí san áireamh. Aimsiann an páiste rudaí ar leith i scéalta a léitear dóibh agus freagróidh go neamhbhríathartha agus/nó bhríathartha do ráitis agus do cheisteanna simplí faoi phríomhimeacht nó faoi príomhcharachtar. Déanann an páiste tuairimí agus smaointe faoi na léite, agus úsáideann teanga go raibinn, tomhais, greantaíochtaí, focail gan bhri agus amháin.	Úsáideann an páiste teanga ó théacsanna chun príomhphointí a aithnínt agus cuireann príomhshonraí san áireamh. Aimsiann an páiste rudaí ar leith i scéalta a léitear dóibh agus freagróidh go neamhbhríathartha agus/nó bhríathartha do ráitis agus do cheisteanna simplí faoi phríomhimeacht nó faoi príomhcharachtar. Déanann an páiste tuairimí agus smaointe faoi na léite, agus úsáideann teanga go raibinn, tomhais, greantaíochtaí, focail gan bhri agus amháin.	Tugann an páiste achoimre ar na príomhphointí, cinneann cé chomh tábhachtach is atá siad agus fágann ciall as agus cuireann sonraí leis. Déanann an páiste tuairimí agus smaointe faoi na léite, agus úsáideann teanga go raibinn, tomhais, greantaíochtaí, focail gan bhri agus amháin.	Cinneann an páiste cé chomh tábhachtach is atá ó raon seánraí, cinneann cé chomh tábhachtach is atá siad agus fágann ciall as agus cuireann sonraí leis. Déanann an páiste tuairimí agus smaointe faoi na léite, agus úsáideann teanga go raibinn, tomhais, greantaíochtaí, focail gan bhri agus amháin.	Fiosraíonn an páiste bailiocht na bhfoinse a úsáidear chun téacsanna a chruthú. Aithníonn an páiste gnéithe a bhíonn i dtéacsanna a léiríonn guth pearsanta an údair agus déanann sé cur síos orthu. Déanann an páiste tuairimí agus smaointe faoi na léite, agus úsáideann teanga go raibinn, tomhais, greantaíochtaí, focail gan bhri agus amháin.
10. Líofacht agus féincheartú		Ionmháilann an páiste leabhair agus gléasanna simplí i ngníomhaíochtaí grúpa le téacsanna a bhfuil cur amach aige orthu. Tosaíonn an páiste ag léamh threo na léitheoireachta lena shúile agus tugann faoi deara é nuair a chasann an duine atá ag léamh an leabhair do an leathanach.	Tuigeann an páiste go raibinn na gach uair a léitear é. Leann an páiste lena shúile agus tugann faoi deara na léite a léitear dó agus déine eile ag léamh leabhair dó.	Aithníonn an páiste na fágairí agus smaointe faoi na léite, agus úsáideann teanga go raibinn, tomhais, greantaíochtaí, focail gan bhri agus amháin.	Bionn luas réasúnta faoin bpáiste agus éil ag léamh patrúin teanga a thagann aníos arís is arís eile agus ag léamh roinnt focal atá feicthe aige cheana. Léann an páiste téacsanna focal ar focal agus éil ag léamh patrúin teanga a thagann aníos arís is arís eile agus ag léamh roinnt focal atá feicthe aige cheana.	Leann an páiste na focail i dtéacsanna a léann sé/sí lena shúile. Léann an páiste téacsanna ar leibhéal teagais agus neamhspleách agus luas maith faoi, frásáil agus mothú maith in úsáid aige agus tuiscint mháith a léiríu aige.	Coimeádann an páiste luas réasúnta agus éil ag léamh téacs, le tacaíocht, ó phatrúin teanga athráiteacha níos casta, stór focal súiláithe, patrúin choiteanna líreacha agus cinnna túsúiláime. Aithníonn an páiste na focail i dtéacsanna a léann sé/sí lena shúile. Léann an páiste téacsanna ar leibhéal teagais agus neamhspleách agus luas maith faoi, frásáil agus mothú maith in úsáid aige agus tuiscint mháith a léiríu aige.	Coimeádann an páiste luas réasúnta agus éil ag léamh téacs, le tacaíocht, ó phatrúin teanga athráiteacha níos casta, stór focal súiláithe, patrúin choiteanna líreacha agus cinnna túsúiláime. Aithníonn an páiste na focail i dtéacsanna a léann sé/sí lena shúile. Léann an páiste téacsanna ar leibhéal teagais agus neamhspleách agus luas maith faoi, frásáil agus mothú maith in úsáid aige agus tuiscint mháith a léiríu aige.	Coimeádann an páiste luas réasúnta agus éil ag léamh téacs, le tacaíocht, ó phatrúin teanga athráiteacha níos casta, stór focal súiláithe, patrúin choiteanna líreacha agus cinnna túsúiláime. Aithníonn an páiste na focail i dtéacsanna a léann sé/sí lena shúile. Léann an páiste téacsanna ar leibhéal teagais agus neamhspleách agus luas maith faoi, frásáil agus mothú maith in úsáid aige agus tuiscint mháith a léiríu aige.	Úsáideann an páiste móthúcháin, tuiniocht agus luas ag brath ar a lucht éisteachta agus ar an seánra atá a léamh aige.	Déanann an páiste measúnú ar bhailiocht na bhfoinse a úsáidear chun téacsanna a chruthú. Déanann an páiste tuairimí agus smaointe faoi na léite, agus úsáideann teanga go raibinn, tomhais, greantaíochtaí, focail gan bhri agus amháin.

◊ Is cineálacha struchtúir téacs ilabartha ó bheal nó scríofa iad seánraí a d'éirigh ina ngnáthstruchtúir ar chúiseanna sainiúla ina mblionn patrúin a mbítear ag dúil leo, le cois gnéithe teanga a bhaineann le réim, m.sh. i bhfairm scéil, faisnéiseach, áititheach agus ílseána. Chun é a rá go simplí, tagraíonn seánra do rogha foirmeacha ó bheal agus scríofa d'fhonn athinsint, minú, siamsa a chur ar fáil, faisnéis a chomhráint, treoracha a thabhairt, insint, áitiú agus tuairimí a chosaint. Áirítear, ach ní liosta cuimsteach é, le foirmeacha ó bheal; drámaíocht, filíocht ó bheal, óráid, díospóireachtaí, scannáin agus meáin amháil podchraoltaí, fseáin, fógraíocht, croladh teilifíse agus raidió.

◊ Ag úsáid a chanúna féin mar is cuí

Draft - Learning Outcomes for Reading (English L2)

Strand: Reading					
Element	Learning Outcome: Number and label	Stage 1: Junior and senior infants (Progression Milestones a-d) Through appropriately playful learning experiences, children should be able to*	Stage 2: First and second classes (Progression Milestones c-h) Children should be able to*	Stage 3: Third and fourth class Children should be able to*	Stage 4: Fifth and sixth class Children should be able to*
Communicating	1. Engagement	Take part in and enjoy listening to, reading and talking about the meaning and interpretation of written words and illustrations with others TF1, C1+2		Recognise themselves as readers. Develop their interest and enjoyment of literature and reading in a variety of genres across the curriculum. Engage with texts** of increasing complexity and explore/discover texts** in various languages.	
	2. Motivation and choice	Choose and communicate about text** in a range of genres for pleasure and interest TF2, C1	Choose, read and talk about text** in a range of genres for pleasure, interest and specific purposes TF2, C2	Choose, read, and critically respond to texts** in a range of genres across the curriculum for pleasure, interest, and specific purposes.	
Understanding	3. Conventions of print and sentence structure	Identify and use basic conventions of print in text** TF3, C1	Use conventions of print to help understand text** TF3, C2	Analyse and compare conventions of print in texts** of increasing complexity. Analyse sentence structures including simple, compound, and complex sentences in texts**. Compare sentence structures in various languages.	
	4. Phonological, phonemic, and language awareness	Draw on existing knowledge from T1 and play with and recognise sounds such as syllables, rhyme, onset-rime and phonemes in spoken words TF4, C1		Compare sounds and patterns in words found in texts** in various genres across the curriculum. Recognise and compare sounds in words in English, Irish and other languages. Recognise and discuss dialects and accents in texts**.	
	5. Phonics, word recognition, and word study	Recognise, name and sound lower- and upper-case letters in common with the Irish alphabet and some common letter patterns, use some existing word identification strategies and recognise some familiar and high frequency words TF5, C1	Use phonic knowledge and a range of word identification strategies with flexibility and confidence when reading instructional and independent level texts** TF5, C2	Use phonic knowledge and a range of word identification strategies with flexibility and confidence while reading texts**. Use existing language skills and knowledge to decipher text** in other languages. Use syntactic (reader's knowledge of grammar/structure) and semantic (reader's knowledge of the world) cues with flexibility and confidence when reading instructional and independent-level texts** across the curriculum.	
	6. Reading vocabulary	Talk about and use new reading vocabulary as it arises drawing on context and words with similar meaning to assist understanding TF6, C1	Use a range of vocabulary strategies and knowledge of synonyms, antonyms and homonyms, affixes and root words to clarify and discuss the meaning of unknown words and phrases as they arise TF6, C2	Use a wide range of vocabulary strategies and knowledge of synonyms, antonyms, and homonyms, suffixes, affixes, and root words with flexibility and confidence to clarify and discuss the meaning of unknown words and phrases as they arise in texts**.	

*When due account is taken of individual abilities and varying circumstances.

The skills learned in this Learning Outcome are transferable to a learning outcome in the school's L2. TF=Toradh Foghlama (Learning Outcome). C=céim (stage).

** 'text' to include all products of language use: oral, gesture, sign, written, braille, visual, tactile, electronic and digital.

Genres are types of multi-sentence oral or written text structures that have become conventionalised for particular purposes with expected organisational patterns, as well as language features related to register, e.g. narrative, informational, persuasive and multi-genre. Simply put, genre refers to a selection of oral and written forms in order to recount, explain, entertain, inform, give instructions, narrate, persuade and justify opinions. Oral forms include, but are not limited to, storytelling, drama, poetry, speeches, debates, film and digital media such as podcasts, videos, advertising, tv and radio broadcasts

Draft - Learning Outcomes for Reading (English L2)

Strand: Reading					
Element	Learning Outcome: Number and label	Stage 1: Junior and senior infants (Progression Milestones a-d) Through appropriately playful learning experiences, children should be able to*	Stage 2: First and second classes (Progression Milestones c-h) Children should be able to*	Stage 3: Third and fourth class Children should be able to*	Stage 4: Fifth and sixth class Children should be able to*
Exploring and using	7. Purpose, genre and voice	Collaboratively experience and respond to the aesthetic, creative and imaginative aspects of text** and a range of genres expressing preferences and opinions TF7, C1	Experience and respond to the aesthetic, creative and imaginative aspects of text** and a wider range of genres justifying preferences and opinions TF7, C2	Identify and discuss features of text** which convey a particular purpose, genre, or voice and infer meanings which are not explicitly stated. Respond to the aesthetic, creative, and imaginative aspects of a wide range of texts** in various genres across the curriculum and defend their preferences and opinions.	Recognise and examine the implications of culture and identity on the creation of texts** across a range of genres. Critically reflect on their response to the aesthetic, creative, and imaginative aspects of a wide range of texts** in various genres across the curriculum.
	8. Response and author's intent	Discuss and share thoughts and opinions on texts** in a range of genres across the curriculum. Consider and discuss author's intent.		Examine and critically reflect on author's intent and discuss various interpretations of text** in a wide range of genres.	
	9. Comprehension	Recall, discuss and sequence significant details and identify key points of information in text** TF8, C1+2 Use comprehension strategies to engage with and create meaning when working collaboratively with a range of text**	Draw on a repertoire of comprehension strategies flexibly and interchangeably to engage with the text** TF9, C1 + C2	Draw on a range of comprehension strategies flexibly and interchangeably to engage with text** in a variety of genres.	Compare, justify, and apply comprehension strategies to engage with text** in a variety of genres across the curriculum. Compare and synthesize information, thoughts, and ideas, from a variety of text** sources.
	10. Fluency and self-correction	Read instructional and independent level texts** in a range of genres with fluency and understanding, and self-correct independently TF10, C1+2		Read texts** in a variety of genres accurately and fluently for a variety of audiences and with appropriate expression.	

*When due account is taken of individual abilities and varying circumstances.

TF=Toradh Foghlama (Learning Outcome). C=céim (stage).

** 'text' to include all products of language use: oral, gesture, sign, written, braille, visual, tactile, electronic and digital.

◇ Genres are types of multi-sentence oral or written text structures that have become conventionalised for particular purposes with expected organisational patterns, as well as language features related to register, e.g. narrative, informational, persuasive and multi-genre. Simply put, genre refers to a selection of oral and written forms in order to recount, explain, entertain, inform, give instructions, narrate, persuade and justify opinions. Oral forms include, but are not limited to, storytelling, drama, poetry, speeches, debates, film and digital media such as podcasts, videos, advertising, tv and radio broadcasts

Progression Steps - Reading

Element	Learning Outcome: Number and label	Early a...	a The child...	b The child...	c The child...	d The child...	e The child...	f The child...	g The child...	h The child...	i The child...	j The child...
Communicating	1. Engagement	shows sign of engagement and enjoyment with texts*	enjoys listening to stories read aloud and responds to focal points in illustrations.	enjoys read-aloud activities and talks about illustrations, and reads in play scenarios.	enjoys read-aloud activities and identifies detail in illustrations and shares interpretation of these, and uses reading more purposefully in play scenarios.	independently and with others enjoys listening to, reading and exploring a range of genres', and shares their interpretation of meaning held in both illustration and text.	enjoys exploring a wider range of genres' and uses illustrations and text** to share predictions and infer meaning.	enjoys interpreting text** and illustration and shares these while listening to and questioning others' interpretations.	with others, enjoys evaluating texts** on areas of interest and information, identifies, interprets and summarises main messages in text** and shares these.	interprets the author's intent through illustration and written words, shares these interpretations and discusses their opinion.	interprets, discusses and defends opinions on texts**.	engages in debates and discusses about texts**.
	2. Motivation and choice	chooses to look at books	picks up and looks at books and chooses favourite ones.	independently and with others, chooses and engages with texts** for enjoyment and interest.	chooses and enjoys favourite books from a range of genres' expressing preferences.	explicitly shares favourite books from their book choices.	can identify and select books of interest that are readable by them.	chooses books from a range of genres' identifying a favourite genre' or type of book and shares reasons.	enjoys sharing experiences with texts** on an area of interest, with others and uses key points from texts** for a specific purpose.	chooses and engages with texts** for specific purposes and evaluates texts** with a purpose/ project in mind.	confidently selects texts** based on own interests, reading ability, and for specific purposes.	chooses and evaluates texts** to facilitate learning across the curriculum.
	3. Conventions of print and sentence structure	handles books demonstrating familiarity with book handling skills.	understands that print such as signs, logos, pictures and words carry meaning.	understands that illustrations in books carry meaning.	identifies letters as being different from other symbols and reads left to right, top to bottom, page to page and identifies pictures in books.	demonstrates one-to-one correspondence between written and spoken words, recognises words, sentences, capital letters and full-stops and points out cover, title and author in books.	uses correct word order when reading and adheres to full stops to punctuate their reading.	uses spaces and question marks to punctuate and add intonation to reading.	uses quotation marks and exclamation marks to add intonation to reading.	uses commas and paragraphs to punctuate and add intonation to reading.	Identifies, names and uses a range of conventions of print in context (for example colon, semicolon, dash, apostrophe, hyphen etc.).	names, and explains a wide range of conventions of print and discusses their purpose.
Understanding	4. Phonological and phonemic awareness	identifies familiar sounds	identifies familiar sounds and enjoys listening to and saying nursery rhymes with others.	completes missing lines in nursery rhymes and recognises sounds of familiar letters.	identifies and generates rhyming words, recognising onset-rime.	blends onset-rime and counts, pronounces, segments and blends syllables in spoken words.	divides words into their onset-rime and reproduces common letter patterns and groups.	uses syllables in new words heard to divide and blend.	with confidence, breaks new words into syllables, recognising for the most part when the syllables make sense.	breaks words into syllables and uses their knowledge of consonants and vowel sounds to recognise and blend them verbally.	identifies and discusses sounds and patterns in words in English, Irish and other languages.	examines and discusses sounds and patterns in a wider range of words in English, Irish and other languages.
	5. Phonics, word recognition, and word study	shows recognition and understanding of symbols, signs, logos, familiar words, letters or visual representations of items.	recognises some letters from own name and names some words and logos in the immediate environment, and recognises some personal and other familiar words.	recognises and names familiar letters such as those in own name and in the immediate environment, and recognises some personal and other familiar words.	recognises, names and sounds some lower-case and upper-case letters, and begins to blend phonemes and recognises some common letter patterns.	names and sounds all lower- and upper-case letters, recognises short vowel sounds, blends phonemes and recognises some common letter patterns.	recognises some digraphs and blends and reads words containing short and long vowel sounds.	deletes, adds and substitutes letters to create and identify words, recognises similar sounds from different letter combinations and reads a range of words with digraphs, letter patterns and some with consonant and vowel digraphs.	reads increasingly demanding digraphs, letter patterns and consonant and vowel digraphs and uses phonological skills flexibly.	uses their knowledge of letter sequences, digraphs, root words, syllables, silent letters, prefixes and suffixes to identify a wider range of words.	identifies and discusses word identification strategies used while reading.	assesses a wide range of word identification strategies used while reading texts**.
	6. Reading Vocabulary		listens to new words and phrases modelled by the teacher which are needed to understand texts** read to them, and plays with and repeats some of these in their emerging reading.	acquires new vocabulary from a variety of texts** read aloud and repeats new words and phrases in their emerging reading.	acquires new words and phrases modelled by the teacher, and begins to demonstrate some understanding.	acquires new words and phrases from a range of stories, rhymes, poems and non-fictional texts** and begins to distinguish between genres' and uses language playfully and imaginatively in personal narratives.	uses a range of strategies to read and discuss new words in texts** and understands that the same idea can be conveyed using different phrases.	identifies and uses new words appropriately in a variety of contexts and uses dictionaries to find word meanings.	uses dictionaries and other references to find word meanings. flexibly uses a range of strategies including knowledge of synonyms, homonyms, antonyms, affixes and root words to find unfamiliar words.	uses thesauruses and other references to find word meanings across the curriculum.	identifies and explains synonyms, antonyms, prefixes, suffixes, and root words found in texts**.	identifies and uses a variety of strategies to understand words in texts**.
Exploring and using	7. Purpose, genre and voice		enjoys listening to stories, rhymes and poems read by others, and indicates favourites.	enjoys listening to a variety of genres' expressing preferences and opinions and plays with language in rhymes, anecdotes, jokes, nonsense words and songs.	enjoys listening to a range of stories, rhymes, poems and non-fictional texts** and begins to distinguish between genres' and uses language playfully and imaginatively in personal narratives.	enjoys reading a range of stories, rhymes, poems and non-fictional texts** and begins to distinguish between genres' and uses language playfully and imaginatively in response to texts** read.	begins to read texts** for specific purposes, identifying some preferences and opinions.	reads texts** for specific purposes and justifies preferences and opinions.	selects relevant information from a range of features of non-fictional texts** and recognises emotive language in texts** read.	examines and discusses the validity of sources used to create texts**.	evaluates the quality of sources to create texts**.	evaluates the quality of sources to create texts**.
	8. Response and author's intent		Responds to a text in a variety of ways e.g. gestures, facial expressions, pictorially, drama	Expresses some thoughts and feelings about what has been read in a variety of ways	Expresses thoughts and feelings about what has been read and identifies the main idea from the text.	Expresses thoughts, feelings and opinions in relation to a text and gives reasons for their opinions based on the information provided in the text.	expresses personal opinions about texts and about the author's intent in texts.	explains their understanding and interpretation of a text, justifying their responses logically, referring to evidence in the text and discussing the author's intent and point of view.	interprets and discusses texts, exploring the ways in which the author can use and manipulate language in order to create effect or to engage/affect the reader.	conveys personal interpretation of text**	evaluates the influence of text** on own identity on interpretation of texts**.	evaluates the influence of text** on own identity on interpretation of texts**.
	9. Comprehension	seeks meaning from combinations of signs, symbols or text* for enjoyment or practical purposes.	sequences a story read or a personal experience using 2-3 objects, marks, drawings or images.	sequences main events using a small number of pictures.	begins to determine the importance of information and retells main points of a story in sequence.	listens to stories, poems and informational texts** and retells main points with some sequencing.	uses language from texts** to retell main points along with characters and setting in sequence and adds key details from the texts.	uses language from texts** to retell main points adding key details.	summarises key points from a range of genres' determining their importance and omitting any unnecessary information when summarising key points/facts/and reflects on and synthesises information and making sense of information and knowledge.	determines importance of information and justifies disregarding of unnecessary information when summarising key points/facts/and reflects on and synthesises information and making sense of information and knowledge.	examines and discusses how various media sources present information on the same event/story.	evaluates how language, images, vocabulary, sources, presentation, culture, and identity can shape interpretation of texts**.
10. Fluency and self-correction	handles books and takes part in group activities with familiar texts**.	understands that text** tells the same story each time it is read.	recognises when a word has been omitted or read incorrectly in repetitive familiar texts** read to them.	shows a reasonable pace reading repetitive language patterns and some familiar sight vocabulary.	tracks words in texts** read with their eyes.	maintains a reasonable pace reading text** with support from more complex repetitive language vocabulary, common letter patterns and initial sound cues.	maintains a reasonable pace with decodable text** using phonic knowledge, sight vocabulary and common letter patterns, and rarely loses their place.	maintains a reasonable pace with longer and more complex unfamiliar texts** using expression and intonation while drawing on a range of phonic, sight and context cues when unknown words are encountered.	uses intonation, expression and pace appropriate for the genre' and audience.	evaluates and adapts intonation, expression, and pace used while reading.		

◇ Genres are types of multi-sentence oral or written text structures that have become conventionalised for particular purposes with expected organisational patterns, as well as language features related to register, e.g. narrative, informational, persuasive and multi-genre. Simply put, genre refers to a selection of oral and written forms in order to recount, explain, entertain, inform, give instructions, narrate, persuade and justify opinions. Oral forms include, but are not limited to, storytelling, drama, poetry, speeches, debates, film and digital media such as podcasts, videos, advertising, tv and radio broadcasts.

Dréacht - Torthaí Foghlama maidir leis an Scríbhneoireacht (Gaeilge T1)

Snáithe: Scríbhneoireacht					
Gné	Toradh Foghlama: Uimhir agus lipéad	Céim 1: Naíonáin shóisearacha agus naíonáin shinsearacha Páiste nach cainteoir dúchais é/í: Mórchéimeanna Dul chun Cinn a-d) (Cainteoir dúchais: Mórchéimeanna Dul chun Cinn a-e) Trí eispéiris chúí foghlama spráilúla, ba cheart do pháistí a bheith in ann*	Céim 2: Rang 1 agus rang 2 Páiste nach cainteoir dúchais é/í: Mórchéimeanna Dul chun Cinn d-h) (Cainteoir dúchais: Mórchéimeanna Dul chun Cinn d-h) Ba cheart do pháistí a bheith in ann*	Céim 3: Rang a Trí agus Rang a Ceathair Ba cheart do pháistí a bheith in ann*	Céim 4: Rang a Cúig agus Rang a Sé Ba cheart do pháistí a bheith in ann*
Cumarsáid	1. Rannpháirtaíocht	Bheith ag déanamh marcanna, ag déanamh líníochtaí agus ag scríobh chun cumarsáid a dhéanamh le daoine eile, agus taitneamh a bhaint as sin LO1, S1	Páirt a ghlacadh i scríbhneoireacht, agus taitneamh a bhaint aisti, chun cumarsáid a dhéanamh le daoine eile LO1, S2	Taitneamh a bhaint as téacsanna** a chruthú chun cumarsáid a dhéanamh le daoine eile. Dearcadh dearfach agus cuspóirí éagsúla a bheith ag páistí agus iad ag tabhairt faoi théacs** i réimse seánraí [∠] trasna an churaclaim. Scríbhneoireacht a úsáid mar uirlis chun ord agus eagar a chur ar smaointe agus iad a shoiléiriú, agus chun a bhféiniúlacht a chur in iúl (úsáid a bhaint as teangacha eile san áireamh).	
	2. Inspreagadh agus rogha	Uirlisí cuí, topaic agus ábhar a roghnú don scríbhneoireacht pháirteach nó neamhspleách agus téacsanna** a roghnú chun roinnt le daoine eile LO2, S1+2		Uirlisí, straitéisí, agus ábhar, a mheas go criticiúil agus a roghnú chun téacs** a chruthú i réimse seánraí [∠] trasna an churaclaim ar mhaithe le cuspóirí agus lucht éisteachta/léite éagsúla.	
Tuiscint	3. Gnásanna cló agus struchtúr abairte	Gnásanna bunúsacha an chló chomh maith le struchtúr abairte a úsáid agus iad ag cumadh téacsanna** i bpáirt nó go neamhspleách LO3, S1	Úsáid a bhaint as gnásanna an chló, struchtúr abairte níos casta, aimsirí cearta na mbriathra agus nascaigh ina gcuid scríbhneoireachta LO3, S2	Gnásanna cló agus struchtúr abairte cuí a roghnú chun téacs** cruinn a chruthú i seánraí [∠] éagsúla ar mhaithe le cuspóirí agus lucht éisteachta/léite éagsúla. Míniú agus údar a thabhairt leis na roghanna sin.	
	4. Litriú agus staidéar ar fhocail	Litreacha ó aibítir na Gaeilge a aithint, a ainmniú agus a fhuaimniú agus úsáid a bhaint as roinnt litriú ceart, ag tarraingt ar an eolas atá acu faoi phatrúin fuaimne agus patrúin litreacha chun buille faoi thuairim a thabhairt maidir le litriú focail (litriú cumtha) agus tosú ar thuiscint a thaispeáint ar athruithe gramadaí agus iad a úsáid i bhfrásaí coiteanna ina gcuid scríbhneoireachta LO4, S1	Réimse focal ardmhínicíochta a litriú go cruinn agus straitéisí litrithe a úsáid chun focail neamhaitheanta a litriú, athruithe gramadaí agus iad a úsáid mar is cuí agus tuiscint a léiriú ar na difríochtaí idir an teanga ó bhéal agus an leagan scríofa den teanga LO4, S2	Straitéisí litrithe a ainmniú agus na cinn is oiriúnaí a roghnú chun téacs** a chruthú nó chun eagarthóireacht a dhéanamh ar théacs**. Aithint go n-aithríonn focail Gaeilge uaireanta de réir comhthéacs na Gramadaí (séimhiú, úrú, uimhir iolra, tuiseal ginideach). Cosúlachtaí agus difríochtaí idir focail agus patrúin litreacha i dteangacha (Gaeilge, Béarla, nó teangacha eile) agus i seánraí [∠] éagsúla a aithint agus phlé.	
	5. Stór focal	Úsáid a bhaint as stór focal níos leithne óna dtaithí phearsanta agus óna dtaithí ar bheith ag plé le téacs**, agus teanga a úsáid ar bhealach spráilúil agus cruthaitheach, le tacaíocht de réir mar is gá LO5, S1	Úsáid a bhaint as stór focal níos casta óna lán foinsí agus na toisí aeistéitiúla, cruthaitheacha agus samhlaíocha atá ag teanga a fhiosrú ina gcuid scríbhneoireachta LO5, S2	Teanga agus stór focal feiliúnach a fhiosrú agus a roghnú chun téacsanna** a chruthú i réimse seánraí [∠] ar mhaithe le cuspóirí agus lucht éisteachta/léite éagsúla. Údar/cúiseanna a thabhairt leis na roghanna sin.	Teanga agus stór focal feiliúnach a fhiosrú agus a roghnú chun téacs** níos casta a chruthú i réimse seánraí [∠] agus ar mhaithe le cuspóirí agus lucht éisteachta/léite éagsúla. Údar/cúiseanna a thabhairt leis na roghanna sin. Measúnú a dhéanamh ar na gnéithe aeistéitiúla, cruthaitheacha, agus samhlaíocha atá sa teanga a úsáideann siad ina gcuid scríbhneoireachta. Measúnú a dhéanamh ar an úsáid a bhaineann siad as stór focal ag brath ar chomhthéacsanna éagsúla.

* Nuair a chuirtear cumais agus cúinsí éagsúla san áireamh.

[∠] Is féidir na scileanna atá foghlamtha sa toradh foghlama seo a aistriú ó thoradh in T1 na scoile. LO=Learning Outcome. S=stage.

** Cuimsíonn 'téacs' gach toradh ar úsáid teanga: ó bhéal, geáitsíocht, comharthaí, scríofa, Braille, físiúil, tadhlaigh, leictreonach agus digiteach.

∠ Is cineálacha struchtúir téacs ilabairte ó bhéal nó scríofa iad seánraí a d'éirigh ina ngnáthstruchtúir ar chúiseanna sainiúla ina mbíonn patrúin a mbítear ag dúil leo, le cois gnéithe teanga a bhaineann le réim, m.sh. i bhfoirm scéil, faisnéiseach, áititheach agus ilseánra. Chun é a rá go simplí, tagraíonn seánra do rogha foirmeacha ó bhéal agus scríofa d'fhonn athinsint, míniú, siamsa a chur ar fáil, faisnéis a chomhroinnt, treoracha a thabhairt, insint, áitiú agus tuairimí a chosaint. Áirítear, ach ní liosta cuimsitheach é, le foirmeacha ó bhéal; drámaíocht, filíocht ó bhéal, óráidí, díospóireachtaí, scannáin agus meáin amhail podchraoltaí, físeáin, fógraíocht, craoladh teilifíse agus raidió.

Dréacht - Torthaí Foghlama maidir leis an Scríbhneoireacht (Gaeilge T1)

Snáithe: Scríbhneoireacht					
Gné	Toradh Foghlama: Uimhir agus lipéad	Céim 1: Naíonáin shóisearacha agus naíonáin shinsearacha Páiste nach cainteoir dúchais é/í: Mórchéimeanna Dul chun Cinn a-d) (Cainteoir dúchais: Mórchéimeanna Dul chun Cinn a-e) Trí eispéiris chúí foghlama spráilúla, ba cheart do pháistí a bheith in ann*	Céim 2: Rang 1 agus rang 2 Páiste nach cainteoir dúchais é/í: Mórchéimeanna Dul chun Cinn d-h) (Cainteoir dúchais: Mórchéimeanna Dul chun Cinn d-h) Ba cheart do pháistí a bheith in ann*	Céim 3: Rang a Trí agus Rang a Ceathair Ba cheart do pháistí a bheith in ann*	Céim 4: Rang a Cúig agus Rang a Sé Ba cheart do pháistí a bheith in ann*
Fiosrú agus úsáid	6. Cuspóir, seánra agus guth	Pictiúir agus scríbhneoireacht a dhéanamh agus tuiscint acu ar an gcuspóir agus ar an lucht éisteachta araon, le linn dóibh téacsanna** a chruthú i réimse seánraí d'fhonn guth ar leith a fhorbairt ina gcuid scríbhneoireachta chun a gcuid tuairimí, eolais agus taithí a chomhroinnt LO6, S1+2		Cúiseanna a thabhairt leis na roghanna a glacadh chun téacs** a chruthú i réimse seánraí agus ar mhaithe le ábhair ar leith. Machnamh a dhéanamh ar na roghanna sin agus iad a mheas. A nguth pearsanta a léiriú agus tuilleadh forbartha a dhéanamh air chun a gcuid tuairimí, eolais, agus taithí a roinnt i réimse seánraí ar mhaithe le cuspóirí agus lucht éisteachta/léite ar leith. Tuiscint a bheith acu ar an gcaoi a bhféadfaí canúintí agus blasanna éagsúla a úsáid agus téacs** á chruthú acu.	
	7. Ag cruthú téacs**	An próiseas scríbhneoireachta a úsáid chun téacs** a scríobh i gcomhpháirt le daoine eile agus / nó go neamhspleách LO7, S1+2		Scileanna agus straitéisí a bhaineann leis an scríbhneoireacht mar phróiseas a ainmniú agus a mheas agus iad a úsáid chun téacsanna** a chruthú go neamhspleách agus/nó le daoine eile, i réimse seánraí trasna an churaclaim ar mhaithe le cuspóirí agus lucht éisteachta/léite éagsúla. Teanga chúí a úsáid chun leasuithe eagarthóireachta a mheas agus a phlé bunaithe ar théacsanna** a cruthaíodh i réimse seánraí ar mhaithe le cuspóirí agus lucht éisteachta/léite éagsúla.	
	8. Freagairt agus intinn an údair	Brí a gcuid téacsanna** féin a chomhroinnt agus tuiscint a léiriú trí fhreagairt do théacs** daoine eile LO8, S1	Cur le míniú a scríbhneoireachta féin ó bhéal agus téacsanna** daoine eile a phlé agus iad ag léiriú go bhfuil fás ag teacht ar a dtuiscint ar intinn an údair LO8, S2	A gcuid aidhmeanna/a n-intinn féin mar údair agus gnéithe seachtracha a mbíonn tionchar acu ar údair a fhiosrú agus machnamh a dhéanamh orthu. Tuairimí dhaoine eile ar a gcuid téacsanna** a phlé agus a mheas.	
	9. Peannaireacht agus cur i láthair	Ceannlitreacha agus litreacha beaga a scríobh mar aonad reatha leo féin	Scríobh a dhéanamh ag baint úsáid as scríbhneoireacht reatha	Scríobhann an páiste go hinléite agus go líofa agus úsáid á bhaint aige as scríbhneoireacht reatha.	Stíl agus leagan amach ábhartha a roghnú, a chosaint, agus a mholadh chun téacsanna** a chruthú agus a chur i láthair i réimse formáidí.

* Nuair a chuirtear cumais agus cúinsí éagsúla san áireamh.

[Is féidir na scileanna atá foghlamtha sa toradh foghlama seo a aistriú ó thoradh in T1 na scoile. LO=Learning Outcome. S=stage.](#)

** Cuimsíonn 'téacs' gach toradh ar úsáid teanga: ó bhéal, geáitsíocht, comharthaí, scríofa, Braille, físiúil, tadhlach, leictreonach agus digiteach.

◊ Is cineálacha struchtúir téacs ilabairte ó bhéal nó scríofa iad seánraí a d'éirigh ina ngnáthstruchtúir ar chúiseanna sainiúla ina mbíonn patrúin a mbítear ag dúil leo, le cois gnéithe teanga a bhaineann le réim, m.sh. i bhfoirm scéil, faisnéiseach, áititheach agus ilseánra. Chun é a rá go simplí, tagraíonn seánra do rogha foirmeacha ó bhéal agus scríofa d'fhonn athinsint, míniú, siamsa a chur ar fáil, faisnéis a chomhroinnt, treoracha a thabhairt, insint, áitiú agus tuairimí a chosaint. Áirítear, ach ní liosta cuimsitheach é, le foirmeacha ó bhéal; drámaíocht, filíocht ó bhéal, óráidí, díospóireachtaí, scannáin agus meáin amhail podchraoltaí, fiseáin, fógraíocht, craoladh teilifíse agus raidió.

Draft - Learning Outcomes for Writing (English L2)

Strand: Writing					
Element	Learning Outcome: Number and label	Stage 1: Junior and senior infants (Progression Milestones a-c/d) Through appropriately playful learning experiences, children should be able to*	Stage 2: First and second classes (Progression Milestones c-h) Children should be able to*	Stage 3: Third and fourth class Children should be able to*	Stage 4: Fifth and sixth class Children should be able to*
Communicating	1. Engagement	Take part in and have fun mark-making, drawing and emergent writing to communicate with others TF1, C1	Take part in and enjoy writing to communicate with others TF1, C2	Take part in and enjoy creating text** to communicate with others. Engage positively and purposefully while creating text** in a variety of genres◇ across the curriculum. Use writing as a tool to clarify and structure thought and to express individuality (including the use of various languages).	
	2. Motivation and choice	Choose appropriate tools, content and topic for collaborative and independent writing and select texts** for sharing with others TF2, C1+2		Evaluate and critically choose appropriate tools, strategies, content, and topics to create text** in a range of genres◇ across the curriculum for a variety of purposes and audiences.	
Understanding	3. Conventions of print and sentence structure	Use basic conventions of print and sentence structure when creating texts collaboratively TF3, C1	Use more sophisticated conventions of print and sentence structure, and different verb tenses and connectives in their writing TF3, C2	Select and justify appropriate conventions of print and sentence structure to create text** of increasing complexity in various genres◇ for a variety of purposes and audiences.	
	4. Spelling and word study	Recognise, name and sound letters in common with the Irish alphabet and begin to use some correct spellings, drawing on their sound and letter patterns to try out invented spelling TF4, C1	Spell a range of high frequency words accurately and use spelling strategies for unfamiliar words TF4, C2	Identify and evaluate spelling strategies and apply these strategies when creating and editing text**. Identify and compare words and patterns within and across languages (English, Irish, and other languages) and genres◇.	
	5. Vocabulary	Use a growing range of vocabulary from their personal experiences and engagement with text**, in texts** created with the teacher (milestones a-b) TF5, C1	Use a growing range of vocabulary from many sources and use language playfully and creatively in their writing TF5, C2	Use a more sophisticated range of vocabulary from many sources and explore the aesthetic, creative and imaginative dimensions of language in their writing. Examine, select, and justify appropriate vocabulary to create text** across a range of genres◇ for a variety of purposes and audiences.	Examine, select, and justify appropriate vocabulary to create text** of increasing complexity across a range of genres◇ for a variety of purposes and audiences. Evaluate the aesthetic, creative, and imaginative dimensions of language in their writing. Evaluate how vocabulary is used in various contexts in their writing.

*When due account is taken of individual abilities and varying circumstances.

[TF](#) The skills learned in this Learning Outcome are transferable to a learning outcome in the school's L2. TF=Toradh Foghlama (Learning Outcome). C=céim (stage).

** 'text' to include all products of language use: oral, gesture, sign, written, braille, visual, tactile, electronic and digital.

◇ Genres are types of multi-sentence oral or written text structures that have become conventionalised for particular purposes with expected organisational patterns, as well as language features related to register, e.g. narrative, informational, persuasive and multi-genre. Simply put, genre refers to a selection of oral and written forms in order to recount, explain, entertain, inform, give instructions, narrate, persuade and justify opinions. Oral forms include, but are not limited to, storytelling, drama, poetry, speeches, debates, film and digital media such as podcasts, videos, advertising, tv and radio broadcasts

Draft - Learning Outcomes for Writing (English L2)

Strand: Writing					
Element	Learning Outcome: Number and label	Stage 1: Junior and senior infants (Progression Milestones a-c/d) Through appropriately playful learning experiences, children should be able to*	Stage 2: First and second classes (Progression Milestones c-h) Children should be able to*	Stage 3: Third and fourth class Children should be able to*	Stage 4: Fifth and sixth class Children should be able to*
Exploring and using	6. Purpose, genre and voice	Draw and create emergent texts** for different audiences and purposes, developing an individual voice to share their thoughts, knowledge and experiences TF6, C1	Draw and write with a sense of purpose and audience while creating texts** in a range of genres, and develop an individual voice to share their thoughts, knowledge and experiences TF6, C1+2	Explain, justify, and evaluate choices made while creating texts** across a range of genres and for specific subject areas. Further develop and demonstrate an individual voice to share their thoughts, knowledge, and experiences while creating texts** across a range of genres for specific purposes and audiences. Recognise and discuss how dialects and accents can be used in creating text**.	
	7. Writing process	Take part in collaborative writing with the teacher in the role of scribe TF7, C1	Use the writing process when creating texts** collaboratively or independently TF7, C1+2	Identify and evaluate skills and strategies associated with writing as a process and use them to create texts** independently and/or collaboratively across a range of genres across the curriculum for a variety of purposes and audiences. Use appropriate language to evaluate and discuss revisions/edits to texts** created in a range of genres for a variety of purposes and audiences.	
	8. Response and author's intent	Share the meaning of their own texts** and demonstrate understanding through responding to the texts** of others TF8, C1	Elaborate on the meaning of their own writing and discuss the texts** of others showing an emerging recognition of the author's intent TF8, C2	Examine and critically reflect on their own intent and influences as authors. Discuss and evaluate other's interpretation of their texts**.	
	9. Handwriting and presentation	Write upper and lower case letters as separate, flowing letters.	Write using cursive script.	Write legibly and fluently using cursive script.	Select, justify, and recommend appropriate writing and presentation styles to create and present texts** in a range of formats.

*When due account is taken of individual abilities and varying circumstances.

The skills learned in this Learning Outcome are transferable to a learning outcome in the school's L2. TF=Toradh Foghlama (Learning Outcome). C=céim (stage).

** 'text' to include all products of language use: oral, gesture, sign, written, braille, visual, tactile, electronic and digital.

◇ Genres are types of multi-sentence oral or written text structures that have become conventionalised for particular purposes with expected organisational patterns, as well as language features related to register, e.g. narrative, informational, persuasive and multi-genre. Simply put, genre refers to a selection of oral and written forms in order to recount, explain, entertain, inform, give instructions, narrate, persuade and justify opinions. Oral forms include, but are not limited to, storytelling, drama, poetry, speeches, debates, film and digital media such as podcasts, videos, advertising, tv and radio broadcasts

Progression Steps - Writing

Element	Learning Outcome: Number and label	Early a...	The child...	The child...	The child...	The child...	The child...	The child...	The child...	The child...	The child...	
Communicating	1. Engagement	has fun making marks and uses gestures, sounds or words to focus attention on these showing signs of understanding that texts ^o carry meaning	has fun making marks and uses gestures, sounds or words to focus attention on these.	enjoys drawings and letters-like forms and shares meaning through naming some features in their texts ^o .	enjoys creating their own early written texts ^o and explains the main messages in these.	enjoys writing and shares meaning through reading and discussing their texts ^o .	enjoys writing for self-selected and different purposes with help from basic genre ^o structures.	enjoys writing in a wider range of genres ^o , exploring his/her own style, adding detail to ideas and verbally discussing these with others.	enjoys using personal style of writing in a range of genres ^o , elaborating on details, developing characters further and using language creatively and imaginatively and sharing these with others.	enjoys using own style of writing in a range of genres ^o ; drawing on figurative language and creating vivid images to impact on a reader, and discusses and shares their work.	examines and discusses personal style, purpose, and enjoyment of creating text ^o collaboratively and/or individually. further develops their own style of creating text ^o by working collaboratively with peers to create and develop text ^o in a variety of genres ^o .	evaluates and critiques own style of creating text ^o and shares their experience as a creator of text ^o with others. discusses and reflects on the development and progression of their skills as authors to create more complex texts ^o .
	2. Motivation and choice	chooses to engage with mark-making	uses gestures, sounds or words to draw attention to preferred texts ^o created by themselves.	plays with a variety of implements and materials to create texts ^o on a topic and selects texts ^o to share with others.	uses a variety of implements and materials to create texts ^o on a chosen topic and selects texts ^o to display.	with increasing independence, chooses a topic and appropriate implements to create texts ^o and selects texts ^o to publish and display.	chooses from a wider range of topics and, with support, selects content and different presentation formats to share their writing.	chooses and refines ideas and content for their texts ^o , and selects from a range of presentation formats to share their writing.	begins to research and chooses content to write about less-familiar topics and selects appropriate presentation formats to share their writing.	researches and chooses content to write about less-familiar topics and selects appropriate presentation formats to share their writing.	compares and selects appropriate information from various sources for the intended purpose and audience. analyses feedback for use in redrafting text ^o . selects the appropriate genre ^o for intended purpose and audience.	analyses appropriate sources of information and selects most relevant sources for the intended purpose and audience. critically selects appropriate feedback to redraft text ^o . justifies genre ^o selected to create text ^o for an intended purpose and audience.
Understanding	3. Conventions of print and sentence structure	places marks, signs, symbols or texts ^o in the correct orientation and/or sequence to infer meaning	uses shapes in mark-making to communicate.	distinguishes between letters and pictures.	distinguishes between reading and writing and writes left to right, top to bottom, page by page.	uses some correct word order, sentence structure and letters, spaces, words, sentences, full-stops, and begins to use capital letters appropriately.	uses correct word order, sentence structure, capitals and complete sentences.	uses question marks, basic connectives, some correct verb tenses, and begins to use paragraphs.	uses quotation marks, exclamation marks, some paragraphs, connectives and complex sentences.	uses commas, possessives, apostrophes, contractions, paragraphs, compound and complex sentences, and mostly correct verb tenses.	uses a wide range of conventions of print (for example colon, semicolon, dash, hyphen etc.). examines how conventions of print and sentence structure aids meaning, conveys a message and enhances the readers' experience. recognises and compares differences in sentence structure in English, Irish, and other languages. uses digital formats to convey variance in conventions of print across languages (e.g. é, ð, ù, à etc.).	selects and justifies appropriate conventions of print and sentence structure to aid meaning; to convey a message; and to enhance the readers' experience.
	4. Spelling and word study	uses signs, symbols or text ^o to infer meaning	uses shapes in their mark-making.	recognises some letters in familiar words and uses these and other symbols to represent text ^o . recalls features/differences of pictures and/or objects.	connects the letter symbol to the sound for some upper and lower case letters, and uses random strings of letters showing emerging awareness of letter sounds to represent text ^o . begins to distinguish between short and long vowel sounds.	uses some phonetically correct letters, common letter patterns and familiar words. begins to distinguish between short and long vowel sounds. recognises similarities and differences between some letters. understands the connection between the written and the spoken word. begins to copy print.	uses some correct consonant and vowel sounds. demonstrates an awareness of sounds covered through sounding out unfamiliar words while spelling. recognises consonant/vowel sound patterns in syllables of spoken words.	uses digraphs and letter strings and a range of familiar words, draws on visual memory for high-frequency words and begins to use dictionaries. begins to understand that some words are spelled differently from how they are pronounced.	uses strategies including syllabification, strings and patterns, and dictionaries to spell a wider range of words and self-corrects more often. understands that some words are spelled differently from how they are pronounced.	uses a range of strategies flexibly to spell unusual and difficult words. discusses and evaluates the purpose of standardised spelling. analyses and discusses the origins of words from a range of subject areas. identifies, explains, and uses a range of strategies to spell unusual and difficult words to create text ^o .	reflects on sources and strategies used to aid spelling and assesses their use. discusses differences between standard English in Ireland and in other countries.	
	5. Vocabulary		uses marks and shapes to share a personal experience.	uses language from their personal experiences and uses it playfully and imaginatively in texts ^o created with the teacher as scribe.	uses new vocabulary and phrases from texts ^o read and uses language playfully and imaginatively in texts ^o created through shared writing with the teacher.	uses language from their personal experiences, texts ^o read and the environment to distinguish between short and long vowel sounds. recognises similarities and differences between some letters. understands the connection between the written and the spoken word. begins to copy print.	uses language removed from their personal experience and encountered when creating texts ^o and uses this language imaginatively in their own texts.	uses topic-specific words and phrases to share an idea in a particular way, drawing on a range of experiences and texts ^o , and begins to add detail using adjectives and adverbs.	Intentionally uses vocabulary to convey a specific meaning, mood, feeling and imaginative language, drawing on a range of experiences and texts ^o .	selects vocabulary from a range of sources and uses it to extend ideas, add more detail and create an effect, mood or image, and begins to use figurative language so that a text ^o has a particular impact on a reader.	discusses strategies to learn and acquire vocabulary for use in creating text ^o . discusses strategies used to source vocabulary (including subject-specific vocabulary) from a range of sources to create fictional/non-fictional text ^o . identifies, explains, and uses creative, aesthetic, and imaginative language to create texts ^o and discusses the purpose of using these aspects of language in their texts ^o .	assesses strategies to source and acquire vocabulary and to learn and acquire vocabulary for use in creating text ^o . recognises and appreciates differences between subjective and objective language found in various genres ^o when selecting vocabulary to create text ^o . recognises vocabulary which portrays prejudice, stereotyping, or bias and is mindful of using these aspects of language in their texts ^o .
Exploring and using	6. Purpose, genre ^o and voice	uses signs, symbols or text ^o to share experiences, thoughts, opinions, preferences and thoughts with their peers with growing confidence	shares thoughts, knowledge and experiences with others through their marks.	begins to share thoughts, knowledge and experiences for a particular purpose and audience using marks, drawings and some letters.	writes and draws for a particular purpose and audience while sharing thoughts, knowledge and experiences.	writes for a wider range of purposes and audiences while sharing thoughts, knowledge and experiences.	begins to write in a range of genres ^o using a particular genre, matching language to purpose, genre ^o and audience.	writes in a range of genres ^o providing detail, elaborating on ideas and developing characters and ideas further using appropriate language and structure while exploring their own style.	writes in a range of genres ^o using structure flexibly to best suit their intent while using language creatively and conveying their own style.	examines and discusses the validity of information gathered to create text ^o . identifies and describes features of their texts ^o specific to their own individual voice. selects the appropriate language register (including the use of dialects/accents) to create texts ^o for a specific purpose and audience. discusses and explains the purpose of texts ^o and how this impacted on decisions made when creating text ^o .	evaluates and justifies sources used to create text ^o . evaluates and reflects on features of their texts ^o and their own individual voice. examines a variety of opinions, perspectives, and cultures for use in creating text ^o . justifies decisions made while creating texts ^o for a specific purpose and audience.	
	7. Creating texts ^o		uses personal experiences and interests as stimulus for their texts ^o .	begins to take part in collaborative writing with the teacher as scribe.	uses familiar topics as a stimulus for texts ^o while creating texts ^o jointly with the teacher.	collaboratively plans texts ^o orally; sequences and writes texts ^o with other children; reads and talks about their writing.	independently plans, sequences and writes texts; reads and talks about their writing with the teacher to check if it makes sense and begins to suggest simple changes to improve it.	independently plans and gathers information to create texts ^o with a beginning, middle and end; reads and discusses their writing, identifying changes to improve it.	draws on a range of text ^o sources, and begins to use graphic organisers to plan writing; composes, proofs and edits to include feedback.	draws on a wider range of text ^o sources and uses graphic organisers to plan independent writing; composes, proofs and self-edits to improve texts ^o . reflects on strategies and skills used during the writing process and assesses their effectiveness.	demonstrates an understanding of the impact of varying types and lengths of sentences when creating text ^o . uses proofing and editing aids to revise/redraft text ^o . reflects on strategies and skills used during the writing process and assesses their effectiveness.	
	8. Response and author's intent	uses gestures, sounds or words to show that their marks have personal meaning	uses gestures, sounds or words to show that their marks have personal meaning and to respond to others' texts ^o shown or read to them.	talks about their own texts ^o and begins to respond to others' texts ^o through talk, marks and drawings.	talks about and uses more detailed drawings in their own texts ^o and gives more detail in responses to others' texts ^o .	uses more elaborate drawings to share detail and identifies simple, explicit pieces of text ^o in response to specific questions. shares a personal interpretation of another person's text ^o .	discusses their own work giving reasons for selection of topic and content. discusses the work of others relating it to familiar experiences.	shares their work with others, elaborating on details. responds to the work of others, discussing main points raised in greater depth and relating it where relevant to their own experiences.	verbally discusses, explains and connects with characters created in their own stories in greater detail. discusses characters and key events in the stories of others, predicting and inferring characters' motives for key actions.	shares their use of particular words/phrases used for effect/mood/impact. interprets main messages being conveyed in the work of others and infers author's reason for these.	compares their own intention as authors with others' interpretation of their text ^o . recognises the influence of an author's culture and identity on messages being conveyed. examines and investigates a variety of methods and styles to portray the author's message and intent.	evaluates the influence of their own culture and identity (as well as cultures in their community) when creating texts ^o . assesses the link between the author's intent and the language register chosen. examines and discusses presentation styles, strategies and formats when creating texts ^o . discusses and has fun with alphabets and scripts associated with different languages.
9. Handwriting and presentation	engages with the mechanics of markmaking exercises to create a form of text ^o according to ability, using motor or eye gaze skills as appropriate. explores a variety of implements and surfaces for creating texts ^o	explores implements to make marks.	uses some muscle control to make letter-like forms.	uses good muscle control. writes some upper- and lower-case letters.	writes some upper- and lower-case letters legibly and as separate flowing letters.	writes most upper- and lower-case letters as separate flowing letters.	writes legibly and fluently using separate flowing letters.	writes legibly with cursive script.	writes legibly and fluently with cursive script.	examines and discusses presentation styles, strategies and formats when creating texts ^o . discusses and has fun with alphabets and scripts associated with different languages.	presents text ^o in a creative and engaging way for a variety of purposes and audiences.	

^o Genres are types of multi-sentence oral or written text structures that have become conventionalised for particular purposes with expected organisational patterns, as well as language features related to register, e.g. narrative, informational, persuasive and multi-genre. Simply put, genre refers to a selection of oral and written forms in order to recount, explain, entertain, inform, give instructions, narrate, persuade and justify opinions. Oral forms include, but are not limited to, storytelling, drama, poetry, speeches, debates, film and digital media such as podcasts, videos, advertising, tv and radio broadcasts.

